„Președintele Nicolae Ceaușescu este un mare promotor al colaborării cu țările în curs de dezvoltare"

Miguel Anjos Trovoada

prim-ministru al Guvernului Republicii Democratice Sao Tomé și Principe

În spiritul hotărîrilor adoptate cu prilejul întîlnirii de la București, din decembrie 1975, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și Manuel Pinto da Costa, președintele Republicii Democratice Sao Tomé și Principe, între 11 și 18 octombrie a.c. primul ministru al Guvernului Republicii Democratice Sao Tomé și Principe, Miguel Anjos Trovoada, a efectuat o vizită în țara noastră.

Înainte de a ne părăsi țara, premierul Miguel Anjos Trovoada a avut amabilitatea să ne acorde un interviu.

— V-am ruga să vă referiți la stadiul și perspectivele relațiilor dintre țările noastre, avînd în vedere atît întîlnirea dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Manuel Pinto da Costa, cît și primirea dv. de către președintele României.

— În cursul primirii noastre de către tovarășul președinte Nicolae Ceaușescu, am avut plăcuta misiune de a-i transmite un mesaj frățesc de prietenie din partea președintelui Republicii Democratice Sao Tomé și Principe, Manuel Pinto da Costa, care a avut prilejul de a se întîlni cu eminentul conducător al României, atît înainte cît și după proclamarea independenței țării noastre.

În cadrul primirii de către președintele Nicolae Ceaușescu, am trecut în revistă relațiile dintre România și Republica Democratică Sao Tomé și Principe, cooperarea care există și se dezvoltă între cele două țări.

Președintele Nicolae Ceaușescu este un mare promotor al cooperării și colaborării României cu țările în curs de dezvoltare, în general, și, în particular, între România și Republica Democratică Sao Tomé și Principe. De altfel, e un fapt bine cunoscut — și ne place să-l reamintim — că, înaintea proclamării independenței noastre, Partidul Comunist Român și poporul român ne-au acordat un ajutor frățesc, multilateral și necondiționat. De aceea, și cu acest prilej, am adresat președintelui Nicolae Ceaușescu și întregului popor român mulțumiri sincere pentru sprijinul acordat, pentru solidaritatea multilaterală față de cauza noastră.

În legătură cu viitorul relațiilor dintre țările și popoarele noastre, reamintesc că, în cursul vizitei la București a președintelui Manuel Pinto da Costa, a fost stabilit cadrul juridic al acestor raporturi. În consecință, în timpul convorbirilor cu tovarășul prim-ministru Manea Mănescu, noi am trecut la transpunerea în viață a hotărîrilor adoptate de cei doi președinți, am abordat aspecte concrete ale cooperării dintre România și Sao Tomé și Principe. Astfel, am semnat o serie de acorduri și am convenit ca, în viitor, o delegație de experți români să studieze la noi în țară perspectivele și posibilitățile de extindere a cooperării între cele două state.

Vizitînd o serie de obiective economice și tehnice din țara dv., ne-am convins, o dată în plus, că România poate fi un partener foarte valoros pentru țara noastră, al cărei stadiu de dezvoltare necesită înzestrarea cu echipamentul adecvat al întreprinderilor. De asemenea, în domeniul comercial, există produse ale noastre care pot interesa țara dv. În planul învățămîntului, există premise ca tinerilor din țara noastră ce studiază în România să li se alăture alții care să beneficieze de marile cuceriri ale poporului român în domeniul tehnicii, științei și culturii.

— Ce probleme s-au aflat în atenția guvernului dv. în perioada care a trecut de la proclamarea independenței ?

— Era normal ca, în acest prim an al independenței, să abordăm problemele economice și sociale. În ceea ce privește economia, în primul an am înfăptuit reforma agrară, a cărei dublă menire constă în lichidarea sistemului marilor proprietăți coloniale și în diversificarea agriculturii bazată cîndva pe monocultură : cacao. Primul obiectiv a fost atins prin naționalizarea tuturor întreprinderilor agricole coloniale. Cel de-al doilea este pe cale de a se realiza.

În ceea ce privește problemele sociale, am rezolvat în primul rînd șomajul, prin crearea de noi locuri de muncă în întreprinderile agricole naționalizate. Am abordat și situația sanitară a populației noastre, situație căreia i-am adus semnificative îmbunătățiri. Avem, de asemenea, în vedere dezvoltarea pescuitului, dezvoltarea întreprinderilor agro-industriale și a turismului. Credem că, în cadrul acestor priorități, putem stabili cu România o cooperare concretă.

— Cum apreciați situația din Africa, în general, și cea din Africa australă, în special ?

— După opinia noastră, după proclamarea independenței fostelor colonii portugheze, situația s-a îmbunătățit, deși au rămas de rezolvat problemele Africii australe, zonă care constituie o sursă de neliniște și preocupări pentru noi toți. Desigur, ultimele evenimente din Namibia, Zimbabwe, Africa de Sud demonstrează că forțele retrograde și minoritare rasiste nu pot să nu fie înfrînte și că popoarele acestor țări își vor cuceri drepturile. Ne reafirmăm convingerea că numai popoarele din țările respective sînt cele care trebuie să decidă asupra destinelor lor și nu soluțiile impuse din afară.

În încheiere, aș vrea să spun că vizita noastră ne-a dat prilejul să cunoaștem marile realizări ale poporului român sub conducerea partidului comunist, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Am văzut că ați realizat succese impresionante în domenii foarte diferite, ceea ce ne face să credem că, în viitor, veți înregistra noi și importante reușite, ceea ce este și urarea noastră sinceră.

Interviu realizat de Dumitru Constantin

„Există un interes sincer, în India, pentru cunoașterea culturii și civilizației românești"

prof. dr. Nurul Hasan

ministrul educației, bunăstării sociale și culturii din India

Referindu-se, la început, la primirea acordată de către președintele Nicolae Ceaușescu, ministrul indian al educației, bunăstării sociale și culturii a subliniat :

„Președintele României este un mare om de stat a cărui contribuție la progresul țării dv., la crearea unei lumi ferite de spectrul unui război nuclear, o lume a păcii și cooperării active — nu numai a unei coexistențe pasive — este cunoscută și apreciată de noi toți".

Abordînd, apoi, sfera relațiilor româno-indiene, cu precădere în domeniile cultural și științific, și perspectivele lor de dezvoltare, domnul Nurul Hasan a spus :

„După cum știți, în urma vizitei făcute de primul ministru român în India, în mai 1976, au fost semnate un număr de programe bilaterale și protocoale menite să asigure o tot mai mare apropiere între popoarele celor două țări și o intensificare a colaborării dintre ele. Mă refer la înțelegerile încheiate privind domenii economice, cooperarea tehnico-științifică și colaborarea în domenii culturale, arte, muzică, sport etc. Am discutat abordarea în practică a acestor programe și am căzut de acord că trebuie să facem toate eforturile pentru ca documentele semnate să fie integral îndeplinite. Am notat cu deosebită bucurie identitatea noastră de vederi în aceste domenii. În urma convorbirilor avute cu factori de răspundere în România, m-am convins de faptul că avem mult de învățat unii de la alții. De aceea, am hotărît, împreună, să intensificăm contactele în domeniile educației și culturii. Există un interes sincer în India pentru cunoașterea civilizației și culturii românești și am observat cu bucurie că, în România, sînt mulți oameni interesați de istoria și civilizația indiană. De asemenea, cu prilejul vizitei mele în țara dv. am vizitat Cen-

trul Național de Fizică. Mulți profesori sînt prieteni apropiați ai unor profesori și oameni de știință din India și am putut constata dorința de a dezvolta colaborarea cu noi în domeniul științific".

Vorbind, în continuare, despre aspirația firească a omenirii spre fericire și civilizație, domnul Nurul Hasan a precizat :

„Scopul civilizației este, în fond, o lume mai fericită. Sînt necesare, însă, o seamă de acțiuni pozitive din partea noastră, a tuturor, pentru ca omenirea să se poată dezvolta în conformitate cu cerințele civilizației. În acest sens, sărăcia, foametea, subdezvoltarea sînt racile care trebuie să dispară. Lupta împotriva lor ar fi considerabil facilitată de instaurarea unui veritabil și temeinic climat de pace. De asemenea, consider necesară dispariția inechităților și inegalităților care fac ca, azi, unele țări să monopolizeze cea mai mare parte a veniturilor și surselor progresului și bunăstării, care altora le sînt refuzate, chiar dacă, firește, aceste bogății le aparțin. În consecință, realizarea unei noi ordini economice și politice mondiale reprezintă unul din pașii importanți pe calea eliminării pericolelor de război, pentru o pace trainică, pentru o lume mai bună.

Convorbire realizată de Marian Bistriceanu

„Putem învăța foarte mult din experiența românească"

Mbá Oyono

secretar de stat la Președinția Republicii Guineea Ecuatorială, însărcinat cu economia și finanțele

La începutul convorbirii, interlocutorul nostru s-a referit la prezența sa în România și ne-a prezentat opiniile în legătură cu perspectivele relațiilor dintre țara noastră și Guineea Ecuatorială :

„Încep prin a sublinia că Guineea Ecuatorială acordă o mare importanță relațiilor cu Republica Socialistă România. După stabilirea relațiilor diplomatice — în urmă cu trei ani — au avut loc cîteva întîlniri la nivel guvernamental. De asemenea, în acest an, la conferința anulată a F.M.I., de la Manila, am avut o convorbire mai lungă cu ministrul român al finanțelor, prilej cu care am convenit să efectuez această vizită de informare în capitala României. Cu acest prilej, am avut mai multe convorbiri și întîlniri la o serie de ministere și instituții centrale, în cadrul cărora s-au abordat elemente concrete ale unor viitoare relații pe plan economic, domeniu în care dorința noastră este de a dezvolta o cooperare fructuoasă.

Pe de altă parte, în această vizită am putut cunoaște cîte ceva din marile realizări ale Partidului Comunist Român și ale țării dumneavoastră, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Pentru noi, o țară mică, constituie un edificator exemplu să vedem cum un popor liber pe destinele sale își realizează cu succes proiectele sale măreț și edifică o societate nouă. Credem de aceea că putem învăța foarte mult din experiența românească".

În legătură cu principalele preocupări ale guvernului Guineei Ecuatoriale, oaspetele ne-a declarat că „programul guvernului de la Malabo și al președintelui Macias Nguema privește, în primul rînd, sectorul agricol. Înaintea independenței, principalele produse — cacao, cafea, lemn — aparțineau marilor monopoluri din Spania, fosta putere colonială. De altfel, în perioada colonială, mîna de lucru era importată, ceea ce făcea ca poporul nostru să fie total lipsit de mijloace de subzistență și, totodată, să fie lipsit de o conștiință a muncii.

După proclamarea independenței, principala preocupare a fost ca, atît plantațiile de cafea, cacao, cît și altele să fie preluate de stat și valorificate în interesul poporului nostru. Este adevărat, acest proces nu a fost simplu, întrucît firmele străine controlau economia noastră. În consecință, măsurile adoptate vizau un ansamblu de probleme — preluarea plantațiilor, crearea de instalații pentru conservarea produselor, procurarea de mijloace mecanizate (tractoare, camioane, mașini agricole) și valorificarea superioară a produselor. Desigur, acest proces implică serioase dificultăți — o spunem deschis — dar, nu de puține ori, el a fost prezentat deformat de monopolurile din fosta metropolă, care au controlat economia noastră în perioada colonială".

Referindu-se la unele probleme internaționale, interlocutorul a subliniat că „țara sa, președintele Macias Nguema se pronunță pentru o nouă ordine economică mondială, bazată pe echitate, care să impună relații drepte, juste între state și să se conformeze noii realități internaționale. În ce privește situația din Africa australă, Guineea Ecuatorială se pronunță pentru abolirea apartheidului, independența Namibiei și pentru transferarea rapidă a puterii în mîinile populației majoritare din Rhodesia".

Interviu realizat de C. Dumitru

„Colaborarea româno-costaricană are valoare de exemplu"

Alfonso Carro Zuniga

președintele Adunării Legislative din Costa Rica

— Pentru început, domnule președinte, vă rugăm să ne spuneți cum apreciați rezultatele vizitei în România, convorbirile purtate în aceste zile.

— Impresiile pe care le avem din această scurtă vizită sînt deosebit de pozitive. Deși știam că România a reușit, în special în ultimul deceniu, progrese considerabile în dezvoltarea economică și socială, în consolidarea sistemului politic, ceea ce am văzut în țara dv. este de-a dreptul surprinzător. Contactul cu realitățile României contemporane a fost deosebit de util pentru delegația noastră, punînd în lumină rezultatele poporului român pe calea dezvoltării, fapt despre care aveam, dinainte, dovezi îndreptățite și care s-au confirmat pe deplin în cursul acestor zile. Am vizitat întreprinderi din diverse sectoare ale industriei și agriculturii, dotate cu tehnologii avansate și utilaje moderne. Aceasta asigură o productivitate ridicată ce garantează producții mari, capabile să asigure necesitățile consumului intern și să ofere posibilități mari pentru export. De altfel, România își consolidează o poziție tot mai importantă între națiunile lumii, devenind un exportator apreciat pe piețele internaționale. Este foarte important pentru noi faptul că România ne poate furniza tehnologie și utilaje moderne.

— În România sînt cunoscute eforturile poporului costarican pe linia dezvoltării economico-sociale independente, progresele înregistrate în această direcție. Ce ne puteți spune despre orientările și programele urmărite în țara dv., în perioada actuală ?

— În Costa Rica au fost naționalizate producția și distribuția energiei electrice, serviciile telefonice, rafinăriile de petrol. De cîtva timp, am reușit să etatizăm banca, iar, de cîteva decenii, statul deține monopolul asigurărilor sociale. Acestea sînt primele etape ale unui proces de durată.

Avem numeroase programe și proiecte care vizează creșterea producției industriale și agricole. Pentru realizarea lor, considerăm că este necesar, pe lîngă efortul propriu, ajutorul unor state cu o mai mare experință în aceste domenii. Dinamica transformărilor operate în economia noastră națională oferă multiple posibilități de cooperare cu țări cum este România, care au realizat un progres tehnologic înalt, o rapidă dezvoltare a industriei și o modernizare progresivă a agriculturii.

— Știm că aceste preocupări sînt conjugate cu cele similare ale altor state latino-americane. Cum apreciați conlucrarea în cadrul organismelor zonale ?

— Sînt destul de multe organisme regionale care caută noi posibilități de a dezvolta cooperarea dintre țările din această parte a lumii. Printre acestea se numără și Sistemul economic latino-american — SELA — și Flota multinațională a Caraibilor — NAMUCAR. Se poate aprecia că activitatea lor este în ansamblu bună, deși este evident că sînt necesare încă eforturi susținute pentru ca aceste organisme să joace un rol mai important în realizarea transformărilor economice propuse, în consolidarea independenței economice a statelor din regiune și limitarea dependenței lor față de capitalul și piața externă.

— Interdependența între economiile naționale ale statelor din America Latină nu este, desigur, opusă conlucrării mai largi pe arena internațională. În context, v-am ruga să ne vorbiți despre poziția țării dv. în problema instaurării unei noi ordini economice în lume, a creșterii rolului țărilor mici și mijlocii în viața internațională.

— Nutrim convingerea că o largă conlucrare internațională, pe baza deplinei egalități în drepturi și avantajului reciproc, își dovedește utilitatea pentru toate țările care, la fel cu Costa Rica, au hotărît intensificarea ritmului de dezvoltare, lichidarea stării de înapoiere economică și socială.

Tocmai aceste probleme au constituit obiectul convorbirilor purtate cu primul ministru român Manea Mănescu, cu celelalte personalități politice din țara dumneavoastră, în cursul cărora s-a degajat opinia comună că rolul țărilor mici și mijlocii — și chiar al unor țări mari, dar care aparțin lumii în curs de dezvoltare — este, în prezent, din ce în ce mai sporit. Chiar în condițiile în care există mari puteri și națiuni puternic dezvoltate din punct de vedere economic și militar, țările mici și mijlocii trebuie să-și susțină cu fermitate punctele de vedere. Să nu uităm că țările în curs de dezvoltare au o populație ce reprezintă circa trei sferturi din populația lumii. Ele au posibilitatea să determine, pe căi diplomatice și politice, renunțarea la utilizarea forței, ca soluție pentru problemele internaționale, în favoarea căii constructive a tratativelor. De aceea, consider că avem forța necesară pentru aceasta și trebuie să o exercităm în mod hotărît.

Și, pentru că ne aflăm la acest subiect, aș dori să subliniez faptul că relațiile din ce în ce mai bune cu România, exemplare pentru modul cum se poate desfășura colaborarea între două țări cu sisteme sociale și politice diferite, demonstrează cu claritate valoarea deosebită a conlucrării în ansamblul eforturilor pentru realizarea unui climat de pace și securitate în lume. Personal, consider că această cooperare are mari posibilități de extindere. Cu atît mai mult, cu cît și în plan politic avem multe păreri comune, în special în ceea ce privește obiectivele majore ale lumii contemporane.

Interviu realizat de Gheorghe Călin

TIB '76 | Contribuție la un comerț larg cu toate țările

TIB-76 : alături de întreprinderile românești sînt prezente 1 029 de firme din 23 de țări ale Europei, Asiei, Americii de Sud și de Nord. Este o prestigioasă manifestare internațională — ilustrare sugestivă a creșterii potențialului economic românesc, a progreselor tehnice realizate pe scară mondială, precum și o expresie a prezenței active a României socialiste în circuitul economic internațional, o mărturie a capacității sale de a fi competitivă în schimburile de valori materiale.

Revista „LUMEA" a realizat o anchetă internațională, la care ne-au răspuns : Anatoli Sviridov, **directorul pavilionului sovietic ;** Wolfgang Bahmann, **directorul expoziției colective a R.D.G. ;** Gerhard Heger, **directorul pavilionului Austriei ;** W.S. Flanagan, **directorul pavilionului S.U.A. ;** Hans P. Niermann, **președinte al „U.S. Products Corporation" ;** Peter Frey, **reprezentant al Oficiului Elvețian de Expansiune Comercială ;** Yoshiaki Kuwamura, **director general al pavilionului Japoniei ;** Szonja Takacs, **directoarea pavilionului R.P. Ungare ;** T. J. Mersh, **directorul pavilionului britanic ;** Friedrich Henglein **și** Andreas Bernath, **reprezentanți ai BASF ;** O. Carstens, **directorul pavilionului danez ;** Federico Uribe-Restrepo, **directorul pavilionului Columbiei ;** Louis Keller, **director al firmei Meller AG — Elveția. Transcriem răspunsurile în relatarea redactorilor noștri** EUGENIU OBREA **și** MARCEL NEGREANU.

1. Ce importanță atribuiți Tîrgului Internațional București — manifestare devenită tradițională, desfășurată sub auspiciile colaborării economice cu toate țările lumii ?

ANATOLI SVIRIDOV : Doresc să subliniez că ne-a impresionat în mod deosebit faptul că tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat pavilionul sovietic, manifestînd interes și înaltă apreciere față de exponate. Ne simțim onorați de această vizită a secretarului general al Partidului Comunist Român. Această manifestare la care Uniunea Sovietică este o participantă tradițională contribuie, desigur, la o mai bună cunoaștere reciprocă a potențialului economic, a realizărilor tehnico-științifice, creează noi posibilități pentru adîncirea conlucrării noastre. Întîlnirile și contactele favorizează dezvoltarea colaborării pe diverse planuri — nu numai comercial, ci și tehnico-științific. În pavilionul nostru, peste 2 000 de exponate sînt prezentate de 12 organizații de comerț exterior — exponate reprezentative pentru industria sovietică.

WOLFGANG BAHMANN : Consider acest tîrg extrem de important pentru dezvoltarea legăturilor între țările noastre socialiste, frățești, și pentru schimbul de experiență între specialiști. Relațiile dintre R.D.G. și România cunosc, de altfel, un curs ascendent, traducîndu-se în viață hotărîrile luate în cursul întîlnirilor dintre tovarășii Erich Honecker și Nicolae Ceaușescu. Exponatele noastre demonstrează calitatea și capacitatea de producție a R.D. Germane. Cunoaștem, de asemenea, înaltul nivel tehnic al industriei românești, pe care îl reflectă pavilioanele țării dumneavoastră, din cadrul tîrgului. Există posibilități largi pentru a adînci și diversifica legăturile dintre R.D.G. și România.

GERHARD HEGER : Însuși faptul că numărul firmelor austriece participante s-a dublat, în raport cu precedenta ediție, reflectă interesul față de comerțul cu România. Sperăm că produsele austriece se vor bucura de atenția partenerilor români și că oamenii de afaceri din țara mea vor găsi produse românești necesare pieței austriece, pentru că, se știe, comerțul trebuie să se facă în dublu sens.

W. S. FLANAGAN : Organizarea tîrgului este foarte bună. Manifestări de acest gen pot apropia țările, pot înlesni cunoașterea între ele, pot ajuta la o mai bună colaborare. Există, de altfel, o experiență pozitivă în colaborarea cu instituțiile și firmele românești. Credem că produsele și echipamentele prezentate la tîrg de firmele americane vor trezi interesul specialiștilor români.

HANS P. NIERMANN : Sînt bucuros de a fi prezent la acest tîrg cu un stand al firmei „U.S. Products Corporation", pe care o reprezint. Avem bune relații cu România și posibilitățile de colaborare sînt favorabile. Tîrgul ne oferă prilejul unor contacte directe, schimburi de păreri, al cunoașterii partenerilor.

PETER FREY : Firmele elvețiene atribuie o însemnătate deosebită tîrgului pe care îl găzduiește Bucureștiul. Am venit cu produse care pot interesa piața românească și dorim să cunoaștem ceea ce exportă țara dv. Am venit cu multe speranțe și dorim ca ele să se materializeze în contracte. Există condiții prielnice pentru ca schimburile româno-elvețiene să se extindă.

2. Cum apreciați evoluția raporturilor economice ale țării dv. cu România, care sînt perspectivele de dezvoltare a legăturilor reciproce ?

ANATOLI SVIRIDOV : Volumul schimburilor comerciale dintre U.R.S.S. și România crește an de an. Întîlnirile dintre conducătorii partidelor noastre, tovarășul L.I. Brejnev și tovarășul Nicolae Ceaușescu, au contribuit la o și mai mare întărire și adîncire a prieteniei și colaborării dintre cele două țări. Acordul pe termen lung pe anii 1976—1980 prevede creșterea livrărilor reciproce cu 70 la sută, în comparație cu cincinalul precedent. Sperăm că TIB-76 va contribui la dezvoltarea legăturilor româno-sovietice și se va încheia cu bune rezultate.

YOSHIAKI KUWAMURA : Relațiile româno-japoneze cresc constant. Vizita pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu doamna Elena Ceaușescu, a efectuat-o în Japonia a stimulat puternic colaborarea dintre țările noastre. Poporul japonez i-a primit pe înalții oaspeți români cu deosebită satisfacție, cu dorința de a întări legăturile cu poporul român. Doresc să subliniez că expozanții japonezi s-au simțit extrem de onorați de vizita pe care președintele Nicolae Ceaușescu a binevoit s-o facă la pavilionul nostru.

SZONJA TAKACS : Sîntem satisfăcuți de dezvoltarea relațiilor cu România, relații că-

rora opinia publică din țara noastră le acordă un interes deosebit. Acordurile semnate permit creșterea schimburilor în anii următori pe măsura posibilităților de care dispun ambele țări. Dorim să folosim tîrgul de la București pentru a lărgi în continuare prospectarea pieței, pentru a cunoaște mai bine solicitările. Credem în perspectivele extinderii legăturilor dintre țările noastre vecine și prietene. Sperăm că produsele celor 11 întreprinderi, expuse la București în pavilionul R.P. Ungare, vor suscita atenția publicului și a specialiștilor.

T. J. MERSH : 120 de firme britanice sînt prezente la acest tîrg. Cifra aceasta reflectă dimensiunile interesului manifestat în Anglia față de schimburile cu România. Personal sînt pentru a treia oară conducător al unui pavilion britanic la București. Sînt convins că putem progresa pe calea schimburilor reciproce. Nădăjduiesc că voi fi prezent și la ediția viitoare a tîrgului.

FRIEDRICH HENGLEIN și ANDREAS BERNATH : Firma noastră, BASF, este prezentă pentru a patra oară la tîrg. Avem relații bune cu industria românească, avem realizări finalizate și, bineînțeles, avem proiecte. Sîntem parteneri de ani de zile și dorim să dezvoltăm aceste legături, favorizate, de altfel, de faptul că economia românească înregistrează un progres evident. Vrem nu numai să vindem, ci și să cumpărăm.

O. CARSTENS : Sîntem mulțumiți de modul în care evoluează relațiile economice româno-daneze, deși credem că există posibilități pentru o creștere mai mare și mai rapidă. Peste 200 de firme daneze fac comerț cu România. Schimburile noastre sînt echilibrate. Economia daneză poate oferi pieței românești, în primul rînd, tehnologie în trei domenii : electronică, construcții navale și agricultură.

3. În lumea contemporană, comerțul a dobîndit dimensiuni fără precedent și o importanță considerabilă. Care poate fi aportul său la apropierea între țări și popoare ?

WOLFGANG BAHMANN : Un comerț mondial neîngrădit constituie o necesitate vitală pentru consolidarea păcii. Comerțul poate favoriza înțelegerea între popoare. În acest sens, atribuim o însemnătate deosebită realizării prevederilor Actului final de la Helsinki.

LOUIS KELLER : Experiența pe care am dobîndit-o în colaborarea cu firmele românești, colaborare care este de lungă durată, demonstrează posibilitatea unor legături reciproc avantajoase între o țară dezvoltată ca Elveția și o țară în curs de dezvoltare asemenea României. Am un deosebit respect față de industria românească, care se dovedește capabilă să realizeze produse de înaltă calitate. Mașinile pe care le fabricăm în comun cu România, în întreprinderi românești, au performanțe superioare și se bucură de o apreciere unanimă printre cumpărătorii noștri din țările Europei occidentale.

FEDERICO URIBE-RESTREPO : Relațiile economice între două țări ca România și Columbia răspund intereselor lor reciproce și sînt stimulate de cordialitatea legăturilor ce s-au stabilit între conducătorii statelor noastre. În pofida distanțelor, a deosebirilor pe planul direcțiilor de dezvoltare economică, putem să realizăm schimburi mai intense. Pentru aceasta am venit la București, întîia oară la acest tîrg. Ca țări în curs de dezvoltare, România și Columbia sînt interesate în diversificarea schimburilor lor.

PARIS

„Majoritatea“: mai mult decît simple neconvergențe

O săptămînă agitată. Bursa a reacționat nervos la „planul Barre“, ceea ce a provocat o nouă cădere a francului francez. Confruntarea politică a relevat terenul restrîns de manevră al noii echipe ministeriale chiar în spațiul majorității

„Marțea neagră“ de la bursă și apariția în vitrinele librăriilor a volumului semnat de președintele Valéry Giscard d'Estaing — „Démocratie française“ — au eclipsat, în paginile ziarelor pariziene și pe micul ecran, dezbaterea parlamentară. Deznodămîntul scrutinului din hemiciclul de la Palatul Bourbon n-a provocat îndoieli. „Chemarea la ordine“, în termeni severi, pe care primul ministru a adresat-o deputaților majorității a avut efect. Rivalitățile ce înveninează, deseori, raporturile dintre grupările politice pe care se bazează guvernul nu sînt împinse pînă la o despărțire ireparabilă. Reproșuri, confruntări, incriminări nu împiedică regăsirea de aceeași parte a baricadei în momente-cheie. Gaullîștii, purtînd povara unei amărăciuni ce nu o ascund — aceea de a fi pierdut pozițiile de conducere de la Elysée și Matignon — au primit fără entuziasm măsurile anunțate de premierul Raymond Barre. Dar U.D.R. nu și-a asumat răspunderea pentru un eventual naufragiu al majorității. Parlamentarii gaullîști — cei mai numeroși pe băncile guvernamentale — s-au comportat docil, deși, în cazul multora, sentimentele reale nu s-au aflat în consens cu votul. Cîțiva dintre deputații majorității își asumaseră riscul unui amendament la legea finanțelor tinzînd a impoza marile averi. Premierul i-a admonestat aspru, acuzîndu-i de „snobism intelectual“ și atribuindu-le indirect vina pentru furtuna de la bursă. Căderea francului și fuga capitalului au, în realitate, cauze mai profunde. „France Presse“ descifra în dezechilibrul produs pe piața monetară „o gravă criză de încredere“. Slăbiciunea de care a dat dovadă francul francez nu a fost surprinzătoare, deoarece proiectele expuse de noul șef al guvernului n-au găsit un ecou favorabil pe piața extrem de sensibilă a valutelor, unde un cuvînt sau un gest pot avea consecințe imprevizibile. Investitorii privesc cu neliniște o evoluție economică care promite să se înrăutățească. La Paris se discută, din nou, despre concedieri „inevitabile“, presiunea inflaționistă nu cedează, iar măsurile anunțate sînt considerate ineficace. Exodul capitalului (în special spre Elveția) și tendințele speculative de la bursă compromit șansele unei apropiate redresări. „L'Aurore“ constata, de altfel, că planul Barre „nu și-a atins obiectivul“, acela al instaurării încrederii. Iar „L'Humanité“ semnala riscurile unei noi recesiuni, după „naufragiile monedei naționale“. Calmul poate fi reinstaurat, temporar, la bursă (cum s-a și întîmplat...), dar fragilitatea francului rămîne un subiect de preocupare.

În aceste împrejurări, cele 182 de pagini ale cărții lui Valéry Giscard d'Estaing încearcă să dea un răspuns întrebărilor privind ziua de mîine a țării. Publicarea de către editura Fayard a cărții lui Giscard d'Estaing nu este un simplu „eveniment literar“, cum afirmă „L'Aurore“. Dacă Jacques Dominati, secretarul general al republicanilor independenți — partidul președintelui — vede în acest volum „evenimentul cel mai important de după 1968“, Jean Lecanuet — ministrul de stat în guvern, dar liderul grupării centriste din majoritate, care pare să cunoască un declin în ceea ce privește atenția ce-i este acordată la Elysée — se limitează să o considere doar „evenimentul politic al săptămînii“. Stînga judecă în termeni aspri eseul politic al președintelui (Georges Marchais, secretarul general al Partidului Comunist Francez, califică lucrarea drept „o pledoarie crispată pentru o societate dominată de feudalii banului“).

Comentatorii constată că majoritatea nu vehiculează un concept unitar asupra viitorului politic și că președintele și fostul său prim-ministru, de care s-a despărțit de numai cîteva săptămîni, sînt într-un dezacord pe care formulele de politețe nu îl pot ascunde. Reintrarea în scena politi-

Premierul iranian Amir Abbas Hoveida (stînga), împreună cu președintele Valéry Giscard d'Estaing iau micul dejun la Elysée

că a lui Jacques Chirac s-a produs sub auspicii polemice. Ex-premierul n-a fost dispus să se lase exilat în deşertul uitării. Ignorînd deliberat tradiţia celei de a V-a Republici, care acordă preşedintelui rolul de conducător al majorităţii, Chirac şi-a atribuit misiunea de a uni în jurul său pe toţi cei ce nu subscriu la programul stîngii.

Discursul pronunţat de Chirac la Egletons, apreciază „Le Monde", „a anunţat, fără nici o îndoială, sfîrşitul unei anumite epoci a mişcării gaulliste". Intenţiile sale s-au precizat în cîteva cuvîntări rostite în cadrul mini-campaniei electorale pe care o poartă în Correze, pentru a redobîndi, în noiembrie, mandatul de deputat. Ele au depăşit cadrul local, al unor modeste aşezări de provincie, pentru a se cantona în probleme majore ale politicii franceze. Aluziile sale la „combinaţiile cu multiple capete", la coaliţiile cimentate numai de „interesul electoral", reproşurile adresate „baronilor şi prinţilor" politicii care monopolizează puterea au avut direcţii precise, transparente. „La Egletons, dl Chirac a plecat în război contra domnului Giscard d'Estaing" — scria Raymond Barrillon în „Le Monde". Yves Guéna, secretarul general al U.D.R., sprijinitor al lui Chirac, a dorit să corecteze această impresie, afirmînd că iniţiativa fostului premier „nu este prin nimic o maşină de război contra preşedintelui republicii" şi nu este în contradicţie cu „interesele majorităţii". Scopul imediat al lui Chirac ar fi acela de a revitaliza U.D.R., pentru ca gruparea gaullistă să fie prezentă la întîlnirea cu 1977 „întinerită, lărgită şi transformată". 1977 înseamnă primul examen electoral — cel din martie : municipalele. De fapt, Chirac sună mobilizarea pentru alegerile legislative din 1978, considerate decisive. Apelul său la o vastă adunare naţională a mişcării, care, potrivit observatorilor, ar putea avea loc în decembrie, se întemeiază pe „vocaţia permanentă a gaullismului" care vrea să exprime, în acelaşi timp, „constantele franceze şi necesităţile lumii". Chirac încearcă să se situeze, de altfel ca şi preşedintele, în afara delimitărilor politice clasice. El pretinde că nu este „nici de dreapta, nici de stînga" („Le Monde", ca şi „Le Nouvel Observateur" plasează, totuşi, iniţiativa lui Chirac în contextul unei „drepte neliniştite şi posomorîte", iar Roger Chinaud, preşedintele grupului republicanilor independenţi din Adunarea Naţională, afirmă că Chirac aparţine „dreptei bonapartiste").

În interiorul majorităţii, primele reacţii au dezvăluit dezacordurile. Unui Chirac care porneşte, de pe acum, la asaltul electoral din 1978, preşedintele i-a replicat, în alocuţiunea sa radiotelevizată : „Trebuie accentuată dezbaterea politică ? Trebuie deschisă, din 1976, campania electorală din 1978 ? Eu răspund : nu ! Aceasta nu corespunde nici unei necesităţi imediate". Mai mult : preşedintele a văzut în această prematură activitate electorală riscul „slăbirii efortului nostru naţional". Secretarul general al U.D.R., Guéna, a comentat teza expusă la Elysée : „lupta electorală este angajată". Primul ministru, Raymond Barre, a denunţat „micile şi marile manevre" care pot deturna atenţia de la ceea ce este esenţial : indispensabila luptă antiinflaţionistă.

Dezbaterile din majoritate sînt dezvăluite şi de nemulţumirile mai mult sau mai puţin afişate de partenerii „minori" din guvern : centriştii şi reformatorii. Glasurile lor sună, uneori, discordant în concertul majorităţii, deşi Lecanuet cerea aliaţilor din majoritate „să reducă la tăcere trompetele şi tobele lor", într-un discurs din care n-a lipsit evocarea „indispoziţiei" şi „decepţiei" resimţite de centriştii după ultima schimbare ministerială.

Simptomele de dezagregare a majorităţii n-au trecut neobservate la Elysée. Într-un moment în care bătălia este angajată pe frontul economic, iar în lupta antiinflaţionistă s-au învestit toate speranţele politice ale deţinătorilor puterii, o polemică transferată din culise pe scenă poate fi socotită profund dăunătoare. „Le Nouvel Observateur" este de părere că, la Elysée, s-a decis să se pună surdină disputelor. Calcul de moment, dictat de confruntarea parlamentară, sau tactică cu obiective mai îndepărtate ? Rămîne de văzut. Oricum, din anturajul lui Chirac s-a răspuns cu înţelegere : „Nu ne vom lăsa antrenaţi într-o procedură de divorţ în care fiecare îşi prezintă probele". Divorţul a putut fi, deocamdată, evitat. Convieţuirea rămîne, totuşi, complicată.

E. O.

BEIRUT

Contextul noului armistiţiu

Conform unui calendar stabilit încă de la începutul lui septembrie, luni 18 octombrie ar fi urmat să-şi înceapă lucrările la Cairo cea de-a 8-a conferinţă arabă la nivel înalt, avînd ca principală preocupare examinarea situaţiei din Liban. În aceeaşi zi, însă, continua la Riad — capitala Arabiei Saudite — o „mini-conferinţă" arabă la nivel înalt, consacrată aceleiaşi probleme. Hotărîrile adoptate aici sînt considerate ca deosebit de importante, atît pentru posibila încetare a focului pe teritoriul libanez, cît şi pentru ţinerea amintitei conferinţe la nivel înalt de la Cairo şi pentru viitorul relaţiilor dintre statele arabe în general.

Modificarea calendarului de contacte şi convorbiri pentru soluţionarea crizei libaneze s-a datorat, în primul rînd, unor evoluţii noi, deosebit de complexe, survenite în ultimele nouă zile. Marţi, 12 octombrie, în timp ce se aştepta finalizarea pozitivă a convorbirilor tripartite libano-palestiniano-siriene de la Chtaura, desfăşurate sub egida reprezentatului special al Ligii Arabe, trupele siriene staţionate în Liban lansau o importantă ofensivă în diferite zone. Concomitent, pe parcursul săptămînii trecute, au fost semnalate ciocniri deosebit de violente între taberele naţionale libaneze pe toate fronturile tradiţionale, adică la Beirut, în zona muntoasă şi la Tripoli; în plus, după cum informa, luni, postul de radio „Vocea Libanului" (aparţinînd coaliţiei creştine, de dreapta), miliţiile falangiste şi aliaţii lor au preluat controlul asupra localităţii Marjayoun, important punct strategic din sudul ţării. În aceeaşi zi, la Beirut au avut loc bombardamente de artilerie foarte intense, soldate cu numeroase victime în rîndul populaţiei civile.

Recrudescenţa, la o scară atît de largă, a operaţiunilor militare din Liban a atras după sine o febră la fel de intensă pe plan politico-diplomatic. Cu toate acestea, şansele unei rapide încetări a luptelor păreau compromise, mai ales din cauza noilor dimensiuni ale conflictului şi a incertitudinii asupra participării unor state arabe la proiectata conferinţă la nivel înalt de la Cairo. Reuniunea miniştrilor de externe ai ţărilor membre ale Ligii Arabe, însărcinată, ca de obicei, cu pregătirea întîlnirilor la nivel superior, s-a deschis, totuşi, la 15 octombrie, în capitala egipteană, fiind lipsită, însă, de posibilitatea efectivă de oprire a luptelor. Existau prea multe şi prea mari dificultăţi şi incertitudini la ora respectivă : abia începute şi părînd a se încheia printr-un succes, negocierile libano-palestiniano-siriene de la Chtaura (mică localitate estivală libaneză, situată la circa 40 km est de Beirut) au rămas fără consecinţele practice aşteptate; reprezentantul Ligii Arabe în Liban a trebuit să-şi întrerupă misiunea ; forţele de pace simbolice ale acestei organizaţii fuseseră retrase dintr-o serie de puncte strategice importante; reuniunea arabă la nivel înalt, pe care cea la nivel de miniştri de externe era însărcinată s-o pregătească, părea a fi compromisă după ce Siria anunţase că va fi reprezentată de vicepremierul şi ministrul de externe Abdul Halim Khaddam, iar şeful statului egiptean, Anwar Sadat, condiţionase participarea sa de prezenţa preşedintelui Hafez Al Assad; în sfîrşit, luptele cunoşteau o intensificare crescîndă. De menţionat, totuşi, insistenţa Mişcării Naţionale Libaneze şi a Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei în vederea ţinerii conferinţei la nivel înalt, în conformitate cu programul stabilit anterior. În noile circumstanţe, preşedintele Comitetului Executiv al Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, Yasser Arafat, lansa, de altfel, un apel urgent şefilor de stat aî ţărilor membre ale Ligii Arabe, cerîndu-le să intervină rapid pentru încetarea luptelor. Faţă de necunoscutele existente încă la sfîrşitul săptămînii trecute, miniştrii de externe arabi au hotărît să rămînă în sesiune deschisă, la Cairo, pentru a aştepta rezultatul noilor demersuri diplomatice.

(După **Le Monde**)

La Cairo a avut loc, vineri, 15 octombrie, o scurtă reuniune a miniștrilor arabi de externe, în vederea pregătirii conferinței arabe la nivel înalt. In imagine : secretarul general al Ligii Arabe, Mahmoud Riad (stînga), discutînd cu ministrul de externe al Tunisiei, Habib Chatti, președintele reuniunii din capitala egipteană

Într-un asemenea context — ce părea puțin propice pentru reluarea negocierilor și degajarea unei soluții politice a crizei din Liban — a fost anunțată, totuși, o acțiune ce ar putea avea urmări concrete în soluționarea conflictului. Din inițiativa regelui Khalid al Arabiei Saudite (care, alături de emirul Kuweitului, Sabah Al Salem Al Sabah, a acționat ca mediator), cei doi șefi de stat s-au întîlnit, la Riad, cu președinții Libanului, Siriei, Egiptului și Comitetului Executiv al O.E.P., pentru a examina „agravarea și deteriorarea crescîndă a situației din Liban". Așteptată cu deosebit interes, conferința din capitala saudită s-a deschis duminică dimineața și s-a încheiat luni seara, tîrziu, prin adoptarea unor hotărîri pe care comentatorii nu ezită să le considere drept cele mai importante de pînă acum pentru oprirea unui război civil devastator, vechi de peste 18 luni, cu efecte dezastruoase pe plan uman, economic și național libanez.

Mai întîi, firește, dintre înțelegerile realizate la Riad se detașează acordul cu privire la încetarea definitivă a focului pe teritoriul Libanului (este al 56-lea acord de acest fel încheiat de la izbucnirea războiului civil), prevăzut a intra în vigoare joi, 21 octombrie, la ora 06,00 (ora locală), 04,00 GMT. Pe baza numeroaselor experiențe similare din trecut, se poate aprecia că respectarea integrală a noului armistițiu reprezintă, fără îndoială, condiția *sine qua non* pentru progrese ulterioare palpabile în direcția încetării definitive a luptelor. O a doua hotărîre importantă se referă, potrivit comentatorilor, la constituirea unor efective militare capabile să asigure oprirea efectivă a luptelor. Astfel, o forță arabă de 30 000 de oameni (componența ei nu a fost anunțată) ar urma să supravegheze încetarea ostilităților și să aibă statutul de „forță de descurajare" pentru orice încercare de încălcare a noului armistițiu. Forța respectivă va fi plasată sub autoritatea șefului statului libanez, Elias Sarkis; în același timp, potrivit agențiilor de presă, trupele siriene din Liban ar urma să fie retrase pe baza unui calendar convenit.

Aceasta pe plan militar propriu-zis. Pe plan politic, reuniunea de la Riad a hotărît ca aplicarea încetării focului și retragerea beligeranților pe pozițiile deținute înainte de izbucnirea războiului civil să fie urmate de aplicarea strictă, sub controlul tuturor statelor membre ale Ligii Arabe, a acordului libano-palestinian de la Cairo, din noiembrie 1969, prin care sînt reglementate raporturile dintre cele două părți. Un comitet format din Arabia Saudită, Egipt, Siria și Kuweit va fi însărcinat, împreună cu președintele Elias Sarkis, cu coordonarea aplicării acestui acord; comitetul va avea un mandat de 80 de zile de la proclamarea încetării focului. În același timp, Organizația pentru Eliberarea Palestinei s-a angajat, potrivit comunicatului reuniunii de la Riad, „să respecte suveranitatea și integritatea Libanului și să nu se amestece în afacerile interne libaneze". În cadrul aplicării acordului de la Cairo, guvernul de la Beirut garantează, la rîndul său, „existența și acțiunea O.E.P. pe teritoriul Libanului" ; această recunoaștere este întărită de angajamentul tuturor țărilor arabe „de a susține rezistența palestiniană, reprezentată de O.E.P., și de a respecta dreptul poporului palestinian la luptă, sub toate formele, pentru recucerirea drepturilor sale naționale". De asemenea, statele arabe s-au angajat să respecte „suveranitatea și integritatea Libanului, unitatea poporului și a teritoriului său". Rămîne, fără îndoială, ca un pas viitor strict necesar, reconcilierea taberelor beligerante libaneze și aducerea lor la masa tratativelor. Comunicatul reuniunii de la Riad prevede, în acest sens, formarea unui guvern „de uniune națională" în Liban, organizarea unei conferințe pentru examinarea cererilor de reforme politice și crearea unui climat propice negocierilor.

Desfășurată într-un spirit considerat ca pozitiv și constructiv de către oficialitățile țării-gazdă, conferința de la Riad — prima concertare arabă majoră din ultimele șase luni — n-a întîrziat să-și arate efectele pozitive și pe planul relațiilor dintre țările participante. Astfel, potrivit surselor oficiale saudite, reuniunea a condus la o dublă reconciliere: între președintele Siriei, Hafez Al Assad, și președintele Comitetului Executiv al O.E.P., Yasser Arafat, pe de o parte, și între președintele Siriei și președintele Egiptului, Anwar Sadat, pe de altă parte. Pe planul relațiilor egipteano-siriene, reconcilierea s-a soldat și cu cîteva măsuri concrete imediate: cele două țări au hotărît — după cum s-a anunțat la Cairo — să reia, începînd de sîmbătă, 24 octombrie, relațiile diplomatice bilaterale (întrerupte în cursul lunii iunie, ca urmare a pătrunderii trupelor siriene în Liban) și să înceteze campania reciprocă de informații ostile.

În sfîrșit, o a treia latură importantă a reuniunii din capitala saudită o constituie hotărîrea privind ținerea celei de a 8-a conferințe arabe la nivel înalt la 25 octombrie, la Cairo, în noul climat creat de acordul privind încetarea definitivă a luptelor în Liban. În prealabil, miniștrii arabi de externe se vor întruni, cu începere de la 20 octombrie, pentru a pregăti ordinea de zi a reuniunii șefilor de stat. Se precizează că reuniunea la nivel înalt ar urma să aprobe hotărîrile adoptate la Riad.

După anunțarea înțelegerilor din capitala saudită, agențiile de presă au semnalat și primele lor efecte pozitive pe fronturile libaneze: o diminuare a luptelor, a schimburilor de focuri și, implicit, a pierderilor de vieți omenești și a distrugerilor materiale. Fără a avea deocamdată perspectiva necesară aprecierii rezultatelor de durată ale noului acord de încetare a focului, comentatorii relevă speranțele că el va avea consecințe mai îndelungate decît cele 55 de acorduri similare care l-au precedat și că apropiata reuniune arabă la nivel înalt, convocată pentru luni, va consolida procesul atît de necesar al soluționării politice a crizei libaneze.

Ion Madoșa

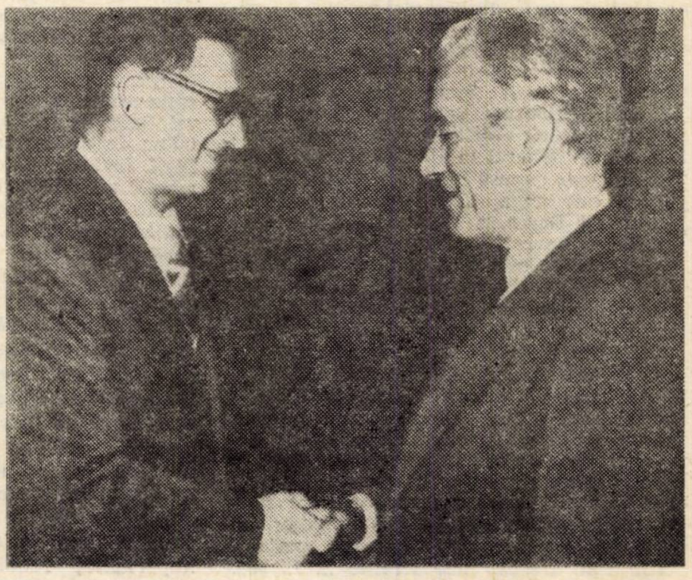

Președintele guvernului federal cehoslovac, Lubomir Strougal (stînga), s-a întîlnit recent, la Praga, cu ministrul francez al comerțului exterior, André Rossi

R. D. GERMANĂ

Vot pentru progresul multilateral al ţării

Corespondenţă din Berlin de la Constantin Varvara

Candidaţii Frontului Naţional din R.D. Germană, la alegerile de duminică pentru Camera Populară, consiliile populare regionale şi adunarea orăşenească din Berlin, au întrunit adeziunea a peste 12 milioane de cetăţeni ai ţării, ceea ce înseamnă peste 99 la sută din numărul voturilor exprimate. Prin coborîrea limitei la 18 ani a celor cu drept de vot, au participat la alegeri, pentru prima oară, peste 600 000 de tineri. Pentru Camera Populară au fost aleşi 434 deputaţi, iar pentru consiliile populare regionale şi adunarea orăşenească a deputaţilor din Berlin — 2840. Deputaţii aparţin tuturor claselor şi păturilor sociale — muncitori, ţărani cooperatori, oameni de ştiinţă şi cultură — reprezentanţi de frunte ai Partidului Socialist Unit din Germania, ai celorlalte partide şi organizaţii obşteşti reunite în Frontul Naţional.

Alegerile au avut loc într-o nouă etapă a dezvoltării politice şi sociale a R.D.G., de făurire, în continuare, a societăţii socialiste dezvoltate şi de creare a premiselor fundamentale de trecere treptată la comunism, cale jalonată de hotărîrile celui de al IX-lea Congres al P.S.U.G.

Cu prilejul pregătirii alegerilor, au fost declanşate acţiuni de masă pentru înfăptuirea prevederilor Congresului. Cea mai importantă dintre acestea — intitulată „Cu planul îndeplinit, în întîmpinarea alegerilor" — a consemnat remarcabile succese obţinute de oamenii muncii din numeroase unităţi economice. Această amplă acţiune populară şi-a fixat ca obiective aplicarea cu succes, în producţie, a cuceririlor tehnico-ştiinţifice, sporirea productivităţii muncii, ridicarea calităţii produselor, realizarea planurilor de investiţii, scăderea costurilor. În aceste zile, presa din R.D.G. a informat despre

→

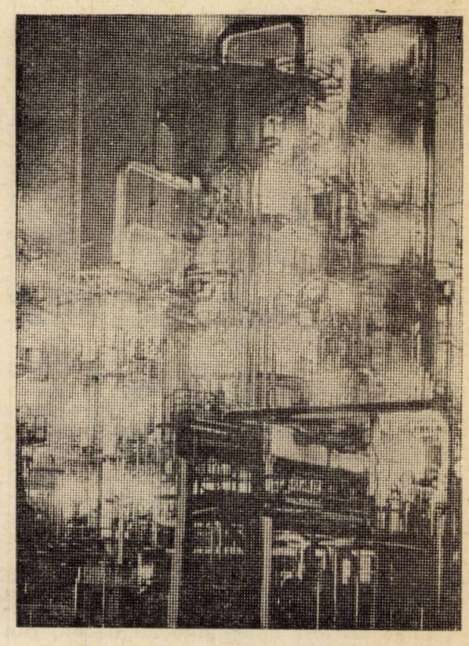

Combinatul petrochimic din Schwedt (regiunea Frankfurt-Oder)

LE DUAN: „Revoluţia socialistă în Vietnam"

Recent, la Hanoi — informează agenţia „V.N.A." — a apărut, la editura „Su That", o importantă lucrare în două volume, semnată de Le Duan, prim-secretar al C.C. al Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam, lucrare intitulată „Revoluţia socialistă în Vietnam" şi care tratează despre aplicarea principiilor fundamentale ale marxism-leninismului la condiţiile concrete din Vietnam.

Pornind de la caracteristicile Vietnamului — ţară agricolă, cu rămîneri în urmă, care s-a angajat în construirea socialismului, trecînd peste etapa capitalistă de dezvoltare —, Le Duan evidenţiază concluziile partidului privind revoluţia şi construcţia socialistă în Vietnam. Abordînd rolul istoric al proletariatului, autorul se opreşte asupra caracteristicilor proletariatului vietnamez: mai tînăr decît cel din alte ţări şi născut într-o ţară colonială şi semifeudală, proletariat care are, în prezent, trăsături comune cu clasa muncitoare internaţională; el subliniază că clasa muncitoare vietnameză are un înalt spirit de organizare şi de disciplină şi că este singura clasă socială din ţară capabilă să îndeplinească misiunea de forţă conducătoare a revoluţiei vietnameze. „Poziţia actuală a clasei muncitoare — scrie autorul — este aceea de clasă conducătoare a ţării şi societăţii în lupta pentru eliminarea sărăciei, înapoierii, ignoranţei şi bolilor, pentru crearea unei industrii şi agriculturi moderne, pentru continua creştere a condiţiilor de viaţă materiale şi spirituale ale poporului muncitor şi pentru edificarea unei patrii socialiste, independente, libere, prospere şi puternice". În etapa revoluţiei socialiste din Vietnam, arată autorul, lupta de clasă se manifestă, în principal, printr-un proces de transformare revoluţionară care vizează trecerea de la mica producţie individuală, dispersată şi înapoiată, la marea producţie socialistă, cu o structură echilibrată şi modernă, sub cele două forme de proprietate — a întregului popor şi colectivă. Caracterul complex şi dificil al acestei lupte se manifestă, în principal, în domeniul transformării socialiste — de la mica producţie la marea producţie socialistă — şi nu în lupta împotriva burgheziei şi proprietarilor funciari, care au fost deja răsturnaţi.

Analizînd condiţiile din Vietnam, primul secretar al C.C. al Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam arată că procesul revoluţiei socialiste este un proces de schimbări revoluţionare continue, global, extrem de profund şi radical. Este un proces marcat prin menţinerea fermă a dictaturii proletariatului, consolidarea rolului de conducător colectiv al maselor muncitoare şi realizarea celor trei revoluţii: în relaţiile de producţie, ştiinţifico-tehnică, ideologică şi culturală.

În lucrare se face, totodată, o analiză profundă şi ştiinţifică a concepţiei Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam în problemele fundamentale verificate în practica revoluţiei vietnameze, cum sînt dictatura proletariatului şi cele trei revoluţii; procesul înaintării spre marea producţie socialistă; alianţa muncitoresc-ţărănească; naţiunea, democraţia şi socialismul; raportul între rolul conducător al partidului, spiritul de conducător colectiv al claselor muncitoare şi rolul organizării şi gestiunii de stat; democraţia socialistă şi dreptul de conducător colectiv al maselor; crearea omului de tip nou; emanciparea femeilor; consolidarea partidului etc.

Pentru edificarea economiei socialiste în Vietnam, se subliniază necesitatea dezvoltării cu prioritate şi de o manieră raţională a industriei grele, pe baza dezvoltării agriculturii şi industriei uşoare, a coordonării edificării industriei şi agriculturii pe ansamblul ţării, pentru a se ajunge la o structură economică industrial-agrară modernă; se precizează obiectivul construirii unei economii la eşalon central, în paralel cu dezvoltarea celei de la nivel regional şi necesitatea îmbinării economiei cu apărarea naţională; pe plan extern, Le Duan evidenţiază direcţia fundamentală de lărgire a relaţiilor economice cu ţările socialiste şi cu alte ţări, pe baza principiilor respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, a avantajului reciproc.

Aşa cum subliniază agenţia „V.N.A.", „Revoluţia socialistă în Vietnam", lucrare publicată în perioada pregătirii celui de-al IV-lea Congres al partidului, aduce o contribuţie importantă în ce priveşte linia de urmat a revoluţiei socialiste vietnameze pe ansamblul ţării.

succesele obținute de oțelarii din Riesa și Hennigsdorf, de constructorii de mașini-unelte din Magdeburg, de energeticienii din Boxberg, de muncitorii marelui combinat chimic Leuna, de pe întregul front al întrecerii socialiste.

Deosebite rezultate a înregistrat și inițiativa populară, denumită „să facem orașele și comunele noastre tot mai frumoase". Sute de mii de cetățeni — muncitori, pensionari, elevi, studenți, gospodine — au participat la îngrijirea blocurilor de locuințe, la amenajarea de zone verzi, la colectarea de materiale vechi și la alte acțiuni gospodărești. Pe largul front al întrecerii socialiste desfășurată în întîmpinarea alegerilor, tineretul muncitor s-a aflat în primele rînduri; o inițiativă cum a fost acțiunea „economia de materiale" a permis realizarea a 136,6 milioane mărci economii.

Pe baza apelului Frontului Național, în săptămînile care au precedat alegerile, între cetățeni și candidați a fost stabilit un viu dialog. În cadrul acestor întîlniri, la numeroasele adunări electorale de pe întreg cuprinsul țării au fost trecute în revistă succesele obținute în cele mai diverse domenii ale dezvoltării economice și sociale, au fost stabilite noi obiective de interes local și național.

În perioada legislativă care a trecut, planurile de dezvoltare a economiei naționale au fost îndeplinite an de an. Din 1971 și pînă în 1975, a fost realizat un venit național în valoare de 634,6 miliarde mărci, cu 145,5 miliarde mărci mai mult decît în planul cincinal precedent, și cu peste zece miliarde mai mult decît au prevăzut directivele celui de al VIII-lea Congres al P.S.U.G. Pentru ridicarea nivelului material și cultural al poporului, au fost destinate mijloace materiale sporite. În cincinalul 1971—1975, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale poporului, au fost repartizate fonduri în valoare de 161 miliarde mărci, cu 8,9 la sută mai mult decît în cincinalul precedent.

Actualul plan cincinal prevede înscrierea R.D. Germane pe noi coordonate de dezvoltare. Astfel, pentru anul 1980 se prevede ca venitul național să ajungă la 185 miliarde mărci. În anul întemeierii R.D. Germane, el consemna cifra de 22 miliarde mărci. În 1980, venitul național va fi, deci, de opt ori mai mare. De asemenea, cincinalul prevede un amplu program de construcții de locuințe. Pînă la sfîrșitul lunii septembrie anul acesta, au fost predate 108 571 din cele 750 000 locuințe care urmează să fie construite sau modernizate pînă la sfîrșitul anului 1980. La acestea se adaugă noi școli, creșe, grădinițe de copii, spații comerciale etc.

La Adunarea Populară care a avut loc la Karl-Marx-Stadt în ajunul alegerilor, Erich Honecker, secretar general al C.C. al P.S.U.G., referindu-se la perspectivele dezvoltării R.D. Germane, a spus, printre altele: „Fiecare dintre noi știe ce eforturi sînt necesare pentru realizarea noilor sarcini. De aceea, pe prim plan stau intensificarea producției și, îndeosebi, progresul tehnico-științific... Numai în măsura în care vom spori productivitatea, va fi posibil ca, în decursul planului cincinal, să înfăptuim și alte măsuri sociale". Secretarul general al C.C. al P.S.U.G. a subliniat, totodată, că votul de duminică înseamnă un vot pentru pace și socialism, pentru continuarea politicii de ridicare permanentă a nivelului de trai, material și cultural al poporului, pentru întărirea multilaterală a R.D.G.

Rezultatele alegerilor de duminică constituie o expresie semnificativă a voinței unanime a poporului din R.D. Germană de a-și dedica toate forțele, întreaga energie creatoare, țelului luminos al propășirii țării pe calea socialismului.

ZIUA NAȚIUNILOR UNITE

Abdel Salam Dajani
director al Centrului de Informare al O.N.U. pentru România

Ziua de 24 octombrie, sărbătorită în întreaga lume ca Ziua Națiunilor Unite, marchează, anul acesta, a 31-a aniversare a înființării Organizației mondiale după cel de-al doilea război mondial.

În efortul de a oglindi transformările extraordinare care au avut loc în perioada dinamică ce s-a scurs de la înființarea ei, Organizația mondială s-a schimbat și s-a dezvoltat ca un organism viu. În ciuda speranțelor inițiale că Națiunile Unite vor preveni, pentru totdeauna, izbucnirea războaielor, omenirea n-a fost, totuși, cruțată de realitatea crudă a noilor surse de tensiune și conflict apărute în diferite părți ale planetei. S-au născut probleme noi, de natură diferită, la care, după anii '40, lumea nici nu se aștepta, probleme care cereau o soluționare urgentă.

Ce-au făcut Națiunile Unite în fața unor astfel de probleme atît de complexe, vaste și serioase care confruntă omenirea ? Au rămas inactive? Răspunsul este categoric : nu !

Pătrunse, în aceeași măsură, de viziunea unei lumi mai bune, o lume a păcii, justiției și progresului, Națiunile Unite au făcut eforturi necontenite — deși uneori dezamăgitoare — pentru a rezolva vechile probleme și a ajuta la soluționarea celor curente sau a celor nou apărute. Unele dintre acestea rămîn încă de actualitate pe agenda O.N.U., cum ar fi Orientul Mijlociu, Cipru sau problemele Africii de Sud. În multe situații conflictuale, rolul Națiunilor Unite în menținerea păcii a fost unul dintre factorii cei mai importanți pentru stabilitate. Deseori, Națiunile Unite, prin diplomația discretă dar eficientă a secretarului general, au ajutat la încetarea disputelor și la pregătirea căilor de soluționare.

În sfera decolonizării, Națiunile Unite au jucat ceea ce secretarul general a numit „un rol cu adevărat crucial". Aceste eforturi, în paralel cu aspirațiile și chiar luptele popoarelor coloniale și dependente, au dus la schimbări radicale pe harta politică a lumii și chiar a Națiunilor Unite : cu mai mult de 70 de națiuni, care și-au cîștigat independența de la sfîrșitul războiului, Națiunile Unite sînt, acum, o instituție cuprinzînd 145 de state membre, de trei ori mai mult decît la început.

Deși au fost făcuți unii pași pentru oprirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării, conștiința predominantă la Națiunile Unite este că trebuie făcut mult mai mult pentru a realiza acest țel istoric.

Se poate spune că Organizația mondială a înregistrat în rezolvarea problemelor economice și sociale mai multe succese ; și acesta este un fapt recunoscut chiar de cei mai severi critici ai săi. O.N.U. încearcă să rezolve activ probleme atotcuprinzătoare, cum sînt cele privind alimentația, comerțul, dezvoltarea, populația, mediul ambiant, așezările umane, dreptul mării, problema apei — toate în contextul larg al înfăptuirii unei noi ordini economice internaționale, mai corespunzătoare realităților și aspirațiilor de astăzi, mai echitabilă și mai eficace.

Nu trebuie să trecem cu vederea faptul important că Națiunile Unite au realizat țelul major de a elabora două acorduri internaționale pentru protecția și promovarea drepturilor umane și libertăților fundamentale : Convenția privind drepturile economice, sociale și culturale și cea privind drepturile civile și politice, convenții care au intrat deja în vigoare. În același timp, Națiunile Unite au servit ca for adecvat, menit să elaboreze și să realizeze multe din sarcinile privind codificarea dreptului internațional.

Este adevărat că activitatea Organizației mondiale n-a fost totdeauna încununată de succes; s-au înregistrat și dezamăgiri, zădărnicie și slăbiciune. Dar, așa cum a afirmat secretarul general, Națiunile Unite nu pot fi mai puternice decît doresc statele membre să fie. În acest sens, nu trebuie să existe îndoiala că, în ultimă instanță, Organizația își datorează resursele, puterea, autoritatea și inspirația voinței politice comune a statelor membre ale Națiunilor Unite.

În acest moment solemn, cînd sărbătorim Ziua Națiunilor Unite, este mai drept și mai potrivit să ne exprimăm încrederea în sprijinul crescînd pe care toate națiunile și guvernele îl vor da Organizației, astfel ca rolul și eficiența acesteia să sporească în îndeplinirea misiunii sale de pace, dreptate și progres, într-o lume a cooperării și înțelegerii.

Sprijinul acordat de România Organizației mondiale este viguros, și acesta se reflectă și în puternicul ajutor ,care a fost și continuă să fie asigurat Centrului de Informare al O.N.U. pentru România, încă de la înființarea sa, în 1970. Scopul Centrului O.N.U. din București este să informeze poporul român despre obiectivele și activitățile Organizației, și eu sînt fericit să spun că, în îndeplinirea acestei sarcini, ne bucurăm de o autentică și activă cooperare din partea guvernului și a instituțiilor interesate din România.

RHODESIA

Preliminarii la Conferința de la Geneva

La Geneva urmează să sosească, în zilele următoare, delegațiile participante și să înceapă convorbirile preliminare referitoare la problema rhodesiană, iar conferința propriu-zisă ar urma să debuteze cu trei zile mai tîrziu decît se prevăzuse inițial — adică la 28 octombrie a.c., — care să se desfășoare la Palatul Națiunilor Unite din Geneva, dar nu sub auspiciile Națiunilor Unite.

În perspectiva deschiderii conferinței, consemnăm o amplă activitate diplomatică și, implicit, declarații, opinii și luări de poziție privind ordinea sa de zi și a modului în care aceasta trebuie rezolvată. În context, un loc aparte revine reuniunii la nivel înalt privind problema Rhodesiei, desfășurată în capitala Zambiei pe parcursul unei singure zile — duminică, 17 octombrie. De notat că, începînd din septembrie și pînă acum, este pentru a treia oară cînd, exceptînd pe președintele Agostinho Neto al Angolei, aflat, în acele zile, în vizită în Bulgaria, șefii statelor „din prima linie" (denumire atribuită țărilor africane din Africa australă care au primit mandat din partea O.U.A. să urgenteze și să sprijine reglementarea problemei rhodesiene), s-au întîlnit și au abordat noile evoluții din zonă. În noua lor întîlnire, președinții Tanzaniei — Julius Nyerere, Mozambicului — Samora Machel, Botswanei — Seretse Khama, și Zambiei — Kenneth Kaunda —, cărora li s-au alăturat lideri ai mișcării de eliberare a poporului zimbabwe — Joshua Nkomo, Robert Mugabe și Abel Muzorewa — au examinat căile de realizare a unității mișcării de eliberare, precum și problemele referitoare la desfășurarea Conferinței de la Geneva, inclusiv cea a participării lui Ndabaningi Sithole, președinte al ZANU, o cunoscută personalitate a mișcării de eliberare zimbabwe. Reamintim că existau deja cereri pentru extinderea participării la conferință și ca urmare, luni, de la Londra, s-a anunțat oficial și invitarea lui N. Sithole la Geneva.

Pe de altă parte, reuniunea la nivel înalt de la Lusaka a abordat și evoluția luptei de eliberare din Rhodesia care, după cum au declarat conducătorii acesteia, nu va înceta pînă cînd poporul zimbabwe nu va dobîndi drepturile de a dispune de propriul destin. De altfel, chiar în ajunul reuniunii de la Lusaka, șeful statului zambian a subliniat că țara sa va sprijini intensificarea luptei armate pentru eliberarea Rhodesiei, în eventualitatea că viitoarea conferință de la Geneva nu-și va atinge obiectivele. Evident, toate aceste precizări deveniseră cu atît mai necesare cu cît, cu cîteva zile

Unul din liderii populației de culoare din Rhodesia, Joshua Nkomo (dreapta) la o conferință de presă la Salisbury

WASHINGTON. Carter, la două puncte...

Un comentator al canalului de televiziune C.B.S. afirma, sîmbătă, că americanii care nu sînt încă hotărîți căruia dintre cei doi candidați prezidențiali să-i acorde votul la 2 noiembrie s-ar putea decide în raport cu preferința pentru unul sau altul din candidații la vicepreședințe. O dezbatere televizată fusese organizată între aceștia — democratul Walter Mondale și republicanul Robert Dole — vineri seara, la Houston, și, după opinia majorității celor care au urmărit-o, a fost mai vie decît cele prezidențiale. Mondale s-a arătat calm și sigur pe sine, iar Dole — plin de spirit și agresiv. Cu toate că lucrurile spuse nu au fost noi — Mondale a reafirmat ideile partidului democrat privind necesitatea reînnoirii Administrației și o mai mare atenție acordată problemelor sociale, șomajului, inflației, iar Dole a reamintit experiența și reușitele președintelui Ford și a criticat absența unor planuri concrete democrate, mai ales în politica externă — cele 75 de minute ale confruntării de la Houston au arătat, potrivit comentatorilor, că fiecare din candidații la Casa Albă au făcut o bună alegere a coechipierului lor.

În paralel cu activitatea coechipierilor lor, cei doi candidați la Casa Albă și-au intensificat turneele și declarațiile. Președintele Ford afirmase, într-o conferință de presă ținută joia trecută, că, la cîteva săptămîni pînă la alegeri, a sosit timpul să fie dezbătute probleme serioase (starea economiei, spre exemplu) și să se pronunțe mai puține atacuri directe la personalitatea celuilalt. Ulterior, între Ford și Carter a avut loc un schimb de telegrame pe această temă, dar, în discursurile lor, fiecare a continuat să critice nu numai programul adversarului, dar și să atragă atenția asupra erorilor electorale comise. În problemele interne, rapoarte pesimiste asupra viitorului economiei americane, date publicității în aceste zile, afirmă că, indiferent cine va fi ales, situația va fi aceeași, fapt ce reduce mult adeziunea alegătorilor la unul sau altul dintre programe.

Partea cea mai importantă a campaniei din această săptămînă a constituit-o prezența, simultană, a celor doi în Vestul Mijlociu, în statele de ale căror mandate va depinde, se pare, numirea viitorului președinte. Gerald Ford, în special, a parcurs, într-un tren electoral, statul Illinois, stat care a determinat, din 1920 pînă astăzi, întotdeauna învingătorul.

La jumătatea săptămînii trecute, un sondaj Gallup acorda un avans de șase puncte lui Carter. La începutul acestei săptămîni, un sondaj al canalului de televiziune N.B.C., „printre cei susceptibili să participe efectiv la vot", reducea avantajul lui Carter la două puncte. Cursa rămîne, în continuare, foarte strînsă.

S.Ț.

Senatorii Walter Mondale (stînga) și Robert Dole, candidați la vicepreședințe din partea partidelor democrat și republican, în timpul dezbaterii lor televizate de la Houston (Texas)

mai înainte, premierul guvernului minoritar rhodesian, Ian Smith a declarat săptămînalului britanic „Sunday Express" că regimul său va combate acțiunile mișcării de eliberare, pe toată perioada funcționării guvernului interimar (aproape doi ani). Într-un alt interviu, Smith declara că guvernul său și-ar fi „salvgardat poziția și că singurul lucru „pe care l-a acceptat este de a fi prezent la conferință".

Consemnînd o atare poziție rigidă a felului în care Smith concepe viitoarea conferință, agenția „Reuter" își exprima pesimismul în legătură cu șansele reuniunii de la Geneva, considerînd că „atitudinea lui Smith va fi cheia succesului sau insuccesului conferinței". „Dacă pînă la urmă, acesta va fi de acord cu transferul puterii în mîinile populației majoritare, atunci se poate spune că reuniunea a avut succes". „Dar, subliniază agenția citată, este foarte probabil că el se va înapoia la Salisbury și va continua să lupte împotriva mișcărilor de eliberare și a opiniei publice mondiale".

Tot în aceste zile, s-au aflat detalii și cu privire la compoziția delegațiilor participante la Geneva. Joshua Nkomo va conduce o delegație de 18 membri (în care și Robert Mugabe) și 12 consilieri — printre care se află și Garfield Todd, fost premier alb al Rhodesiei, unul dintre cei ce s-au opus cu vehemență proclamării unilaterale a „independenței" acestei țări. Abel Muzorewa se va afla în fruntea unei delegații de 20 de membri și 11 consilieri. În ce privește delegația condusă de N. Sithole, nu s-a precizat încă numărul membrilor și componența ei. La rîndul său, Ian Smith va fi însoțit de patru miniștri și de experți.

Între ultimele luări de poziție semnalăm și declarația președintelui tanzanian Julius Nyerere, potrivit căruia, „Marea Britanie trebuie să-și asume responsabilitățile sale de putere colonială și să nu se mulțumească doar să joace un simplu rol de intermediar". În consecință, a precizat Julius Nyerere, după formarea unui guvern interimar reprezentativ, Marea Britanie trebuie „să numească un guvernator general însărcinat să conducă Rhodesia spre independența totală". În sfîrșit, într-o conferință de presă ținută la Salisbury, J. Nkomo a cerut ca viitoarea reuniune de la Geneva să fie prezidată de Anthony Crosland, ministrul de externe britanic. El a afirmat că guvernul britanic „minimalizează" conferința, desemnînd drept președinte al acesteia pe Ivor Richard, reprezentantul Marii Britanii la O.N.U. Pe de altă parte, Nkomo a făcut cunoscut că delegația sa merge la conferință cu intenția de a se consacra problemei definirii și a rolului guvernului de tranziție din Rhodesia, a elaborării unei Constituții, care să exprime regula majorității de culoare.

Dar, asupra acestor aspecte, noi precizări se vor face în zilele viitoare, odată cu apropierea deschiderii conferinței de la Geneva.

Dumitru Constantin

BANGKOK

„Cu fiecare pas — înapoi"

Două săptămîni după lovitura de stat care a readus militarii la putere în Tailanda, noile autorități mențin o politică de reprimare a forțelor democratice și de consolidare a poziției cîștigate la 6 octombrie.

A doua zi după lovitura de stat din 6 octombrie, inițiatorul ei, amiralul Sangad Chalawyoo, declara că militarii vor rămîne pe scena politică tailandeză „doar pînă la restabilirea deplină a ordinii". Indicație vagă, neconcludentă, ea a fost urmată, în săptămînile care au urmat, de continuarea măsurilor represive și chiar de înmulțirea lor. Puțini dintre cei 3 000 de studenți arestați au fost eliberați.

În zilele următoare loviturii, între 800 și 1 000 de oameni politici — democrați, lideri ai organizațiilor sindicale și alții — au fost arestați. Un anumit număr de persoane a părăsit Bangkokul, plecînd într-o „direcție necunoscută", altele — printre care rectorul Universității Thammasat — s-au refugiat în străinătate.

O serie de comunicate oficiale difuzate, începînd a doua zi după lovitura de stat, au precizat pedepse deosebit de severe pentru orice încălcare a regulilor instituite de autoritățile militare. Astfel, persoanele care se întrunesc la Bangkok în număr de peste cinci riscă șase luni închisoară considerată suspectă. Sînt vizate, în fața unui tribunal militar, ale cărui sentințe sînt fără apel. Din librăriile capitalei, poliția și armata au confiscat și au distrus peste un milion de lucrări, considerate a promova idei comuniste. Întreaga presă se află sub controlul cenzurii, reprezentată de trei comitete, alcătuite din militari și persoane cunoscute ca adversare ale ideilor de stînga ; unele aparțin chiar mișcării neofasciste Nawaphon.

Intenția noii conduceri — reprezentate de Consiliul Național pentru reforme administrative (C.N.R.A.) — de a anihila orice eventuală împotrivire față de noul regim a fost confirmată și de „centre de reeducare" pentru indivizi considerați „ca primejdii

În aceste zile la Bangkok : autoritățile militare au intensificat represiunea împotriva forțelor democratice

potențiale pentru societate". În realitate, poliția are dreptul de a aresta orice persoană considerată suspectă. Sînt vizate, însă, în special, persoanele recunoscute pentru vederile lor de stînga. Amiralul Sangad Chalawyoo, șeful Consiliului Național pentru reforme administrative, recunoaște, de altfel, că obiectivul esențial al C.N.R.A. este acela de „a restabili ordinea și a combate comunismul".

Acționînd prin mijloace represive și punînd în mișcare un serios aparat militar polițienesc opresiv, în intenția clară de înăbușire a oricărei împotriviri, autoritățile de la Bangkok se declară, la modul extrem de vag, preocupate de problema restabilirii „democrației" tailandeze. Pentru premierul Kraivichien, „un regim democratic puternic" nu ar putea fi instalat în Tailanda înainte de 16 ani, împărțiți în patru etape : de „renovare națională", „dezvoltare preliminară a democrației", de „dezvoltare a democrației" și, în fine, de „deplină democrație".

Parafrazîndu-l pe purtătorul de cuvînt al Consiliului Național care vorbea despre: „pas cu pas, înapoi la democrație", observatorii politici apreciază că, de fapt, inițiativele noului regim duc Tailanda, „cu fiecare pas, înapoi", spre politica abolită în 1973.

Liana Enescu

Grevă însoțită de manifestații de stradă ale muncitorilor metalurgiști de la uzinele Fiat din Torino, în semn de protest față de măsurile de austeritate decise, la 8 octombrie, de guvernul democrat-creștin condus de Giulio Andreotti

LONDRA

Parlament, guvern, opoziție...

Pînă la viitoarele alegeri generale „poate fi un foarte lung drum", a răspuns răspicat, în Camera Comunelor, premierul Callaghan unei întrebări a liderului conservator Margaret Thatcher. Hotărîrea guvernului de a rămîne la putere și a pune în aplicare programul său, persistența dificultăților economice și o reînnoită cădere a lirei sterline, definirea unor poziții în politica fiecărui partid și a sindicatelor, în urma conferințelor de la începutul acestei toamne, și reluarea activității parlamentului după vacanța de vară sînt principalele elemente ale actualului moment politic britanic. În spatele fiecăruia se află o țesătură de alte elemente care dau complexitate momentului, legîndu-se între ele și făcînd imposibilă abordarea vreunuia din aspecte fără a ține seama de ponderea celorlalte în evoluția generală.

STAREA ECONOMIEI este, fără îndoială, problema nr. 1 a Marii Britanii, la care, în cele din urmă, duc toate celelalte. Dar pentru tot mai mulți din observatori — transmitea Claude Moisy de la „France Presse" — Marea Britanie este prinsă într-un „cerc vicios" : degradarea economiei agravează tensiunea politică, iar aceasta din urmă agravează încrederea în viitorul economiei. În afara datelor fundamentale economice, rămase neschimbate — șomaj de un milion și jumătate de persoane, inflația oscilînd în jur de 13 la sută, investiții încă prea timide în industrie — au apărut și alte fenomene care exercită presiuni asupra guvernului. Balanța de plăți a înregistrat un uriaș deficit de 365 milioane lire în luna septembrie (față de 293 milioane în luna august) ; obținerea unei rate a inflației de o singură cifră, la începutul anului viitor, se arată a fi un obiectiv imposibil de atins ; produsul industrial a coborît, în lunile iunie-august, cu 1,6 la sută, comparativ cu trimestrul precedent, ceea ce aruncă oarecari dubii asupra șanselor de redresare ; după mai multe oscilații, moneda a scăzut iarăși, la un nivel și mai coborît decît precedentul (45,7 la sută depreciere, în raport cu puterea din 1971). Principalele reacții au fost nu atît din partea deputaților (laburiștii de stînga — solicită anularea măsurilor restrictive anunțate anterior ; conservatorii — susțin că unica salvare stă în reducerea drastică a cheltuielilor publice), ci din partea celor mai direct legați de economie. Camera de comerț britanică a adresat o scrisoare premierului în care cere schimbarea radicală a strategiei economice, întrucît „actuala politică face situația și mai rea". Iar sindicatele și patronatul au propus un control al importurilor, după ce, tot împreună, cu două zile mai înainte, adresaseră guvernului un memorandum de ajutorare urgentă a sectoarelor industriale amenințate de importuri (memorandum în care nu se solicitau, totuși, restricții la importuri).

Răspunsul premierului și al ministrului său de finanțe a mers pe linia celor, de multe ori, afirmate anterior : „Sînt convins că există șanse considerabile pentru viitor, deoarece există un realism sporit din partea sindicatelor și a patronatului asupra posibilității de a depăși problemele" (J. Callaghan). Guvernul este hotărît să nu-și modifice strategia bazată pe „contractul social" încheiat cu sindicatele, aprobată cu o majoritate de 13 voturi la reluarea lucrărilor parlamentului. Ministrul de finanțe, Denis Healey, afirma cu acel prilej: „«Contractul social» nu e un tîrg al celor neavizați, ci fundamentul oricărei speranțe de redresare. Realizările sale sînt de o deosebită importanță pentru succesul strategiei noastre industriale. Orice ar revendica membrii opoziției, ei știu că programul acesta se bucură de o deplină admirație din partea prietenilor noștri de peste hotare". Dar, susținînd că nu există o alternativă la politica guvernului, declarînd că, în ultima parte a anului, sînt de așteptat creșteri în investițiile industriale, precizînd cîteva măsuri imediate pe plan financiar, Denis Healey a adăugat clar că „drumul spre restabilirea balanței în economie și redresarea industriei este lung și greu", iar anul următor va aduce alte reduceri în veniturile populației. Pentru moment, însă, guvernul este decis să aștepte rezultate mai concrete (care, după spusele lui Healey, au început să apară la nivelul întreprinderilor individuale), refuzînd orice nouă reducere a cheltuielilor publice sau renunțarea la măsurile deja întreprinse.

ASPECTUL FINANCIAR al stării economice include toate aceste noi măsuri controversate : majorarea taxei de scont de la 13 la 15 la sută și sporirea suplimentară (cu două procente) a rezervelor speciale ale băncilor, după ce, cu mai puțin de o lună în urmă, taxa de scont fusese urcată de la 11,5 la 13 la sută, iar depozitele speciale de la 3 la 4 la sută. Măsurile, fără precedent, vor să pună capăt exploziei masei monetare pe piața britanică din ultimele luni, să convingă Fondul Monetar Internațional, căruia i s-a solicitat un împrumut, de capacitatea guvernului de a stăpîni economia și să întărească lira. Există, însă, și un revers : această scumpire a banului va afecta costurile industriale și va îngreuna investițiile de care industria are nevoie, fapt în contradicție cu unul din principalele obiective ale guvernului. De aceea, cu toate că ministrul de finanțe a precizat că măsurile nu vor dura decît „cîteva săptămîni", criticile au fost numeroase și destul de ascuțite.

Planurilor laburist și conservator de redresare economică și financiară (prezentate deja de revista noastră) li s-a adăugat acum și o altă alternativă, prezentată de secretarul general al P.C. din Marea Britanie, Gordon McLennan, în ziarul „Morning Star". Programul acesta cuprinde, între altele : o imediată înghețare a chiriilor și prețurilor (cu excepția bunurilor de lux), extindere a economiei și reducere a șomajului, revenire la contractele colective libere și sporiri ale salariilor, pensiilor și beneficiilor, oprire a reducerilor cheltuielilor publice, control al importurilor și stopare a exporturilor de capital, naționalizare a marilor firme și instituții financiare, sporire a investiției în industriile manufacturiere, reducere la jumătate a cheltuielilor militare.

PARTIDELE ȘI CONFIGURAȚIA COMUNELOR. Conferințele anuale ale partidelor politice, desfășurate în luna septembrie, au fost preocupate, în principal, de problemele economice ale Marii Britanii, dar au evidențiat, aproape în egală măsură, și alte aspecte. Principalul partid al opoziției, conservator, a apărut spre surprinderea multor observatori, mult mai unit decît se aștepta. „Cruciada" împotriva laburiștilor, pe care a declanșat-o dna Thatcher și la care a cerut tuturor britanicilor să adere, pare să aibă șanse reduse de succes, cel puțin deocamdată. „Cabinetul fantomă" dispune în posturile-cheie ale economiei de personalități cu mai puțină experiență (la finanțe, spre exemplu, sir Geoffrey Howe a arătat prea puțin că partidul său ar reuși lucruri mai bune). Dar, spre deosebire de anul trecut, conservatorii dispun de un program mai limpede, chiar dacă dificil de îndeplinit. Se pare că teama lor de a înfrunta din nou electoratul s-a risipit, majoritatea fiind de părere că ar putea profita de nemulțumirile existente astăzi în țară și că alegătorii ar opta pentru o schimbare a conducerii, chiar dacă nu toți cred în programul conservator. Pe de altă parte, partidul face eforturi să-și atragă sindicatele, cu toate că nu a renunțat la vechea sa idee a impunerii hotărîrilor care, în ultimă instanță, nu poate duce decît la confruntări asemănătoare celor din anii '72—'73. În sfîrșit, un alt element important îl constituie

La 16 octombrie a fost organizat, în Filipine, un referendum pentru aprobarea a nouă amendamente la Constituția filipineză, care să permită formarea unei Adunări naționale, interimare. Președintele Marcos (în fotografie) a votat în orașul său natal din nordul provinciei Luzon. Referendumul s-a încheiat cu o largă aprobare a amendamentelor.

„revenirea" în prim plan a fostului lider Edward Heath. Heath are încă mulți adepți printre conservatori și, deși anul acesta a sprijinit-o pe dna Thatcher, declarațiile sale din ultimul timp (uneori chiar susținînd măsuri ale guvernului laburist) au plăcut multor membri ai partidului care îl mai socotesc încă apt de a conduce. Unii comentatori nu exclud chiar viitoare confruntări între E. Heath și M. Thatcher. Oricum, este posibil ca noile elemente din poziția conservatorilor să influențeze mersul evenimentelor în viața politică.

Dacă partidul conservator este ceva mai unit, dar nu prezintă încă un program economic mai convingător, situația pare să fie inversă de partea partidului laburist. Strategia sa economică, aprobată și de conferința anuală și de parlament, a primit sprijinul extrem de important al sindicatelor, dar disensiunile între diferitele tendințe laburiste s-au accentuat. În fața dificultăților de moment, aripa de stînga și Comitetul Executiv Național nu s-au împotrivit total strategiei, dar au limitat, în timp, sprijinul lor și au decis acțiuni de viitor, considerate a fi mult mai la stînga decît pînă acum. Exemplele cele mai elocvente : hotărîrea de a înscrie, în viitorul program electoral, naționalizarea băncilor și repetatele cereri de a opri reducerile cheltuielilor publice. Rezoluțiile radicale adoptate de conferință, cărora premierul li se opune, au determinat mulți comentatori să susțină, asemenea săptămînalului „The Economist", că James Callaghan și echipa sa „vor guverna fără partid", susținuți doar de T.U.C., de parlamentarii laburiști și de organizația extraparlamentară laburistă. James Callaghan a trebuit, de altfel, să dea dovadă de multă abilitate, în ultimele luni, în raporturile sale cu membrii grupului de stînga, din jurul revistei „Tribune". Recent chiar, după anunțul demisiei liderului-adjunct Edward Short, Callaghan l-ar fi dorit în această funcție pe Michael Foot (membru al aripii de stînga), sperînd ca, astfel, strategia economică a guvernului să fie mai puțin combătută. La alegerile care se desfășoară în această săptămînă pentru funcție se prezintă, însă, din partea dreptei, și Shirley Williams, ministrul educației, personalitate foarte cunoscută și care poate cîștiga, dar succesul ei n-ar duce decît la o redeschidere a disensiunilor din partid.

Dispunînd de cîteva atú-uri, James Callaghan rămîne, deocamdată, ferm în toate deciziile sale și, respingînd orice idee a vreunui guvern de coaliție sau chemare la urne, a precizat că „atîta timp cît voi mai continua să primesc sprijinul, chiar modest, al colegilor mei, partidul laburist va continua să guverneze țara și eu să-l conduc".

La începutul săptămînii trecute, Camera Comunelor și-a reluat activitatea și, în afara programului economic, a mai dezbătut o serie de legi importante. Un calcul simplu al locurilor din Comune dă cîștig atît premierului, cît și partidului laburist: dacă toți deputații (în afara celor laburiști) ar vota împotriva guvernului, acesta ar fi înfrînt cu cinci voturi ; dar reprezentanții partidului laburist scoțian, partidului laburist social și democratic din Irlanda de Nord și un independent din Ulster susțin guvernul, ceea ce reduce posibila opoziție la un singur vot. În practică, însă, aproape toți parlamentarii aparținînd micilor partide fie se abțin, fie votează alături de guvern în importantele dezbateri. James Callaghan pare să aibă, de aceea, dreptate, cînd declară că, pînă la viitoarele alegeri, va fi un drum lung.

Stelian Țurlea

ATENA — ANKARA

Acord pentru dialog

Corespondență de la Ion Badea

Conformîndu-se recomandării Consiliului de Securitate, Grecia și Turcia au convenit să înceapă un dialog nemijlocit pentru căutarea de soluții reciproc acceptabile diferendelor care le separă asupra Mării Egee. În comunicatul care poartă semnăturile lui Dimitrios Bitsios și Ihsan Sabri Caglayangil, se arată că „miniștrii de externe ai celor două țări au avut două întîlniri la New York, ca să discute problemele Mării Egee. Au căzut de acord să fie reluate convorbirile asupra spațiului aerian al Mării Egee. Au căzut, de asemenea, de acord că problema delimitării platoului continental din Marea Egee va trebui să constituie obiectul negocierilor dintre cele două guverne, în scopul găsirii unei reglementări reciproc acceptabile. În acest scop, reprezentanții celor două țări se vor întîlni la 2 noiembrie 1976, pentru a discuta asupra ambelor probleme".

Așadar, două dintre spinoasele divergențe greco-turcești — cea privind controlul asupra spațiului aerian și cea privind delimitarea platoului continental în Marea Egee — au intrat pe făgașul negocierilor. Precizări ulterioare menționează că, în prima fază, dialogul va avea loc la nivel de miniștri adjuncți, „de experți", potrivit concepției că problemele trebuie abordate pas cu pas, cu răbdare și atenție. Sub aspect procedural, se semnalează că, la scurt timp după începerea dialogului, miniștrii de externe grec și turc se vor întîlni din nou, „pentru a examina modul în care evoluează discuțiile experților, precum și eventualitatea că formularea unor noi ideicadru a devenit necesară" pentru promovarea negocierilor.

„Inaintăm spre convorbiri și sperăm că acestea vor fi sistematice și fructuoase" — a declarat ministrul de externe grec, după anunțarea comunicatului comun. Iar omologul său turc a completat : „Am hotărît să trecem la negocieri, prilej de a discuta rezultatele experților".

După momentele de încordare periculoasă a relațiilor greco-turcești și după neliniștea care și-a făcut loc în luările de poziție ale multor reprezentanți la O.N.U., aceste declarații au fost primite cu sentimente de ușurare în capitalele celor două țări. Un reprezentant oficial de la Atena a dat expresie satisfacției cu care guvernul grec întîmpină consensul începerii dialogului și, îndeosebi, faptul că — așa cum a apreciat el — „partea turcă a dat dovadă de dispoziție de înțelegere. Acest fapt aduce o atenuare a încordării, fără de care nu ar fi fost posibilă perspectiva dialogului" — a adăugat reprezentantul guvernului grec, subliniind „speranța acestuia într-o evoluție pozitivă a negocierilor greco-turcești". Concomitent, ministrul de externe al Turciei, Caglayangil, a declarat : „Dorim ca aceste negocieri, pe care le vom aborda cu bună intenție și în mod constructiv, să fie fructuoase și să contribuie la rezolvarea definitivă a diferendului. Cu această intenție și în acest scop începe partea turcă dialogul".

Declarațiile oficiale din cele două capitale au fost urmate — cu nuanțările corespunzătoare — de luări de atitudine ale unor partide politice de opoziție din Grecia și Turcia, în sprijinul dialogului și reglementării pașnice a litigiilor bilaterale.

La Atena și la Ankara, nimeni nu ignoră, însă, complexitatea problemelor, iar declarațiile oficiale ale celor două părți subliniază gradul lor de dificultate. Sînt cunoscute, astfel, punctele de vedere diferite ale părților în ce privește rolul pe care l-ar putea avea Curtea Internațională de Justiție de la Haga în delimitarea platoului continental : Grecia își păstrează recursul la C.I.J., în timp ce Turcia neagă competențele acestui tribunal internațional. De asemenea, Turcia a amînat cercetările seismice în Marea Egee pînă în aprilie 1977, în timp ce Grecia insistă pentru suspendarea totală a acestora sau limitarea lor la apele teritoriale turcești, pînă la soluționarea definitivă a litigiului. În sfîrșit, discursurile rostite în fața Adunării Generale a O.N.U. de miniștrii de externe ai Turciei și Greciei au pus în evidență că înarmarea insulelor Dodecanezului și, respectiv, crearea armatei a patra — „a Mării Egee" —, la Izmir, se adaugă problemelor, și așa numeroase, dintre cele două țări.

Existența și enumerarea acestor aspecte nu diminuează, ci, dimpotrivă, subliniază importanța hotărîrii guvernelor grec și turc de a trece la negocieri directe și de fond, pentru găsirea unei reglementări pașnice, reciproc acceptabile întregului diferend.

Scrutin municipal în Belgia

A fost ceea ce „France Presse" denumea „o campanie electorală fără pasiune". Poate reorganizarea administrativă (în loc de 2 359 comune există acum doar 596), poate dispariția unor liste de inspirație locală au influențat atmosfera : confruntarea ce a precedat alegerile municipale din Belgia s-a desfășurat sub auspiciile unui calm relativ. Totuși, verdictul corpului electoral a fost așteptat cu un legitim interes. Cei șase milioane și jumătate de belgieni care s-au prezentat în fața urnelor pentru a desemna aproximativ 12 000 consilieri municipali au optat pentru stabilitate. Modificările operate pe harta administrativă, prin fuziunile din 1975, împiedică apelul la comparații. Dar comentatorii apreciază că nu s-au produs deplasări de voturi semnificative, care ar putea crea probleme actualului guvern condus de Leo Tindemans.

Sintezele agențiilor de presă indică un ușor avans al socialiștilor și social-creștinilor în zona valonă în detrimentul liberalilor și al Adunării valone, un progres net al Frontului francofonilor la Bruxelles, menținerea pozițiilor social-creștinilor în provinciile flamande.

REPORTAJ PE GLOB

LUXEMBURG

Marcel Negreanu

Imagine tipică a peisajului din Luxemburg — Esch-sur-Sûre

Amestecul de monumentalitate şi intimitate este, poate, cel mai firesc sentiment pe care îl încerci la Luxemburg. Dimensiunile geografiei sale naturale şi umane (2 586 kmp şi 352 700 locuitori) — care situează Luxemburgul printre ţările cele mai mici din Europa — sînt, aici, invers proporţionale cu bogăţia faptului uman, acela pe care istoria l-a şlefuit ca pe o operă de artă. Într-un spaţiu ce măsoară numai 57 km de la est la vest şi 82 km de la nord la sud, timpul se dilată, pentru că fiecare loc te obligă să zăboveşti, copleşit de frumuseţe. Detaliul devine el însuşi un peisaj, cu prelungi dimensiuni ce se aştern în adîncime, în timp ce marginile tabloului capătă măsuri nesfîrşite.

Biografia Luxemburgului oferă argumente pentru aceste impresii în fiecare din capitolele sale. Acela care povesteşte devenirea sa istorică poartă o deviză sugestivă pentru spiritul acestui mic popor: „Mir welle bleiwen wât mer sin" (vrem să rămînem ceea ce sîntem).

Cîte nume, ce au făcut faima cronicilor medievale sau ale istoriilor moderne ale Europei, au străbătut istoria luxemburghezilor! Începînd chiar cu acel mărunt conte din Ardeni, Sigefroi, care, în 963, a obţinut de la abaţia Saint-Maximin promontoriul stîncos numit, atunci, Lucilinburhuc. Aici şi-a ridicat Sigefroi castelul său, nucleul viitoarei fortăreţe, al oraşului şi al ţării Luxemburg. Astăzi, vestigiile acestor începuturi de cronică le poţi contempla la Luxemburg, cu sentimentul acela de monumentalitate de care vorbeam. De pe stînca Bock, imaginea este covîrşitoare. Pe acest loc se mai zăresc încă urme ale castelului primilor conţi şi duci de Luxemburg. Între personajele istorice ce frecventează istoria ţării, să-l mai numim pe Henri VII, care a devenit la începutul secolului XIV împărat romano-german şi pe care Dante îl numea cu fervoare „restauratorul dreptăţii, păcii şi libertăţii". Sau fiul său, Jean cel Orb, mai apoi rege al Boemiei, unul din cei mai populari eroi ai povestirilor tradiţionale luxemburgheze. Apoi, Wenceslas întîiul, care a fost, de fapt, „ultimul suveran naţional al Luxemburgului în evul mediu". Pînă la dobîndirea independenţei, în 1839, au urmat aproape patru secole de dominaţie străină. Este adevărat — remarcă un istoric — că aceste dominaţii, în cea mai mare parte a lor, n-au reuşit să desfiinţeze „particularismul luxemburghezilor", conştiinţa individualităţii lor naţionale. (Nu este curios, se întreba acelaşi, că numele a numeroase artere ale oraşului Luxemburg comemorează tocmai pe suveranii sau administratorii străini? Rue Philippe II al Spaniei, rue Chimay, rue Louvigny, Avenue Monterey, Avenue Marie-Thérèse, Boulevard Joseph II, Boulevard Napoleon...)

Un spirit accentuat al conservării monumentelor istorice, aşa cum au fost ele întrupate în piatră, îţi permite, pretutindeni în Luxemburg, să „citeşti" istoria ţării în vestigiile sale, strecurate şi integrate în peisajul contemporan luxemburghez. Iar pitorescul natural completează acest tablou prin relief şi culoare, combinate cu măiestrie. Luxemburgul, capitala, de pildă, este izolat de profunzimile văilor Alzettei şi Pétrussei; nu poţi pătrunde în cuprinsul său decît pe unul din numeroasele sale poduri. Şi sînt nu mai puţin de 98. Cel mai celebru, „Le Pont Adolphe", construit la începutul secolului, are 221 de metri în lungime, 46 în înălţime, iar arcadele sale măsoară 84 de metri în deschidere. Un monument a cărui masivitate nu este lipsită de supleţe. Dacă, în general, pentru a cunoaşte un oraş trebuie, cum se spune, să-l „baţi cu piciorul", aici, la Luxemburg, acest lucru este o necesitate practică. Ţesătura de străzi, care îţi prilejuieşte la fiecare colţ o descoperire, face să ajungi, de pildă, la Palatul Marelui Duce, în centrul oraşului, mai repede astfel, decît cu maşina.

Fiecare aşezare luxemburgheză este un mic univers în sine, minuscul (nici unul nu depăşeşte cîteva mii de locuitori), dar cu o caracteristică densitate a elementelor din care este alcătuit. Distanţele mici care despart oraşele oferă, de fapt, o frecvenţă înaltă a succesiunii imaginilor. La Echternach, de exemplu, supranumit „mica Elveţie luxemburgheză"... Poate că faima sa este consacrată cel mai mult de „procesiunea dansantă", care are loc, aici, în fiecare an. 20 000 de „pelerini" veniţi la Echternach, ca şi în secolul al XIV-lea cînd a fost instituită — dar, de data aceasta, cu trenuri speciale şi autocare —, străbat o distanţă de 1 200 m, pînă la bazilica St. Willibrord, executînd trei paşi înainte şi doi înapoi, în ritmul unui marş-polcă. La Altwies, Larochette şi Vianden eşti invitat să vezi clădirile în care au locuit Victor Hugo şi Jules Verne. Iar Valea Mosellei urmează

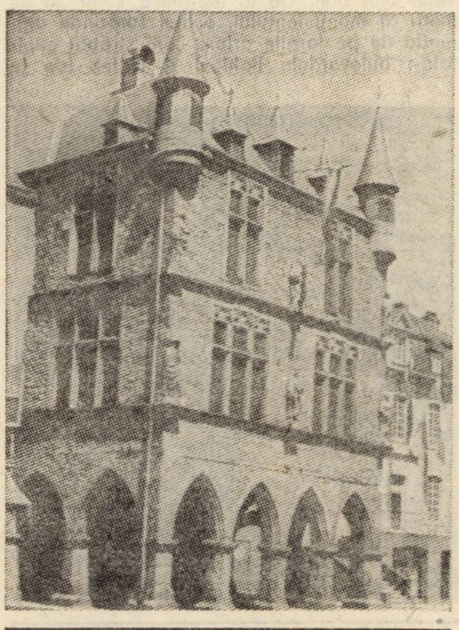

Echternach: istorie şi prezent

un adevărat traiect „podgorean", trecînd prin Remich, Wormelange şi Grevenmacher, ale căror pivniţe de şampanizare sînt, totodată, veritabile „muzee ale lui Bachus", deschise oricărui vizitator decis să nu piardă nimic din dulceaţa peisajului luxemburghez.

S-a spus despre Luxemburg că „este un dar al fierului, aşa cum Egiptul este un dar al Nilului". Metafora nu este nemăsurată. În secolul al XIX-lea, se spune, ţara era foarte săracă. Abundentele sale minereuri de fier erau inutilizabile, datorită conţinutului de fosfor, care le făcea improprii pentru fabricarea oţelului. Descoperirea, din 1877, a unui inginer englez, Gilchrist Thomas, va permite, însă, defosforizarea fontei şi deci exploatarea minereului luxemburghez. Această invenţie coincide cu „decolarea" economiei luxemburgheze, cu efecte în toate domeniile; ea a permis dezvoltarea unei industrii moderne, cu o multitudine de industrii complementare — între care acelea de folosire a îngrăşămintelor, ce au contribuit la punerea în valoare a terenurilor agricole —, extinderea reţelei feroviare, dezvoltarea relaţiilor comerciale externe. Dacă siderurgia reprezintă axul economiei luxemburgheze, eforturile guvernului de diversificare industrială au adus în peisajul economic al Luxemburgului şi alte verigi: chimia, construcţiile, energia ş.a. În fine, Luxemburgul este bine cunoscut ca un centru financiar internaţional. Numărul mare al instituţiilor bancare face să existe un birou de bancă la 488 de locuitori.

Comerţul internaţional reprezintă, în fapt, o „industrie" esenţială a Luxemburgului. Mai mult de 80 la sută din produsul naţional brut este alcătuit din exporturi şi importuri. Şi, în această privinţă, ne-a fost evocat la Luxemburg interesul pentru dezvoltarea cooperării cu România. „Guvernul nostru consideră — ne declara domnul Guy de Muyser, mareşal al Curţii — că, în lumea contemporană, ţările trebuie să colaboreze, indiferent de sistemele lor social-economice. Ştim că această poziţie a noastră este apropiată de cea a României". Caracterizate printr-o veche istorie, legăturile româno-luxemburgheze au căpătat dimensiuni noi îndeosebi în ultimii ani. Vizita preşedintelui Nicolae Ceauşescu în Luxemburg, în 1972, a reprezentat un moment esenţial în dezvoltarea relaţiilor dintre cele două ţări, ea prilejuind între altele semnarea unui document de mare valoare politică: Declaraţia solemnă comună, cu privire la principiile relaţiilor dintre Republica Socialistă România şi Marele Ducat de Luxemburg. Dorinţa celor două ţări de a conlucra mai strîns în toate domeniile, de a dezvolta bunele raporturi stabilite va căpăta o nouă şi pregnantă expresie prin vizita în România a Marelui Duce Jean de Luxemburg şi a Marii Ducese Josephine-Charlotte. Vizita, ne spunea domnul Guy de Muyser, „va avea atît o semnificaţie politică, cît şi una economică. Scopul ei este de a manifesta dorinţa dezvoltării cooperării bilaterale".

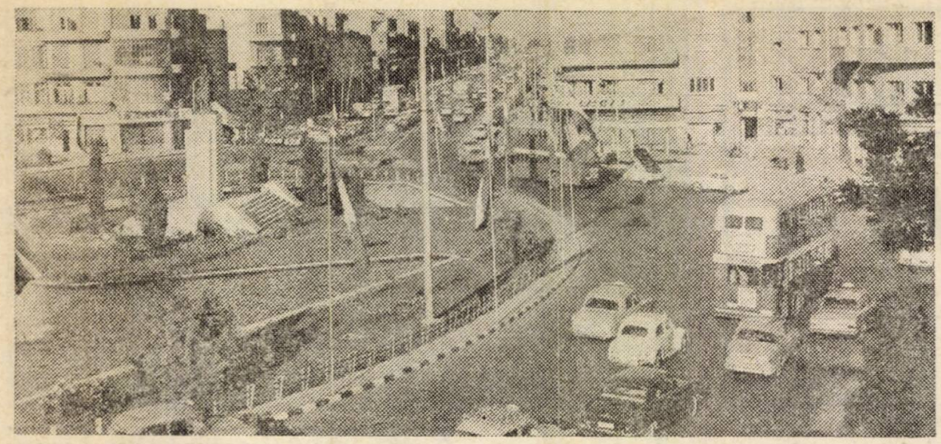

Vedere de ansamblu a capitalei iraniene

Bazarul din Teheran

REPORTAJ PE GLOB

TEHERAN

Ilie Olteanu

Cu cîțiva ani în urmă, Iranul își aniversa, cu mîndrie și fast, dar și cu încredere în viitorul său, 25 de secole de la crearea imperiului persan, cinstind peste veacuri memoria înțeleptului întemeietor ahemenid Cyrus al II-lea cel Mare. Eternizînd în conștiința generațiilor de azi și de mîine gloria evenimentului de acum două milenii și jumătate, cu începere de la 21 martie 1976 (anul nou iranian), noul calendar adoptat — distanțîndu-se cu 1 180 de ani de cel islamic, pînă atunci în vigoare — calculează datarea timpului de la întemeiere, consemnînd, astăzi, anul 2535. Istoria acestui străvechi popor din sud-vestul Asiei a lăsat mărturii incontestabile ale gloriei trecute în orașe puternice și înfloritoare, vestite în antichitate, ca Susa, Pasargadae, Persepolis, Shiraz, Isfahan.

Un itinerar cuprinzînd aceste locuri îi va revela călătorului efervescența spirituală, care a dominat timpurile, din Shiraz, oraș al trandafirilor și poeților ; însemnele vitalității poporului iranian, ale culturii antice, conservate de coloanele, capitelurile și portalurile maiestuosului Persepolis, unde cel de-al treilea descendent ahemenid, Darius, a durat un inegalabil palat ; talentul și imaginația aceluiași popor care a construit minunatele moschei și minarete de la Isfahan — cele mai vestite din Iran.

Dar acest itinerar persan începe, totuși, cu Teheranul. Moderna metropolă de astăzi nu are o istorie comparabilă în vechime cu aceea a altor orașe ale țării. Izvoarele amintesc de această localitate începînd cu secolul al IX-lea, dar, în cursul primelor veacuri ce au urmat, personalitatea sa a fost estompată de strălucirea marelui oraș din vecinătate, Rey. Dezvoltarea Teheranului a început, de fapt, după 1197, anul distrugerii Rey-ului de către mongoli și a începerii afluxului de populație. Deși oraș provincial lipsit de renume timp de mulți ani, cel dintîi șah al dinastiei Kadjarilor, Agha Muhamed Khan, i-a conferit, în 1783, rangul de capitală a Persiei, statut menținut și de întemeietorul dinastiei Pahlavi, Reza Șah cel Mare (13 dec. 1925). Este și momentul din care Teheranul a dobîndit o mare importanță în viața țării, orașul cunoscînd o succesiune de transformări edilitare și sociale. Este aproape un fenomen faptul că satul de acum 200 de ani a devenit astăzi — și, în special, în ultimii 30 de ani — o mare și înfloritoare capitală. Explicabil însă prin ritmul accelerat impus dezvoltării sale, concomitentă cu a întregii țări. Populația, care la începutul acestui deceniu era în jurul a două milioane, s-a dublat. Acest aflux masiv își găsește explicația în industrializarea rapidă pe care a cunoscut-o Teheranul. La periferia sa, pe locul unde poposeau cîndva caravane și unde în decursul anilor au apărut cartierele săracilor, pot fi văzute, astăzi, coșurile fumegînde ale fabricilor de ciment, industriei chimice, ușoare ; tot aici funcționează marele complex „Iran National", de pe benzile căruia ies automobilele, autobuzele și microbuzele moderne care împînzesc șoselele țării.

Dimensiunii industriale a Teheranului i se adaugă în chip fericit vocația edilitară, educativă, culturală, comercială, tehnică și științifică. O privire panoramică asupra orașului, dominat de piscurile înzăpezite ale masivului Alborz, îi este oricui la îndemînă de pe platforma superioară a maiestuosului turn Shahyad, ridicat acum cîțiva ani pe autostrada care merge spre aeroport, ca un simbol al gloriei trecutului, eforturilor prezentului și al încrederii poporului iranian într-un viitor mai bun. De la înălțimea celor 50 de metri ai monumentului, ochiul surprinde animația de pe largile artere care străbat capitala : bulevardele Pahlavi și Hafez (de la nord la sud), Takhte 'Djamchid și Shah Reza (de la est la vest). Acestea sînt flancate de impunătoare building-uri în care funcționează spitale, bănci, birouri, magazine și alte instituții publice. Fizionomia arhitectonică a metropolei este dată de coexistența, într-o armonioasă îmbinare, a noilor construcții cu numeroase alte edificii mai vechi, care conservă un stil autohton plin de imaginație, dar și adevărate tezaure de cultură și artă iraniană.

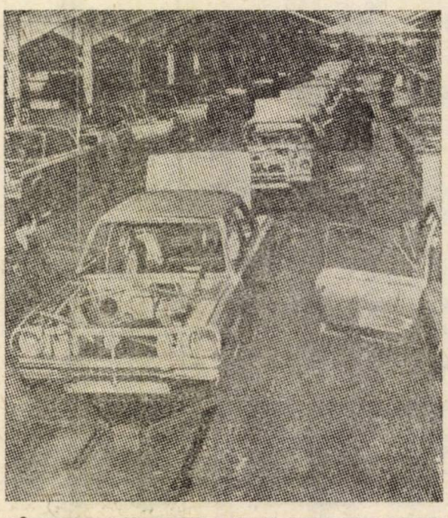

Linie de asamblare la „Iran National"

În inima orașului, în partea de sud, palatul Golestan, fostă reședință imperială — acum muzeu și, totodată, reședință oficială pentru înalții oaspeți ai statului iranian — păstrează, în sala tronului, o remarcabilă colecție de covoare și obiecte de artă din secolul al XIX-lea, portelanuri vestite de Sèvres și Meissen, chinezești și japoneze. Golestanul este unul din numeroasele obiective care răspund unui justificat interes turistic manifestat de vizitatorii străini ai Iranului. I se alătură impunătoarea moschee cu opt minarete, Sepahsalar, din piața Baharestan — care adăpostește o celebră bibliotecă de 18 000 volume —, și celelalte așezăminte muzeale : Palatul de Marmură (muzeul Pahlavi), în care sînt păstrate și expuse publicului numeroase picturi și relicve din secolul trecut ; muzeul arheologic, cu piese reprezentative din fiecare perioadă a îndelungatei istorii a Iranului ; tezaurul coroanei expus la banca Markazi, cuprinzînd, între altele, tronul Păunului și Globul de bijuterii (format din 51 366 pietre prețioase), coroana imperială oficială și marele diamant Darya-e-Nour (Marea de Lumină).

Un interes aparte îl stîrnește, însă, Bazarul, vestitul bazar din Teheran, situat în imediata vecinătate a Golestanului. Kilometri întregi de străduțe acoperite formează un adevărat labirint, animat de neîntrerupta forfotă a miilor de oameni împinși aici de un interes comercial sau, nu de puține ori, de curiozitate. O revărsare de mărfuri dintre cele mai diferite, de la covoare, bijuterii și pînă la insignifiante brelocuri, așezate pe tejghele, în rafturi, agățate sau, pur și simplu, întinse pe caldarîm, atrage irezistibil valuri după valuri de cumpărători.

Poate că, în încercarea de a surprinde profilul contemporan al metropolei iraniene, ar trebui să zăbovim cîteva momente și asupra modernului complex sportiv, înălțat în apropierea orașului cu cîțiva ani în urmă. Con-

struit după standardele olimpice, pentru a găzdui cea de-a șaptea ediție a jocurilor asiatice (sept. 1974), Centrul sporturilor Aryamehr este, fără îndoială, unul din cele mai elegante și mai bine dotate complexe sportive din lume, putîndu-se organiza, aici, concursuri din majoritatea disciplinelor sportive.

Tradiția științific-educativă a capitalei se leagă de activitatea desfășurată pe acest tărîm de universitatea orașului. Încă în 1849 existau școli de medicină și tehnologie în Teheran, în 1899 adăugîndu-li-se cea de științe politice. În 1934, după ce necesitatea unei universități devenise evidentă, a fost fondată, printr-un act al Majlis-ului, Universitatea din Teheran, incorporînd așezămintele de învățămînt superior existente și creînd altele noi. De atunci, alte măsuri au propulsat extinderea și modernizarea universității.

Cel mai vechi, mai mare și mai dezvoltat centru de învățămînt superior din Iran — cu 17 facultăți și 35 de institute afiliate — Universitatea din Teheran a dat generații de specialiști în variate domenii, contribuind la rapida dezvoltare industrială a țării, influențînd hotărîtor și asupra vieții economice, culturale și științifice a poporului iranian. Este contribuția de neprețuit pe care acest centru științific și cultural o aduce necontenit la opera de modernizare a țării.

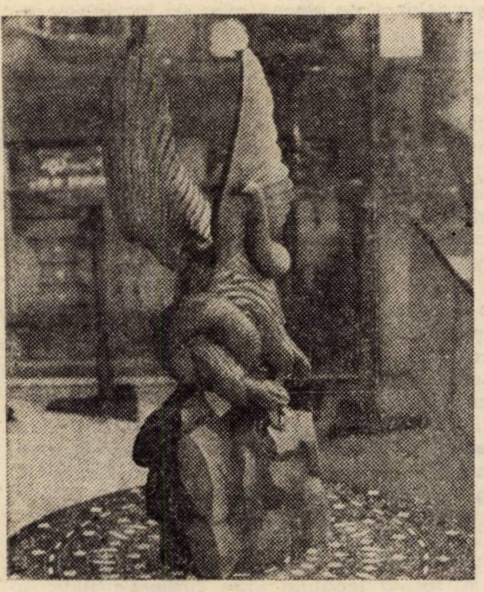

Artizanat iranian

Altădată simplu exportator de materii prime neprelucrate, Iranul depune astăzi eforturi considerabile pentru a-și aduce „la zi" propria sa industrie extractivă și prelucrătoare, de construcții de mașini și ușoară. Iar, în această operă, Iranul a știut să adauge energiilor propriului popor efectele benefice ale cooperării internaționale.

Animate de aspirații comune — ale dezvoltării economice armonioase și cooperării multilaterale în pace și înțelegere —, România și Iranul și-au consolidat și diversificat permanent raporturile reciproce, cu străvechi rădăcini în istoria celor două popoare. În anii din urmă, mai cu seamă, relațiile româno-iraniene au cunoscut o evidentă întărire și aprofundare, contribuția hotărîtoare aducînd-o întîlnirile și convorbirile, de la București și Teheran, între președintele Nicolae Ceaușescu și șahinșahul Aryamehr.

Bazate pe principiile consemnate în Declarația comună, semnată în mai 1973, la București, legăturile bilaterale sînt marcate prin creșterea și diversificarea schimburilor economice, prin dezvoltarea cooperării și colaborării tehnico-științifice, prin dezvoltarea susținută a raporturilor culturale. Și, totodată, prin eforturile perseverente pe plan internațional pe care România și Iranul — țări în curs de dezvoltare — înțeleg să le desfășoare pentru întărirea păcii, pentru făurirea unei lumi a înțelegerii și cooperării, a unei lumi mai bune și mai drepte.

REPORTAJ PE GLOB

VIENA

Crăciun Ionescu

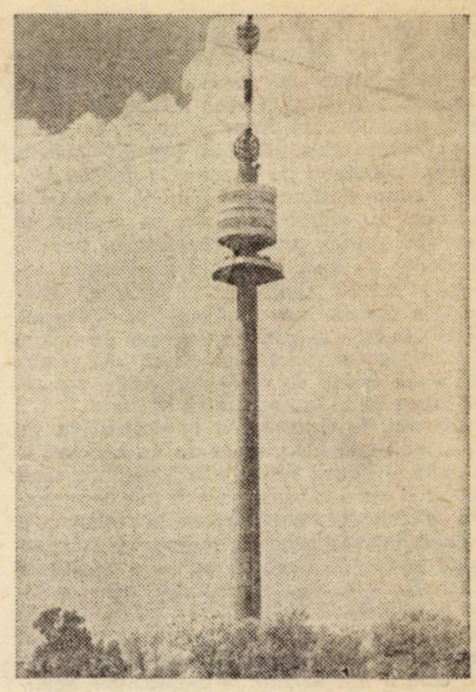

Donauturm : 252 metri

Uriașa suliță de beton și oțel, purtînd numele de Donauturm (Turnul Dunării), pare să atingă, cu vîrful său ascuțit, azurul cerului uneia din puținele zile cu soare ale acestei toamne vieneze. La casa de bilete de la intrare, se formează permanent o mică coadă din care răzbat frînturi de fraze în numeroase limbi ale pămîntului. Marea majoritate a vizitatorilor o constituie străinii, dar și mulți autohtoni din provincie, dornici să admire panorama completă a capitalei țării.

Un ascensor ultrarapid, de mare capacitate, ne conduce în treizeci de secunde la 165 de metri înălțime. Senzația vitezei ni se pare mai puternică decît într-un avion cu reacție, la decolare. Donauturm măsoară, în total, 252 de metri, dar este accesibil vizitatorilor doar pînă la coroana rotitoare, unde se află un restaurant elegant și o cochetă cafenea, ocupînd două etaje suprapuse. Coroana efectuează o rotire în jurul axului, pe parcursul a 13 minute, oferind clienților așezați la mesele restaurantului sau cafenelei imagini de carte poștală ilustrată, ale Vienei privită de la înălțime.

Taxa de urcare este de 25 de șilingi (ceva mai mult de un dolar și jumătate), dar cele două ascensoare, în tandem, perfect sincronizate, nu prididesc transportînd milioane de vizitatori din 1964, anul construcției acestui impozant punct turistic. Cîteva trepte mai jos, sub coroana rotitoare, o terasă circulară, cu mici lunete, instalate în puncte fixe pe balustradă, prin care poți vedea apropiată, timp de un minut, (după ce în prealabil ai introdus o monedă de un șiling) întreaga Vienă cu împrejurimile ei cu tot, constituie un popas normal pentru oricine vizitează Donauturm.

Turnul Dunării se află amplasat pe malul stîng al „fluviului albastru" (cenușiu și aici, ca pe tot parcursul său european), în mijlocul lui Donaupark, splendidă amenajare pentru odihnă și distracție, cu terenuri de sport, multe piscine și o ingenioasă instalație de telescaune ce-ți permite să privești de sus animația aleilor și broderia desenelor naturale ale rondurilor cu flori de toamnă. Pe Alter Donau, un braț în formă de arc al Dunării, ce înconjoară marele parc, transformîndu-l de fapt într-o insulă, pasionații sporturilor nautice, profitînd de timpul frumos, fac să înflorească, pe luciul apei, pînzele multicolore a zeci de yole plutind în adierea ușoară a vîntului, ca niște lebede uriașe.

De pe terasa turnului, vizibilitatea se dovedește perfectă. Am avut noroc, pentru că, toamna, zilele senine sînt rare și, în general, voalul de ceață te împiedică să distingi ceva dincolo de linia Dunării. Dar, de data asta, se zăreau nu numai contururile întregii Viene, cîmpia și pădurile înconjurătoare, ca pe o hartă în relief, dar și lanțul fumuriu al Carpaților Slovaciei, amintind că distanța, pe șosea, dintre capitala austriacă și Bratislava nu depășește 60 de kilometri.

La picioarele noastre, Dunărea își continuă, molcomă, drumul său — început nu departe,

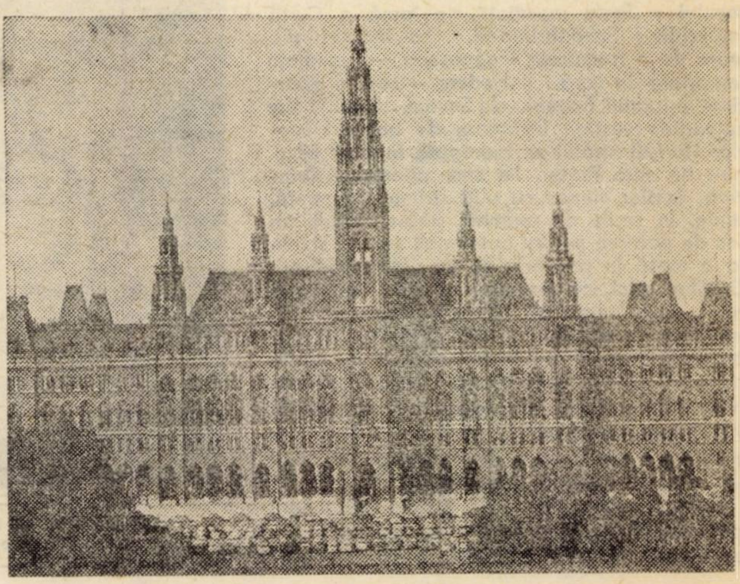

Impunătoarea clădire a Primăriei din Viena, construită în secolul trecut

în Pădurea Neagră bavareză – traversată de liniile subțiri ale celor cinci poduri vieneze în funcțiune. Al șaselea, Reichs-Brüke, singurul scăpat nedistrus în cursul ultimului război mondial, s-a prăbușit anul acesta, la 1 august, datorită unui fenomen care s-ar putea numi îmbătrînirea subită a corpului metalic, blocînd circulația pe Dunăre în dreptul Vienei. Pentru deblocarea Dunării, tehnicienii austrieci au lucrat zi și noapte, reușind să deschidă recent, printre dărîmăturile podului acoperite de apă, un canal de trecere, navigația fluvială fiind redată traficului cotidian în ambele sensuri. Paralel cu îndepărtarea rămășițelor podului prăbușit pe fundul Dunării, în apropiere au intrat în șantier două noi poduri de mare capacitate, ale căror forme au și început să se reliefeze.

Dincolo de Dunăre, un al doilea arc de apă, mult mai lung, creat de un alt braț al fluviului – Donau Kanal – înconjoară o zonă întinsă a orașului unde se află parcul și centrul de distracții Prater, precum și pavilioanele Tîrgului Internațional din Viena ce își deschide porțile de două ori pe an – primăvara și toamna – cu participarea a numeroase firme industriale din diverse țări. Și în această toamnă, țara noastră era prezentă la Tîrgul de la Viena cu o expoziție generală de mărfuri care a fost vizitată de președintele Republicii Austriece, dr. Rudolf Kirchschlaeger. Participarea constantă a României la Tîrgul de la Viena este semnificativă în contextul relațiilor economice dintre cele două țări, cu un volum de schimburi ce s-a dublat în decursul ultimilor cinci ani, iar succesul deținut la această ediție de toamnă reflectă interesul reciproc pentru lărgirea, în continuare, a legăturilor comerciale româno-austriece.

Din Donauturm, Praterul se distinge destul de bine și ziua, dar cu atît mai mult noaptea cînd luminile sale scînteiază feeric. Punctul de reper îl constituie celebra Wurstelprater, roata gigantică cu un diametru de 67 metri, devenită, începînd din 1897, cînd a fost construită, unul din simbolurile Vienei. Praterul este locul cel mai popular al Vienei. El atrage deopotrivă pe tineri și bătrîni, pe localnici și străini, amuzîndu-i cu călușeii care, aici, nu sînt de lemn, ci ponei vioi, în carne și oase ; cu roțile norocului și standurile de tir cu premii și multe alte barăci și instalații, ce amintesc de moșii noștri, dar pe o scară mult mai largă și, se înțelege, mai contemporană – sălile jocurilor electrice fiind predominante. Toamna, Praterul se pregătește de iernat : faimoasele sale berării în aer liber, chioșcurile cu cartofi prăjiți, la cornet, sau cu gogoși înfuriate, toate celelalte săli și barăci își închid, rînd pe rînd, porțile sau își trag obloanele pînă cînd soarele primăverii va încălzi din nou cerul vienez. Vizitatorii străini nu rezistă însă tentației de a face o promenadă prin Prater, chiar și în zilele din mijloc de toamnă cînd activitatea i se reduce aproape complet. După ce, în cursul zilei, au vizitat palatele-muzeu ale Vienei : Hofburg-ul, monumentalul complex de clădiri din centrul orașului – fosta reședință de iarnă a Curții Imperiale ; Schönbrunn-ul, cu întinsul său parc de o frumusețe inegalabilă — reședința imperială de vară ; Belvedere – care a aparținut prințului Eugeniu de Savoia, și multe alte splendide vestigii încărcate de amintiri istorice, turiștii străini se îndreaptă în mod obișnuit fie spre Prater, fie spre pitorescul Grinzing, cartier vienez cu uliți strîmte, în pantă, unde, în serile de toamnă, găsești dificil un loc de parcare pentru automobil sau un scaun la o masă în puzderia lui de „Heuriger"-uri. Localuri mici, cu tradiție, înșiruite unul lîngă altul, de-a lungul ulițelor cartierului, unele cu vechime de secole, ele sînt destinate comercializării proprii a vinului produs în micile podgorii, din spatele caselor, întinse pe dealurile Grinzingului. „Heuriger" se numește și vinul nou, servit aici în căni de o litră, dar și muzica specifică a lăutarilor ce îți cîntă la ureche melodii specifice.

Toate acestea sînt locuri bătute permanent de torentul turiștilor străini ce inundă Viena zi de zi. Monumentele istorice perfect păstrate, tradițiile sale culturale, splendidele împrejurimi fac din Viena un oraș prin excelență turistic.

Viena se completează continuu cu noi cartiere de locuințe moderne

În Austria, de altfel, cu stațiunile montane de renume pe plan mondial, turismul cunoaște o mare dezvoltare, constituind o sursă de prim ordin la formarea venitului național. Industria turistică – dotată pe ansamblul teritoriului cu peste 17 000 de hoteluri și pensiuni, 2 600 teleschiuri, 361 telescaune și 120 de teleferice, cu foarte multe amenajări diverse în acest scop – a încasat, în 1975, suma totală de 48,5 miliarde șilingi (circa 2,8 miliarde de dolari) cheltuiți de cei 11 539 591 străini care au intrat, în decursul anului, în țară.

Dar Austria nu este numai o țară turistică. Economia sa se bazează pe o industrie solidă, modernă și diversificată, această caracteristică fiind vizibilă și la Viena, inclusiv din înălțimea Donauturm-ului amplasat în zona cartierului muncitoresc Florisdorf, celebru prin insurecția eroică din 1934 împotriva reacțiunii și fascismului. Zonele industriale ale Vienei cuprind numeroase întreprinderi pentru prelucrarea metalelor, mecanică de precizie și electrotehnică, aducînd o contribuție importantă în economia națională.

Imagine dintr-o mare întreprindere austriacă

Viena numără astăzi aproape 1,7 milioane de locuitori la o populație totală a țării de 7,5 milioane, fiind însă singura capitală europeană care, în ultimul secol, a înregistrat un regres demografic, determinat, în principal, de schimbările pricinuite de cele două războaie mondiale, îndeosebi după ce, în 1918, orașul a încetat să mai fie centrul unui imperiu ce număra, în amurgul său, 55 milioane de oameni. În cursul ultimului război mondial, Viena a avut de suferit, de pe urma bombardamentelor aeriene anglo-americane, distrugeri în proporție de 13 la sută, fiind lovite și unele monumente istorice, cum ar fi, de pildă, bătrîna catedrală Stephansdom, în vîrstă de peste o jumătate de mileniu, cu faimoasa sa turlă înaltă de 137 de metri, vizibilă din toate colțurile capitalei. Dar clădirile distruse de pe urma războiului au fost repede reconstruite și, ceea ce este mai semnificativ, în condițiile unei stagnări demografice, Viena s-a înfrumusețat, în ultimele decenii, cu noi construcții de interes edilitar sau cartiere de locuințe moderne. Acestea din urmă, se înțelege, au apărut în zonele mărginașe, delimitîndu-se de stilul arhitectonic tradițional al vechiului oraș. Pe malul stîng al Dunării, dincolo de Donaupark, se pot vedea șiruri lungi de blocuri albe de locuințe, nounoute, și, în fața lor, impozantul „Centru internațional" aflat încă în construcție, care intră în faza finală va dispune de 11 săli de conferințe și va adăposti sediile unor organizații internaționale, cum sînt Agenția internațională pentru energia atomică (A.I.E.A.) și Organizația Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială, Viena devenind tot mai mult, în ultimul timp, polul a numeroase activități cu caracter internațional – congrese, conferințe, reuniuni de diverse feluri.

În preocupările edilitare ale Vienei de azi, o atenție sporită i se acordă problemei transportului în comun, atît în vederea descongestionării traficului automobilistic intens, sufocant în orele de vîrf, eliminării lui din zonele de interes istoric, cît și reducerii poluării. Tramvaielor silențioase, autobuzelor cu etaj și trenului electric orășenesc (cu caracter de semi-metrou) li se vor adăuga, în viitor, patru linii de metrou, cu o lungime totală de 30 kilometri, a căror construcție a început în 1971. Prima linie va intra în funcțiune peste doi ani, pe un traseu de 6 km, făcînd legătura între cartierele sudic și de nord-est. Șantierele metroului sînt vizibile în multe puncte din Viena, dar cel ce atrage mai mult atenția se află în Stephansplatz, lîngă marea catedrală, construit pe mai multe niveluri, unde, în faza finală, toate cele patru linii se vor întîlni. La suprafață, va rămîne însă, în continuare, în spatele lui Stephansdom, pitoreasca stație de trăsuri cu cai, ai căror birjari, cu înfățișarea solemnă, conferită de melonul maron lăsat pe frunte, oferă cu demnitate turiștilor străini serviciile lor.

O plimbare în trăsură de-a lungul Ringului, autostrădă circulară, construită în a doua jumătate a secolului trecut, pe itinerarul zidurilor vechii cetăți a Vienei, demolată atunci, constituie desigur o încîntare turistică. Prin fața ochilor, defilează, pe parcursul celor patru kilometri cît măsoară Ringul, de o parte și de alta a inelului de bulevarde împreunate într-un tot unic, clădirile monumentale ale Operei, Academiei de Arte, Muzeelor de artă și de istorie naturală, Parlamentul, Primăria, Universitatea, Palatul imperial Hofburg, diverse alte bijuterii arhitecturale, biserici medievale, parcuri în culori vii, desprinse parcă dintr-un imens tablou impresionist. Sectorul I al Vienei (orașul are 23 de sectoare), cuprins în cercul Ringului, constituie centrul politic, administrativ, cultural al capitalei austriece, un adevărat muzeu de proporții, în aer liber.

Ringul este inima Vienei, a capitalei valsurilor nemuritoare, care – așa cum am văzut-o în zilele acestei toamne – în ciuda vîrstei sale venerabile, se menține veselă și tinără, în continuare.

S.E.L.A.

Consolidarea unei inițiative

Reuniunea de înființare a S.E.L.A. a avut loc la Ciudad de Panama

Sprijinită practic de cvasitotalitatea statelor Americii Latine și Mării Caraibilor, o inițiativă a devenit, în timp foarte scurt, o realitate : la 15 octombrie 1975 lua ființă Sistemul economic latino-american, organizație de cooperare regională, în care țările membre își puneau mari speranțe. După trecerea unui an, un bilanț, pe atît de promițător pe cît de entuziastă a fost punerea în practică a acestei idei, încurajează statele participante să continue eforturile lor de conlucrare multilaterală. Realitatea latino-americană se dovedește a justifica sensul profund al înființării S.E.L.A. : apărarea și consolidarea independenței economice a țărilor regiunii.

Constituirea S.E.L.A., al cărui sediu se află la Caracas, a reprezentat încununarea unor intense strădanii de elaborare a statutului și obiectivelor noii organizații. „Convenția de la Ciudad de Panama" — actul său de naștere — definea S.E.L.A. ca „o organizație regională de consultare, coordonare, cooperare și promovare economică și socială comună, cu caracter permanent și personalitate juridică internațională".

Ideea unei colaborări mai intense între statele continentului nu este nouă. Diverse organisme cu profil economic, politic, cultural au concretizat această dorință de conlucrare și unitate. Din acest punct de vedere, S.E.L.A. nu-și propune, de pildă, să se substituie forurilor deja existente (Pactul Andin, A.L.A.L.C., Piața comună a Americii Centrale, O.L.A.D.E. etc). Se dorește, în schimb, o cuprindere continentală a cooperării în direcția dezvoltării. Rigiditatea formelor de cooperare promovate de O.S.A. a stimulat, la rîndu-i, înființarea S.E.L.A., ca organism mai flexibil și eminamente latino-american. Aceste țări s-au decis să conlucreze la progresul fiecăreia și al tuturor, chiar dacă între ele există mari deosebiri în ceea ce privește nivelul dezvoltării forțelor de producție, gradul de industrializare, venitul național pe locuitor, mărimea pieței interne, ponderea statului în economie, caracterul politicii guvernamentale sau stadiul relațiilor cu S.U.A. Se pune accent, de aceea, pe viabilitatea nenumăratelor puncte comune, generate de istorie, tradiție și cultură, potențate azi de necesitatea consolidării independenței economice și a depășirii, cu forțe unite, a fenomenului subdezvoltării.

Întotdeauna, obiectivele diferitelor organisme subregionale de cooperare au fost dintre cele mai complexe : lărgirea pieței, în vederea stimulării dezvoltării economice ; accelerarea industrializării, prin acorduri de complementaritate industrială și coordonare a planurilor de dezvoltare ; apărarea prețurilor materiilor prime ; îmbunătățirea pozițiilor țărilor membre în comerțul zonal și internațional și apărarea lor comună de tendințele protecționiste ale țărilor capitaliste dezvoltate ; asigurarea unei mai mari influențe politice pe scena internațională. S.E.L.A. preia aceste obiective în favoarea tuturor celor 25 de state ale continentului, extinzîndu-și activitatea spre alte preocupări, dintre cele care confruntă America Latină din exterior (criza monetară occidentală, inechitatea termenilor de schimb, prețul scăzut al materiilor prime etc.).

Intenția prioritară o constituie crearea condițiilor de valorificare, chiar în interiorul regiunii, a mărfurilor produse aici, în special a celor manufacturate. Se apreciază că America Latină reprezintă, cu cele peste 300 de milioane de locuitori ai săi, o piață foarte importantă. Regiunea dispune de imense resurse — umane, naturale și de capital —, realitate aflată în contrast cu nivelul dezvoltării ei economice și locul pe care îl deține în economia mondială.

Creșterea capacității de negocieri a Americii Latine în raport cu parteneri comerciali mai puternici, respectiv țările capitaliste dezvoltate, se află, de asemenea, în atenția noii organizații. Semnificativ este faptul că, la acest organism, de aceeași amploare cu O.S.A., Statele Unite — tradiționalul partener — nu participă. S-a precizat, de aceea, și de o parte și de cealaltă, că relațiile dintre S.U.A. și statele alcătuind S.E.L.A. nu vor fi „de confruntare". Este un deziderat de principiu, care ține cont de aspectele multiple ale raporturilor interamericane, precum și de evidența faptului că, în mod inevitabil, unele din măsurile de protecție luate de S.E.L.A. vor afecta, în primul rînd, firme și capitaluri nord-americane. Întrucît, se știe că, în cadrul relațiilor comerciale externe ale Americii Latine, Statele Unite ocupă primul loc ; firmele nord-americane dețin întîietatea în totalul investițiilor private străine din zonă ; peste jumătate din creditele externe publice provin de la agenții bancare și financiare ale guvernului S.U.A. sau în cadrul cărora S.U.A. dețin capitaluri importante. Acordarea acestor împrumuturi este, de obicei, însoțită de condiții conforme strategiei generale a S.U.A. Raporturile cu Washington-ul își menține, deci, întreaga importanță.

Pe de altă parte, este necesar de relevat că ponderea importurilor latino-americane din S.U.A. este net superioară față de cea a exporturilor, determinînd menținerea unui considerabil deficit comercial. Statele latino-americane consideră că acesta este, printre altele, efectul unor bariere protecționiste impuse de guvernul S.U.A. De pildă, restricțiile cele mai recente au fost introduse față de pătrunderea pe piața nord-americană a zahărului — ceea ce a reanimat mai vechi asperități în raporturile lor economice cu S.U.A. Introducerea unui „cod de conduită" față de companiile multinaționale, idee consacrată de rezoluții ale O.N.U. și sprijinită puternic de S.E.L.A., creează, de asemenea, probleme în suspensie între S.U.A. și America Latină.

Așadar, dacă S.E.L.A. concepe relațiile cu S.U.A. „în afara confruntării", alternativa propusă este aceea a cooperării, a cărei viabilitate ar fi asigurată de promovarea unor forme specifice, menite, în esență, să întărească poziția țărilor membre la negocierile comerciale. Bineînțeles, principiul creșterii puterii de negociere a Americii Latine urmează a funcționa și în cadrul diverselor organisme internaționale, mai ales cu profil economic și financiar (cum s-a întîmplat la reuniunile F.M.I., ale „Grupului celor 77", ale Conferinței pentru cooperare economică de la Paris, ale G.A.T.T. etc.), după cum și apărarea bogățiilor naționale sau restricțiile impuse capitalului străin vor viza firme diverse — vest-germane, japoneze, franceze, italiene sau olandeze — deci, cele care dețin locurile următoare ca influență, după companiile nord-americane.

La un an de la constituire, S.E.L.A. pune în evidență un bilanț nu numai de idei și intenții, ci și de realizări propriu-zise. Compania navală din Caraibe (NAMUCAR) este prima întreprindere mixtă latino-americană care, din inițiativa S.E.L.A., transportă mărfuri între mai multe state din zonă. Conform calculelor, NAMUCAR va aduce fiecărei țări membre venituri anuale de 600 milioane de dolari.

Primul program concret de lucru prevede, de asemenea, nenumărate alte obiective imediate : cooperarea în domeniul agricol, facilitarea transferului de tehnologie, crearea mecanismelor regionale de informare asupra producției și consumului, de fabricare a alimentelor cu înaltă valoare proteică și de construire de locuințe pentru populația cu venituri mici.

Sintetizînd, se poate spune că S.E.L.A. își propune afirmarea personalității statelor latino-americane în viața internațională, dar și înlăturarea barierelor care separă această lume de țările industrializate, ca și întărirea propriilor lor eforturi de dezvoltare. Participarea tuturor țărilor Americii Latine, inclusiv Cuba, consacră din punct de vedere politic respectarea și funcționarea pe continent a principiului „pluralismului ideologic", expresie specifică a coexistenței pașnice. De asemenea, solidaritatea pe care o promovează S.E.L.A. cu problematica celorlalte țări în curs de dezvoltare face să se afirme, inclusiv de pe continentul latino-american, necesitatea instaurării unei noi ordini economice mondiale. Sînt tot atîtea contribuții originale la patrimoniul de idei și acțiuni creatoare.

Anca Voican

1000+1

La întoarcerea de la New York, unde a participat la dezbaterile de politică generală din cadrul Adunării Generale a O.N.U., ministrul chinez al afacerilor externe, Ciao Kuan-hua, a conferit, la Paris, cu omologul său francez, Louis de Guiringaud

Preşedinte

Fostul premier Aldo Moro a fost ales, la 14 octombrie, preşedinte al Partidului Democrat Creştin Italian, în locul lui Amintore Fanfani, numit preşedinte al Senatului după alegerile legislative de la 20 iunie. Aldo Moro fusese deja ales cu cîteva zile înainte, dar refuzase conducerea supremă a partidului, motivînd că numai 117 membri ai Consiliului Naţional democrat-creştin participaseră la vot. „Nu doresc să fiu preşedintele unei minorităţi" – a explicat el. La 14 octombrie, Aldo Moro a obţinut 165 de voturi din cele 183, reprezentînd numărul democrat-creştinilor prezenţi la şedinţa Consiliului Naţional.

Drapel

„În S.U.A., războiul de secesiune s-a sfîrşit" – anunţau, la 14 octombrie a.c., agenţiile internaţionale de presă. Şi nu era vorba de o greşeală de telex. Într-adevăr, războiul de secesiune s-a încheiat, simbolic, de-abia acum, după ce George Wallace, guvernatorul de Alabama, a înălţat deasupra Capitoliului din Montgomery, capitala statului, drapelul înstelat al uniunii americane, care ia astfel locul culorilor confederaţiei sudiste. „A venit vremea s-o facem" – a declarat, lapidar, George Wallace. Montgomery, ultima capitală a confederaţilor, a rămas şi ultimul bastion împotriva integrării rasiale în anii '50 şi '60. Şi tot aici a început, în 1956, mişcarea de rezistenţă „non-violentă" a negrilor, condusă de reverendul Martin Luther King.

Monedă

În Etiopia este în curs operaţiunea de punere în circulaţie a noii monede, anunţată la Addis Abeba la 21 septembrie. Instituţiile bancare şi-au consacrat, cîteva zile, activitatea aproape în exclusivitate schimbării fostelor monezi (dolari etiopieni, cu efigia fostului împărat Haile Selassie) cu cele noi.

Cremona — oraşul lui Stradivarius — a organizat prima Trienală internaţională a instrumentelor cu arcuş. Sînt expuse circa 200 de instrumente din întreaga lume şi 10 foarte vechi şi preţioase viori (şapte Stradivarius, un Andrea Amati, un Nicolo Amati, un Guarneri del Gesú)

Conducătoarele Mişcării pentru pace în Ulster, Betty Williams (stînga) *şi Mairead Corigan — care au organizat în ultimele două luni mai multe marşuri ale femeilor pentru încetarea conflictului din provincie — după o tentativă de atentat împotriva lor, organizată de aripa provizorie a Armatei Republicane Irlandeze*

Scrisoare

„Continua extindere a barierelor impuse exporturilor din ţările est-europene nu numai că nu va contribui la îmbunătăţirea situaţiei în care se află economia britanică, dar va provoca pagube de lungă durată în dezvoltarea comerţului nostru cu aceste ţări" – se relevă în scrisoarea adresată de Camera de Comerţ şi Industrie din Londra secretarului de stat pentru comerţ, Edmund Dell. Scrisoarea a fost concepută după întîlnirea care a avut loc între preşedinţii celor şapte comitete ale Camerei care se ocupă de promovarea şi dezvoltarea relaţiilor economice şi de cooperare dintre Marea Britanie şi ţările socialiste din Europa.

Mariaj

Berea şi whisky-ul britanic şi-au anunţat recent intenţia de a se uni. Este vorba de „Allied Breweries", una din principalele societăţi britanice de băuturi, care a lansat o ofertă publică de cumpărare, la o valoare de peste 20 milioane lire sterline, a firmei „Teacher's", considerată drept una dintre cele mai importante distilerii de whisky din Scoţia. Oferta a fost, se pare, sprijinită în unanimitate de administraţia „Teacher's", care se resimte din cauza costului tot mai ridicat al finanţării stocurilor.

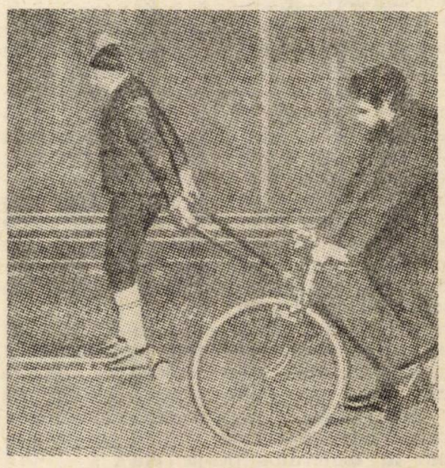

Insolit record mondial la Monza: pilotul de aviaţie Giustino Del Vecchio (39 de ani) a acoperit, în 24 de ore, distanţa de 240 km şi 8 m. Pe... schiuri cu rotile. Unicul precedent în acest domeniu a fost realizat, anul trecut, în Marea Britanie : 186 km în 24 de ore

Indira Gandhi, primul ministru al Indiei, aflată într-o vizită oficială de trei zile în Tanzania, la invitația președintelui acestei țări, Julius Nyerere (dreapta), vorbind la banchetul oferit de gazde în onoarea sa

Obligații

Turcia ar putea să „înghețe" obligațiile sale față de C.E.E., dat fiind „răspunsul nesatisfăcător pe care l-a dat Comunitatea economică vest-europeană cererilor turcești privind îmbunătățirea relațiilor reciproce", a declarat ministrul de externe Ihsan Sabri Caglayangil, la cîteva ore după ce s-a aflat că reuniunea Consiliului Asociației Turcia-C.E.E. a fost amînată pe termen nelimitat. Adresîndu-se unui grup de ziariști străini, șeful diplomației turce a precizat că țara sa va revizui situația, dacă vor fi introduse schimbări de către C.E.E. în pachetul de propuneri prezentat Ankarei, toamna trecută. „Obligațiile noastre față de C.E.E. sînt automate, în timp ce ale C.E.E. față de noi sînt negociabile. Noi dorim să echilibrăm această situație", a afirmat Caglayangil.

Tren

Un tren „super-expres" cu comandă electronică, transportînd 1 000 de pasageri, pe linia Tokio-Osaka, a părăsit stația Mashima (80 km de Tokio) fără... mecanic. Mecanicul, Katsuhide Takahashi, „cu un reflex demn de Buster Keaton" (France Presse), s-a aruncat într-un taxi cu care a urmărit trenul. Din fericire, mecanismul de comandă de la distanță a funcționat, trenul oprindu-se înainte ca mecanicul să sară în el din mers pentru a-l opri. Episodul, petrecut la 9 iulie, a fost dat publicității acum de Compania națională japoneză a căilor ferate. Un purtător de cuvînt a explicat că mecanicul își părăsise cabina pentru a închide o ușă a unui vagon. Trenul a demarat exact în momentul în care mecanicul a trîntit ușa cu pricina.

Artă

Statistică inedită în Piața comună : furturile operelor de artă. Pe primul loc — Italia : din 1945 și pînă azi au fost furate în această țară 44 000 de opere de artă. Numai în 1974 au dispărut 10 952. Pe locul doi — Franța : 5 190 obiecte de artă, furate numai în 1975.

50 000 de animale ucise la Seveso (Italia) de dioxină vor fi distruse cu sodă caustică. Circa 650 de bidoane din material plastic (în imagine) au fost transportate în zona A (zona cea mai poluată) și umplute cu sodă caustică. Cînd cuptorul de incinerare va fi construit, bidoanele urmează să fie arse împreună cu conținutul lor

La Chicago sînt pregătiți munți de sare (în imagine) în vederea utilizării lor, în timpul iernii, pe străzile orașului, pentru a se împiedica formarea poleiului

Aflată în circumscripția sa electorală, Finchley (North London), liderului conservator Margaret Thatcher i s-a cerut să pozeze cu o cască de pompieri pe cap. „Mereu îmi cereți asemenea lucruri, cînd abia m-am coafat" — a replicat doamna Thatcher, răspunzînd însă, în cele din urmă, rugăminții fotografilor pompierilor

Eventualitate

Potrivit principalelor cotidiene nipone, Consiliul de legătură pentru stabilirea unității P.L.D. — organism neoficial, reprezentînd fracțiunile „anti-Miki", ar fi hotărît ca, la Convenția extraordinară a partidului, de la 31 octombrie a.c., să desemneze drept candidat la funcția de președinte al P.L.D. pe actualul vicepremier, Takeo Fukuda. Grupările liberal-democratice ostile premierului Miki întrunesc majoritatea de două treimi la Convenție. Observatorii consideră că șansele cercurilor „anti-Miki" sînt, totuși, limitate, dat fiind necesitatea unității partidului în vederea alegerilor generale din decembrie a.c.

Gospodine

Sondajul s-a desfășurat în R.F.G., pe parcursul a opt ani. Subiecți : gospodinele. Concluzia : dacă unei gospodine care se ocupă de treburile casei, în timp ce soțul este la birou, cineva ar trebui să-i dea un salariu, acesta ar fi între 2 000 și 3 000 de mărci vest-germane. S-au avut în vedere iscusința, capacitatea organizatorică, efortul fizic. Gospodinele prestează în R.F.G. — s-a constatat — între 45 și 50 miliarde ore/muncă anual. Iar, dacă valoarea acestor ore s-ar avea în vedere la calcularea produsului social total al țării, acesta ar trebui să se dubleze...

Sprijin

Eforturile depuse de guvernul și conducerea Partidului Socialist Portughez pentru a calma agitația provocată în jurul unei eventuale crize — mergînd pînă la sciziune — a partidului de guvernămînt par să-și fi arătat rezultatele — transmite agenția ANOP. Secretariatul P.S.P. — precizează agenția portugheză — a publicat un nou comunicat în care se afirmă printre altele : „Viitorul congres al partidului va contribui la întărirea sprijinului față de guvern. De altfel, încă de pe acum, acesta contează pe sprijinul unor largi pături ale populației, care depășesc cu mult baza electorală a partidului socialist, și pe deplina solidaritate a forțelor armate".

Diamante

Liz Taylor are preocupări cu totul în afara celei de a șaptea arte. Dar nu și în afara afacerilor. Mare amatoare de pietre prețioase, Liz Taylor și-a procurat, în decursul anilor, o impunătoare colecție de diamante. După consultarea unor experți în materie, actrița intenționează acum să se lanseze în comerțul cu diamante. A și fondat o societate pe acțiuni pentru vînzarea acestor prețioase pietre. Specificul societății : va vinde numai diamante ce vor avea încrustat numele „Liz Taylor". Vanitate feminină sau publicitate? Sau și una și alta ?

AUTOMOBILUL — cursa incertitudinii

300 000 000 vehicule cu motor circulă pe Terra. La sfîrşitul secolului se crede că vor fi 500 000 000. Zeul automobil tronează pe benzile de asfalt ale planetei. Un zeu care devorează 20 la sută din oţelul produs în lume, 50 la sută din plumb şi 70 la sută din cauciuc. Un zeu care înghite 20 la sută din petrolul consumat pe toate continentele. Criza energetică i-a dezvăluit vulnerabilitatea. „L'enfant chérie" al secolului a intrat brusc în dizgraţie. Nota de plată a petrolului era prea şocantă pentru a nu se descoperi sacrificiile pe care automobilul le presupune. A urmat declinul. Stocuri nevîndute, şomaj în industria producătoare, stagnare în laboratoarele de creaţie. Diagnostic : automobilul este bolnav. O boală care se numeşte criză.

În Italia, producţia de automobile a anului 1975 era inferioară cu 25 la sută celei din 1973. În R.F.G., s-a înregistrat, în 1975, o creştere de 2,8 la sută faţă de 1974, însă nivelul atins în acel an reprezenta o cădere de 20 la sută, în raport cu 1973. De pe malurile Tamisei, statistica aducea aceeaşi mărturie neliniştitoare : într-un singur an (1974), o diminuare a volumului producţiei de 12 la sută.

1976 părea să încheie „seria neagră". Producătorii începeau să regăsească tradiţionala cadenţă a comenzilor, optimismul se reinstaura la General Motors ca şi la Renault, la Fiat ca şi la British Leyland. Dar clopotele satisfacţiei vestiseră prea devreme sfîrşitul suferinţei. Pentru că galopul inflaţionist, fenomenele de criză pe care Occidentul continuă să le cunoască într-o intensitate inegală n-au putut ocoli industria automobilului.

„INGINERUL-ŞEF". „Un Salon posomorît" — constată „Le Nouvel Economiste". Celui de al 63-lea Salon al automobilului, competiţie de anvergură desfăşurată la Paris, i-a lipsit strălucirea — pretind reporterii de pe malurile Senei. Firește, noutăţile în materie au atras destui curioşi. Dar, peste piaţa franceză (500 000 de angajaţi în întreprinderile producătoare, însă cei ce trăiesc de pe urma automobilului sînt aproape 2 000 000) planează, din nou, negurile nesiguranţei. Ele au fost aduse de „planul Barre". Măsurile antiinflaţioniste „au lovit dur şi puternic" — afirmă tot săptămînalul „Le Nouvel Economiste". Eric d'Ornhjelm, preşedintele Camerei sindicale a constructorilor, pune punctul pe i : „Fiscul va deveni inginerul-şef al industriei de automobile". Pronostic pe care bursa, cu simţul acut al realităţii, l-a tradus într-o imediată scădere a cursului acţiunilor din această ramură.

„Le Monde" nu se arată surprins : „De trei ani, industria automobilului este supusă unui regim de duş scoţian şi fiecare toamnă aduce recolta sa de incertitudine". „Încălzirea" şi „răcirea" pieţei sfidează pronosticurile. Climatul economic, variabil, supus factorilor conjuncturali, afectează vînzările. Desigur, intervin şi alţi factori. Obişnuita schimbare a maşinilor, după un anumit rulaj, a fost amînată în împrejurările crizei. Automobilele învechite au ajuns la scadenţă, iar o înviorare a vînzărilor a devenit inevitabilă. De fapt, nu se mărea numărul posesorilor de automobile, ci unii dintre deţinătorii de vehicule le considerau aflate la punctul în care scoaterea din circulaţie se impunea. În primele opt luni ale anului, comenzile au depăşit recordurile din 1973 (cu 1,1 la sută). O stare euforică se instalase în birourile producătorilor francezi. Pînă cînd a intervenit „planul Barre" care a readus o stare de anxietate. Acum, cei mai optimişti dintre constructori prevăd, pentru anul viitor, o scădere a activităţii pe piaţa internă de 10 la sută. „Le Monde" scrie despre „un an 1977 dificil". Speranţele se clădesc pe export (Renault deţine 8 la sută din piaţa italiană şi 9 la sută din cea olandeză). Totuşi, „Le Nouvel Economiste" crede că, „în cursul lunilor viitoare, este iluzoriu să se prevadă un transfer masiv al producţiilor destinate pieţei franceze spre export". Obiectivul de a vinde peste hotare, în 1980, circa 2 000 000 automobile (1 360 000 în 1975) se anunţă greu de atins. Concurenţa este acerbă.

CHIRURGIE AUTOMOBILISTICĂ. Edouard Seidler, directorul publicaţiei „L'Equipe", relatează într-o carte, evocată de „L'Express", istoria unui automobil aflat, în acest moment, „en vogue". Timp de nouă luni, într-un garaj de pe Michigan Avenue, din Detroit, specialiştii au demontat peste treizeci de automobile de diferite tipuri. Pînă la ultima piesă, totul a fost adus pe masa unei operaţii chirurgicale ieşite din comun. Fiat 125, Renault 5, Honda 600, Toyota 1 000 — adică modelele care puteau concura un nou-născut al familiei Ford. Fiecare piesă a cunoscut aceeaşi suită de studii : comparare, măsurare, analizare, fotografiere. S-au calculat gramele de metal, aliajele, s-au verificat tehnologiile, s-au ales soluţiile cele mai ieftine şi cu randament maxim. Disecţia n-a omis nici un amănunt. Apoi, „Ford Fiesta" şi-a făcut apariţia. Mai întîi, în secretul absolut al unei testări. La Lausanne, firma a adunat clienţi potenţiali din cinci ţări. Li s-au prezentat şapte automobile vopsite, toate, în alb, pentru a nu influenţa „juriul". Sondajul s-a reeditat în America de Sud. Prudenţă firească, într-un moment în care confruntarea este înverşunată. Acum, „Ford Fiesta" asaltează Europa occidentală. În 15 zile, în Franţa, s-au vîndut 12 000 din aceste „mici" Forduri (3,56 m lungime) şi peste 40 000 rulează pe drumurile altor ţări vest-europene. Examenul a fost trecut...

Dar legile concurenţei sînt dure. „Volkswagen" (primul constructor vest-european, cu 2 300 000 vehicule vîndute în 1975) ar intenţiona să-şi implanteze o uzină de montaj peste ocean, în S.U.A. În 1978, se speră că peste 200 000 de exemplare din „Golf" — maşina-„vedetă" a firmei — vor ieşi de pe benzile instalate, probabil, în zona Detroit. „Volvo" şi-a asumat acelaşi risc: în 1980 proiectează să producă 100 000 automobile în uzina pe care o va instala la Chesapeake, în Virginia. Jocul de poker, cu o miză uriaşă, în care pare decis să se angajeze „Volkswagen" este urmarea unui declin : vînzările sale în S.U.A. s-au micşorat cu 21 la sută, în 1975, şi cu 50 la sută în primele luni ale anului 1976. La începutul anilor '70, „Volkswagen" deţinea 6 la sută din vînzările de automobile din S.U.A. În 1975, doar 3,7 la sută...

Pe piaţa americană, cumpărătorii sînt puşi în faţa dilemei de a opta între un automobil mai mic şi tradiţionalul „salon pe patru roţi". Creşterea nestăvilită a preţurilor a făcut ca reducerea dimensiunilor (30 centimetri) şi greutăţii (320 kg) unor vehicule să nu se reflecte în costul lor. „General Motors" (care vinde mai multe automobile decît Ford, Chrysler şi American Motors la un loc) acuză, însă, scumpirea oţelului (6,5 la sută), cuprului (17 la sută), mîinii de lucru (9 la sută). Obişnuinţele americanului sînt puse la încercare. Gustul publicului se va acomoda exigenţelor actuale ? „General Motors" asigură că această „cură de slăbire", la care şi-a supus automobilele, nu a afectat nici performanţele şi nici confortul — aflăm din „Le Monde". Noile modele lansate de „General Motors" (mai mici decît cele precedente) sînt însoţite de sloganul publicitar : „mai puţin înseamnă mai mult".

CONVALESCENŢĂ. Deprecierea lirei italiene a favorizat, la Fiat, un „boom" al exporturilor. Ceea ce s-a întîmplat, de altfel, şi cu automobilele britanice. Pe piaţa internă, după ce 1975 a fost „foarte negru", vînzările s-au relansat. Totuşi, grijile producătorilor rămîn aceleaşi : noile creşteri ale preţului benzinei, taxele, restricţiile de circulaţie riscă să reducă cererea. Fiat doreşte să cucerească alte pieţe (Agnelli amintea de Brazilia) şi să-şi redobîndească poziţiile pierdute în Europa. Industria britanică de automobile cunoaşte, în continuare, dificultăţi. Cei doi „bol-

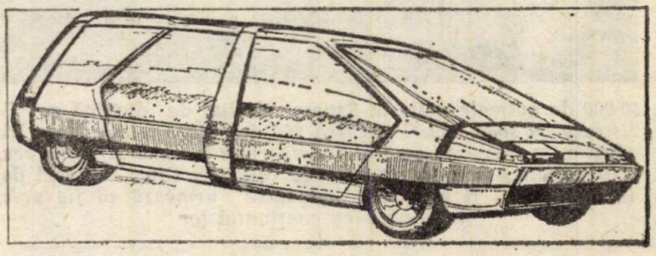

Automobilul anului 2000 — pretinde „L'Express". Poate exista un veritabil profet în materie ?

navi" (British Leyland și Chrysler-U.K.) își prelungesc convalescența. La sfîrșitul lunii iulie, British Leyland a primit din partea guvernului un nou ajutor de 100 000 000 lire sterline. La „Chrysler-U.K.", deficitul pe 1976 este estimat la 40 000 000 lire sterline.

La Bonn se apreciază că, în R.F.G., industria automobilului a suportat cel mai bine consecințele crizei. Chiar dacă vînzările n-au atins performanțele din 1973 și chiar dacă folosirea forței de muncă n-a revenit la nivelul acestui an, creșterile în livrări sînt substanțiale (17 la sută față de 1975). Heinrich von Brun, președintele Federației industriei automobilului, se arată, totuși, prudent.

CULISELE. Japonia a produs, în 1975, 6 941 591 vehicule. Obiectiv pentru 1985 : 10 000 000 vehicule. Experții de la Tokio avertizează asupra pericolului unei „frînări bruște". Automobilele japoneze debarcă în forță pe piețele străine (în primele șapte luni din 1976, exportul a crescut cu 50 la sută față de aceeași perioadă din 1975, reprezentînd 2 160 726 vehicule vîndute), însă sporul mediu anual al producției pentru anii următori riscă să fie relativ minor : 2,8 la sută în raport cu 17,4 la sută în perioada 1965—1974. Înfloritoarele afaceri nu trebuie să acopere cu uitare dramele din culise. Micii constructori de automobile sînt primii care înregistrează loviturile restrîngerii pieței interne, înăspririi normelor antipoluante și ascuțirii concurenței. Firmele „Hino", „Fuji", „Daihatsu" și „Isuzu" acumulează dificultăți și pierd teren — semnala „Le Nouvel Economiste". „Toyo Kogyo", întreprindere de proporții medii, angajată în producerea motoarelor rotative, se zbate în greutăți financiare. Stocurile sale sînt depozitate în zona răscolită de tragice amintiri a Hiroșimei, iar datoriile ating un miliard de dolari. Oficialitățile s-au adresat „gigan-ților" automobilului japonez, cerîndu-le să vină în ajutorul firmelor în impas. Apelurile n-au găsit un răspuns prompt. Probabil, se pîndește momentul în care cei slabi vor fi înghițiți fără menajamente.

La Fiat : pe planșete se naște un nou model

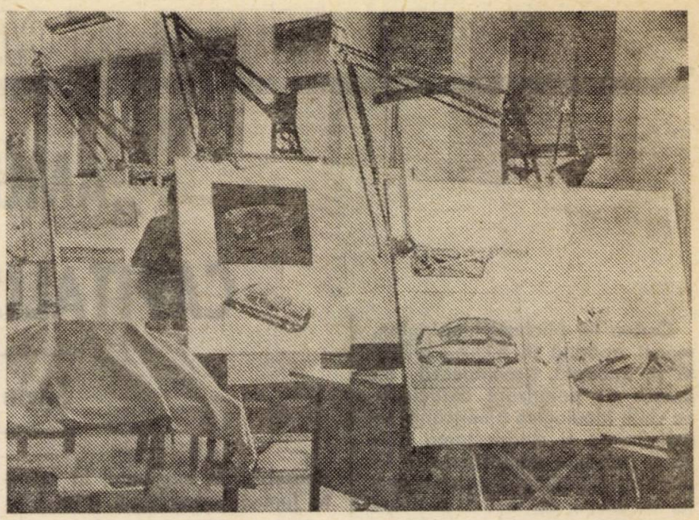

VEHICULUL ANULUI 2 000. Specialiștii în materie au încercat să descifreze viitorul automobilismului. Un colocviu, desfășurat în primele zile din octombrie, la Palatul UNESCO din Paris, a purtat pronosticurile către anul 2000. Gustav Ekberg, expert suedez al Agenției pentru mediul ambiant, se arată categoric : „Este imposibil ca un nou vehicul (electric, de exemplu) să devină de folosință curentă înainte de anul 2000". Ekberg crede în supraviețuirea actualei generații de automobile cu indispensabile perfecționări pentru a diminua consumul de carburanți și gradul de poluare. Cercetările sînt în curs și accentul, multă vreme pus pe siguranță și rapiditate, s-a deplasat spre ameliorările tehnice care să corespundă normelor foarte severe din unele țări (S.U.A., Japonia, Canada) în ceea ce privește combaterea poluării. Fabricanții exercită presiuni pentru a amîna punerea în aplicare a dispozițiilor, invocă costul lor ridicat (implică o creștere a prețului cu 5 la sută, periculoasă într-o perioadă mai apropiată de criză decît de relansare).

Cum va fi automobilul anului 2000 ? Pe planșete se nasc proiecte noi care își temperează îndrăzneala și își adaugă un plus de realism. Se încearcă un compromis între economia de carburant și confort, robustețea este pusă în acord cu cerințele unei înlocuiri a materialelor, liniile tind să se adapteze ritmurilor modernității. „L'Express" oferă o schiță al cărei autor este un specialist de la „L'Auto-Journal". Dincolo de detaliile tehnice, de ceea ce reprezintă proiecte aflate în studiu în laboratoare, se profilează o concluzie privind vehiculul sfîrșitului de secol : „Un motor mai bine adaptat constrîngerilor economice și ecologice, o caroserie corespunzînd necesităților de securitate, un confort care va satisface gusturile actuale. Schimbare, însă în continuitate".

Poate exista, însă, un veritabil profet în acest domeniu în care neprevăzutul deține un coeficient considerabil ?

Eugeniu Obreo

CONTRAPUNCT

Suflete tihnite

Radu Budeanu

Exact în urmă cu un an, într-o noapte cît se poate de cețoasă, doamna Celia Pyterwall a avut impresia că zărește pe geam un strigoi care-i făcea de petrecanie altuia. Soțul ei, domnul John Pyterwall, i-a explicat, cu obișnuitul său sînge rece, că se află sub impresia rubricii de crime din ziarul pe care tocmai îl citise. Degeaba. Celia tremura din toate încheieturile invocînd, cu ochii dilatați și clănțănind sincer din toată dentiția, că nopțile în Dundee au devenit un calvar. Atunci a avut loc unul din marile evenimente ale cuplului : John și-a dat cuvîntul de scoțian că o va scoate în lume, departe, peste ocean, într-o vacanță de pomină.

Acum, costisitoarea promisiune a fost îndeplinită. Amîndoi îl ascultă, serioși și deosebit de absorbiți, pe ghidul grupului de turiști adunați într-unul din holurile hotelului „Metropol" din New York. „Doamnelor și domnilor, le spune acesta cu o bunăvoință înduioșătoare, misiunea mea este să vă organizez un program delicios. Pentru că de-abia ați sosit și sînteți obosiți, lucrul cel mai înțelept ar fi ca astă seară să vă culcați devreme". Majoritatea ascultătorilor, într-adevăr frînți, simțeau totuși un plăcut neastîmpăr. Un domn extrem de respectabil a sugerat chiar că o promenadă nocturnă, de prim contact, nu ar strica...

Ghidul a reacționat ca o mamă iubitoare : „Vă rog să mă credeți, v-o spun spre binele dv., știți, aici, la New York, nu stăm foarte bine cu climatul străzii, în special seara. Vi s-ar putea întîmpla diverse lucruri neplăcute, ba chiar mai rău". Și începu, blînd și lugubru, să dea cifre : se înregistrează 16 crime pe minut, un viol la 30 de secunde, un furt în același interval, o rănire gravă la 45 de secunde... Lista a continuat aiuritor și a avut efectul scontat : turiștii manifestară o vie dorință să se odihnească.

În camera soților Pyterwall, intimă și deosebit de confortabilă, de-a dreptul optimistă, trona un televizor ultimul tip. I-au dat drumul. Se difuza un buletin de știri. Prezentatorul anunța radios că, în Italia, numărul răpirilor a crescut, că, în Japonia, există 2 650 de sindicate ale crimei și că, în metroul din Paris, spre deosebire de cel din Hamburg, au loc nu 8 deliete pe oră, ci doar cinci...

Schimbară canalul. Un tînăr cu o privire duioasă își mîngîia iubita cu o mînă și cu cealaltă se pregătea să-i înfigă un stilet în omoplatul stîng. Schimbară canalul. Dintr-un automobil, niște indivizi mascați mitraliau, vizibil încîntați, o gloată de pietoni care mureau mirați. Pe un alt canal rula un film psihologic în care personajul principal avea de gînd să se sinucidă, dar nu se hotăra cum. John mai încercă o ultimă tentativă. Pe canalul 11, specializat în documentare, se demonstra că hotelurile sînt bîntuite de cei mai cruzi spărgători. Camera din film era aidoma cu cea a soților Pyterwall. Închiseră televizorul și, într-un gînd, se precipitară la ușă să verifice broasca.

După ce a luat cinci calmante, Celia șopti, alintîndu-se :

— John, îmi faci un cadou ?... Sumbru, pentru că nu suporta tranchilizantele, John o întrebă, totuși, ce și-ar dori.

—Un pistol automat, dragule, unul cît de mic...

Jos, pe stradă, din 52 în 52 de secunde treceau mașini ale poliției șuierînd strident și încurajator.

„AMURGUL CAPITALISMULUI"*)

Silviu Brucan

Cartea lui Michael Harrington, recent apărută în S.U.A., reflectă şi, totodată, accentuează un proces de polarizare caracteristic vieţii ideologice americane — delimitarea şi manifestarea făţişă a poziţiilor conflictuale în literatura ştiinţifică. Pe de o parte, în ultimii doi ani a avut loc o agregare a unui grup impozant de profesori şi publicişti, categorisiţi în trecut (uneori de ei înşişi) ca gînditori liberali — noţiune extrem de vagă şi cuprinzătoare în cultura americană — sau chiar social-democraţi, dar care, în prezent, au trecut pe o poziţie **neoconservatoare** militantă (Huntington) şi, uneori, agresivă (Moynihan, fostul ambasador al S.U.A. la O.N.U.). Agregarea s-a produs în jurul a două publicaţii **The Public Interest** şi **Commentary** şi cuprinde nume de la Robert Nisbet şi Daniel Bell pînă la Robert Tucker şi Herman Kahn. Pe de altă parte, se afirmă o întreagă falangă de gînditori **radicali** care se desfăşoară pe un spectru larg de economie, sociologie, ştiinţe politice, istorie — de la reluarea şi actualizarea ideilor eseistului Thomas Paine şi ale lui Jefferson, autorul declaraţiei pentru independenţă, pînă la critica marxistă a societăţii americane. Aici, la stînga, nu există nici agregare, nici publicaţii masiv finanţate, dar apar în schimb lucrări şi nume răsunătoare care, numai în acest an, înregistrează pe Robert Heilbroner : Civilizaţia afacerilor în declin **(Business Civilization in Decline, 1976),** cea mai cunoscută fiind cartea celebrului savant Barry Commoner, care, într-o magistrală analiză a problematicii energiei, ajunge la concluzia că ea nu-şi poate găsi soluţia în cadrul unui sistem economico-social iraţional şi dominat de interesele corporaţiilor **(The Poverty of Power, 1976).**

În această ambianţă, contribuţia specifică a lui Harrington rezidă în a demonstra, destul de convingător, aplicabilitatea şi relevanţa metodei marxiste în analiza fenomenelor sociale contemporane, combătînd atît pe cei care susţin că ea este „depăşită", cît şi cunoscuta teorie că ea este inadecvată Americii. Demonstraţia teoretică a autorului, solid sprijinită pe fapte, cifre şi documente ale guvernului şi Congresului, are o semnificaţie deosebită în momentul în care în lumea universitară şi academică americană are loc o reconsiderare a operei lui Marx, etichetată în trecut ca „ideologie" — în sensul peiorativ atribuit de criticii săi — şi restaurată, acum, treptat ca o teorie şi metodologie ştiinţifică cu drept de cetate în cursuri şi în cercetarea socială.

Harrington a devenit cunoscut prin cartea „Cealaltă Americă : Sărăcia în Statele Unite" : **(„The Other America : Poverty in the United States, 1962),** care a avut un ecou atît de profund încît a declanşat ceea ce, în programul Administraţiilor Kennedy şi Johnson, s-a numit „războiul împotriva sărăciei". Cartea dezvăluia în mod pregnant că, în cea mai bogată ţară din lume, există o „altă Americă" nerecunoscută, camuflată, cam un sfert din populaţie, care trăieşte în sărăcie. Autorul socotea că, deşi racila este gravă, ea poate fi remediată în cadrul sistemului actual. De atunci, el a făcut un pas mai departe şi a ajuns la concluzia că criza energiei, recesiunea economică, inflaţia galopantă, degradarea mediului ambiant, ca şi instabilitatea ordinei comerciale şi monetare internaţionale îşi au originea în sistemul capitalist şi constituie manifestări ale crizei sale, ale **amurgului său.** Ca atare, soluţia nu poate fi găsită în cadrul sistemului, ci într-o **alternativă** a acestuia.

De la început, Harrington desfiinţează mitul „societăţii fără clase", construit pe ideea că sistemul impozitelor progresive a dus la egalizarea bogăţiei, demonstrînd că generaţia postbelică n-a cunoscut, de fapt, o asemenea tendinţă. Din 1945 pînă în 1962, aplicarea acestor impozite a dus la următoarea distribuţie a bogăţiei pe familii :

Procentul pe familii		Procentul din bogăţia naţională deţinută de cetăţeni
Cele mai de jos	25,4%	0,0%
	31,5%	6,6%
	24,4%	17,2%
Cele mai de sus	18,7%	76,2%
	100,0%	100,0%
Dintre cele de sus	7,5%	59,1%
	2,4%	44,4%
	0,5%	25,8%

Rezultă din acest tabel că, în pofida aplicării impozitelor progresive asupra veniturilor, 0,5 la sută din familiile americane posedă aproape tot atîta (circa 20 la sută din total) cît posedă 81,3 la sută din familii (circa 23,8 la sută din total). Explicaţia se găseşte în aceea că, de pildă, cîştigurile rezultate de pe urma structurilor de acţiuni sau a depozitelor bancare nu sînt impozabile. În plus, grosul averilor se perpetuează prin moştenire.

Într-adevăr, distribuţia **bogăţiei** în societatea americană reflectă o polarizare mult mai accentuată decît distribuţia **veniturilor** şi constituie un indicator **mai real** decît statistica veniturilor populaţiei, care se publică anual, în analiza societăţii americane.

Să trecem acum la celelalte aspecte analizate în carte. Între anii 1968 şi 1973, guvernul american a plătit 15,5 miliarde de dolari fermierilor drept compensaţie pentru cele 233 milioane de acri de pămînt arabil neînsămînţate. Harrington documentează constatarea că cea mai mare parte a fost încasată de mari întreprinderi agricole capitaliste (de ex. I.T.T.) şi că, drept rezultat, în aceeaşi perioadă numărul total al fermelor a scăzut cu 25 la sută, în timp ce marile ferme capitaliste au înghiţit pe cele mici, acumulînd sume şi terenuri considerabile.

În sfîrşit, aşa-zisa „criză a energiei", demonstrează autorul, este rezultatul politicii de decenii care a pus interesele giganticelor companii petroliere (gen Exxon, Gulf, Texaco etc.) mai presus de cele ale naţiunii. La început a fost stabilirea, prin ordinul executiv al preşedintelui Eisenhower, în 1959, a limitelor la cotele de import prin care se restrîngea la minimum importul. Aceasta a dus la secătuirea nemiloasă a resurselor naţionale în folosul marilor companii de petrol. În 1970, o comisie prezidenţială a propus abolirea cotelor de import, arătînd că, datorită lor, consumatorii plătesc 5 miliarde de dolari în plus anual, dar propunerea a fost respinsă. În plus, aşa-numita lege prin care se acordă scutiri de impozite companiilor care exploatează resurse în curs de epuizare **(depletion allowance)** a adus în vistieria companiilor petroliere 3,6 miliarde dolari anual. Toate aceste măsuri au fost motivate ca fiind menite să menţină „o sănătoasă industrie petrolieră" şi au dus la acea situaţie în care, în timpul „crizei energiei", companiile petroliere au realizat cele mai mari profituri din istoria lor.

Faptele şi cifrele citate de Harrington sînt atît de elocvente încît chiar şi recenzentul ziarului **New York Times** recunoaşte că „puţini americani ar fi în dezacord cu această analiză". Acolo unde, însă, autorul se delimitează net de majoritatea celor care au dezvăluit aceste racile în ultimii ani, atribuindu-le diferite cauze (lipsa de perspectivă, greşeli politice, conjunctura internaţională, O.P.E.C., proastă administraţie etc), este în demonstraţia sa, repetată şi mereu confirmată, că toate acestea îşi au originea **în mecanismul şi structurile sistemului capitalist.** Acest sistem care a dăinuit peste patru secole a ajuns la amurgul său — conchide Harrington. El nu crede că criza anilor 1970 marchează prăbuşirea finală a sistemului, care s-ar putea să-şi revină. Avem de-a face doar cu un moment dintr-un proces complex de declin şi decădere care va mai dura desigur un timp, dar tot atît de sigur va sfîrşi cu prăbuşirea ordinii burgheze, scrie el.

*) The Twilight of Capitalism. Ed. Simon aud Schuster, New York 1976, 446 p.

„Un pod prea îndepărtat"

Cornelius Ryan

6

Drumul a fost un coşmar. Paraşutiştii lansară o perdea de fum gros, la adăpostul căruia Urquhart şi grupul lui ieşiră pe uşă, traversară în fugă o grădină de zarzavat şi săriră peste un gard care despărţea casa din care plecaseră, de cea învecinată.

În faţa lui Urquhart şi a lui Lathbury, alergau alţi doi ofiţeri, căpitanul William Taylor, din statul major al brigăzii, şi căpitanul James Cleminson, din Batalionul 3. Unul dintre ei strigă ceva la un moment dat, dar nici Urquhart, nici Lathbury nu au înţeles ce a spus. Înainte ca Taylor şi Cleminson să-i poată opri, cei doi generali nimeriră într-un labirint de străzi ; de la intersecţia lor, după cum i s-a părut lui Urquhart, „o mitralieră germană le mătura cu foc pe fiecare". În timp ce grupul încerca să traverseze în fugă una din acele străzi înguste, Lathbury fu rănit.

Ceilalţi îl tîrîră imediat într-o casă. Un glonţ îl lovise pe Lathbury în partea de jos a coloanei vertebrale şi, pentru moment, era paralizat. „Ştiam cu toţii, îşi aminteşte Urquhart, că nu va putea să meargă mai departe". Lathbury insistă ca generalul să plece imediat fără el. „Dacă rămîneţi, aici, domnule general, veţi fi cu siguranţă izolat", i-a spus el lui Urquhart. Apoi, îşi aminteşte Urquhart, „am ieşit pe uşa din dos şi ne-am pomenit într-un alt labirint de grădini micuţe, despărţite prin garduri". Cei trei nu au ajuns prea departe, dar se poate spune că Urquhart şi-a salvat viaţa datorită intervenţiei prompte a lui Antoon Derksen, un om de cincizeci şi cinci de ani, proprietarul casei cu nr. 14 de pe Zwarteweg.

Derksen îşi conduse repede vizitatorii, pe o scară îngustă, pînă la un palier şi de acolo într-un dormitor. O trapă din tavan ducea, pe o scară, în pod. Privind cu grijă pe fereastra dormitorului, cei trei ofiţeri înţeleseră sensul gesturilor disperate ale lui Derksen. La cîţiva metri sub ei, instalaţi de-a lungul întregii străzi, se aflau soldaţi germani. „Eram atît de aproape de ei, îşi aminteşte Urquhart, încît îi auzeam vorbind".

În casă domnea acum o linişte desăvîrşită. Antoon Derksen, ca un bun olandez, le oferise adăpost englezilor, dar apoi, temîndu-se de eventuale represalii dacă ar fi fost descoperit Urquhart, îşi evacuă prudent familia într-o casă învecinată. În podul aproape lipsit de aer, fără mîncare şi fără apă, Urquhart şi ofiţerii săi nu aveau altă alternativă decît să aştepte plini de îngrijorare, sperînd fie să se retragă germanii, fie să sosească trupele britanice. **În ziua aceea de luni, 18 septembrie, la mai puţin de douăzeci şi patru de ore de la declanşarea operaţiunii „Market-Garden", germanii opriseră ofensiva asupra Arnhem-ului, iar Urquhart, singurul om în măsură să imprime coeziune atacului britanic, era izolat într-un pod, prins în capcană între liniile germane şi nu putea să facă altceva decît să treacă în revistă toate erorile şi toate calculele greşite ale planificatorilor operaţiunii.**

■

De pe aerodromurile din spatele graniţei germane se înălţară în zbor nenumărate avioane de vînătoare. Pentru a concentra şi a alimenta atîtea avioane, Luftwaffe, aproape epuizată, se mobilizase într-un suprem efort. După o noapte de agitaţie cumplită, fără pic de răgaz, în cursul căreia, în zonă, au fost aduse în mare grabă avioane de pe tot cuprinsul Germaniei, între orele 9 şi 10 dimineaţa, pe cerul Olandei au apărut 190 de aparate. Misiunea lor era să distrugă al doilea transport aerian al operaţiunii „Market". Spre deosebire de scepticul feldmareşal Model, generalii Luftwaffei considerau că planurile operaţiunii „Market-Garden" căzute în mîinile lor erau autentice şi întrevedeau o excelentă posibilitate de a obţine un succes de amploare. Datorită planurilor, comandanţii de aviaţie germani cunoşteau traiectele, zonele de aterizare şi orele de lansare ale transportului de luni. Escadrile de avioane de vînătoare germane patrulau de-a lungul coastei olandeze. Cunoscînd traiectele de zbor şi zonele de lansare ale aliaţilor, ele aşteptau coloanele de avioane de transport pentru a se năpusti asupra lor. Lansările trebuiau să înceapă la ora 10 dimineaţa, dar ora H a trecut şi nici urmă de flotă aeriană aliată. Avioanele de vînătoare cu raza mică de acţiune au primit ordin să aterizeze, să se realimenteze şi apoi să decoleze din nou. Cerul a rămas însă pustiu. Nimic din ceea ce se anticipase nu s-a materializat. Deconcertat şi derutat, înaltul comandament al Luftwaffei nu putea să facă altceva decît să se întrebe ce s-a întîmplat.

Răspunsul era foarte simplu. Spre deosebire de Olanda, unde vremea era frumoasă, Anglia era învăluită în ceaţă. La bazele de plecare, trupele aeropurtate engleze şi americane, gata de îmbarcare, aşteptau nerăbdătoare lîngă avioanele şi planoarele lor. În dimineaţa aceea de importanţă capitală, cînd fiecare oră conta, generalul Lewis H. Brereton, comandantul Armatei 1 aeropurtate aliate, era, ca şi ostaşii săi din al doilea transport, la discreţia vremii. După ce s-a consultat cu meteorologii, Brereton a fost nevoit să amîne ora decolării. Englezii aflaţi în Arnhem şi în împrejurimile lui, precum şi americanii din coridor – reţinuţi de rezistenţa germană din ce în ce mai puternică – vor trebui să mai aştepte patru ore întregi. **Al doilea transport nu va putea să ajungă în zonele de lansare înainte de ora 14,00.**

■

Din capul locului, graficul sincronizat al operaţiunii „Market-Garden" a lăsat o marjă foarte mică pentru erori. Ca şi înaintarea dificilă a batalioanelor britanice în Arnhem, avarierea podului de la Son constituie un mare impediment, periclitînd succesul întregii operaţiuni. Patruzeci şi cinci de km din coridor – de la graniţa belgiană spre nord, pînă la Veghel – erau controlaţi de anglo-americani. Divizia 101 parcursese cu o viteză extraordinară cei 24 km de şosea, ocupînd importantele oraşe Eindhoven, St. Oedenrode şi Veghel şi nouă din cele unsprezece poduri. Şi totuşi, coloana celor 20 000 de maşini ale lui Horrocks, care trebuiau să vină în ajutorul trupelor desantate, nu putea să mai înainteze, pînă ce nu se repara podul de la Son. Pionierii englezi, sosiţi odată cu tancurile din cap, aducînd materialele necesare, trebuiau să lucreze contracronometru pentru a repara podul şi a da, astfel, posibilitate Corpului 30 să traverseze Canalul Wilhelmina, deoarece nu mai exista un alt drum pentru tancurile lui Horrocks.

În faza de planificare a operaţiunii, generalul Maxwell Taylor, ştiind că podul de la Son avea o importanţă capitală pentru o înaintare impetuoasă de-a lungul coridorului, inclusese în plan şi un alt obiectiv. Pentru a contracara tocmai un asemenea impediment, ca acela ivit la Son, Taylor dăduse ordin să fie ocupat şi un pod de beton, lung de aproximativ 30 de metri, construit peste canal, lîngă satul Best. Deşi se afla la 6,5 km vest de şoseaua principală, podul putea fi extrem de util în caz de necesitate. Întrucît serviciile de informaţii apreciaseră că în zonă se află puţine trupe germane, pentru a ocupa atît podul, cît şi un pasaj de nivel din apropiere fusese destinată o singură companie.

Best avea să devină o denumire tragică pentru soldaţii americani trimişi să-l cucerească. Compania întărită a locotenentului Edward L. Wierzbowski suferise pierderi grave în luptele cumplite din noaptea de 17/18. Infiltrîndu-se de-a lungul digurilor, malurilor canalului şi prin mlaştini, soldaţii dîrji de sub comanda lui Wierzbowski au reuşit să înainteze, deşi aveau în faţă forţe germane covîrşitoare. Întăririle trimise au fost imediat înghiţite, s-au topit în lupta disperată şi inegală. La comandamentul Diviziei 101, s-a înţeles de îndată că la Best erau concentrate puternice forţe inamice. Supoziţiile iniţiale, conform cărora satul era slab apărat, nu corespundeau nici pe departe realităţii ; în fapt, aici se aflau peste 1 000 de soldaţi – trupe ale uitatei Armate 15 germane. Aidoma unui burete, Best absorbea din ce în ce mai multe forţe americane.

Odată pierdut podul de la Best, succesul operaţiunii „Market-Garden" depindea acum mai mult ca oricînd de rapiditatea cu care pionierii reuşeau să repare podul de la Son. În acele etape ale operaţiunii, atît de strîns legate unele de altele – fiecare verigă depindea de următoarea – pe şoseaua de dincolo de Son nu se afla nici unul din tancurile care ar fi trebuit să o străbată cu multe ore înainte. Ofensiva îndrăzneaţă a lui Montgomery se împotmolea din ce în ce mai mult.

■

De la ruinele fumegînde din Arnhem, pînă la podul avariat de lîngă Son, în locaşurile de tragere, în păduri, de-a lungul digurilor, în molozul clădirilor dărîmate, pe tancuri şi pe căile de acces spre podurile mai importante, participanţii la operaţiunea „Market-Garden" şi germanii împotriva cărora luptau auziră un zgomot surd, venind dinspre vest. Coloană după coloană, întunecînd cerul, avioanele şi planoarele celui de-al doilea transport se apropiau de zonele de aterizare. Vuietul constant şi crescînd al motoarelor a reinsuflat vigoare şi speranţă englezilor şi americanilor, precum şi populaţiei olandeze. Pentru majoritatea germanilor, zgomotul era ca un avertisment al destinului. Combatanţii şi civilii priveau ţintă cerul, în aşteptare. Era puţin înainte de ora 14,00, luni, 18 septembrie.

Flota aeriană era imensă, lăsînd în umbră pînă şi tabloul ce se înfăţişase ochilor în ziua precedentă. În ziua de 17, coloanele urmaseră două traiecte distincte, cel de nord şi cel de sud. Acum, din cauza timpului nefavorabil şi în speranţa de a asigura o protecţie mai eficace împotriva Luftwaffei, întregul al doilea transport a fost dirijat de-a lungul traiectului de nord, pe deasupra Olandei. Grupate într-o singură coloană imensă, care acoperea kilometri de cer, aproape 4 000 de avioane se apropiau în straturi suprapuse, la

---

Volumul este în curs de apariţie la Editura politică.

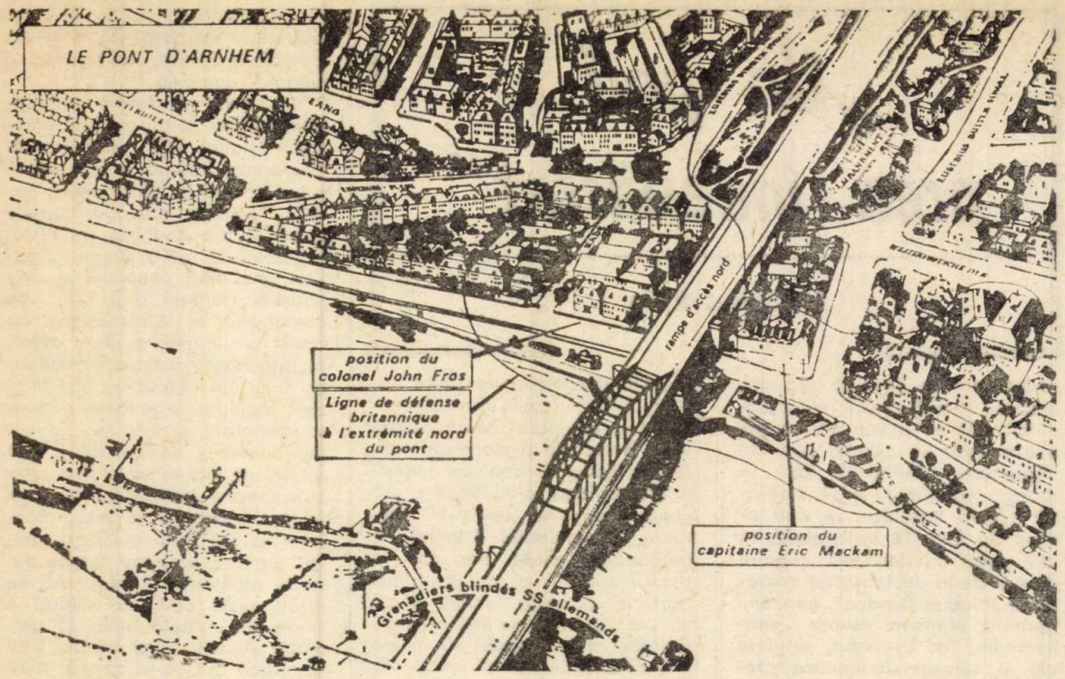

Planul bătăliei de la Arnhem

altitudini variind între 300 și 800 de metri.

Zburînd aripă lîngă aripă, 1336 de avioane C-47 americane și 340 de bombardiere Stirling engleze formau grosul convoiului aerian. Unele aparate transportau trupe. Altele remorcau un număr uluitor de planoare — 1205 Horsa, Wacco și uriașe Hamilcar. Convoiul, lung de 150 kilometri, îl încheiau 252 de bombardiere cvadrimotoare Liberator, care transportau diverse încărcături. Protejînd formațiile, deasupra și pe flancuri zbura o escortă de 867 de avioane de vînătoare — de la escadrele de Spitfire și Typhoon, lansatoare de rachete britanice, la Thunderbolt și Lightning americane. În total, în momentul decolării, cea de a doua „cursă" transporta 6 674 ostași din trupele aeropurtate, 681 vehicule, plus remorci încărcate, 60 piese de artilerie cu muniție, aproximativ 600 tone de materiale de aprovizionare și două buldozere.

Însoțită de exploziile proiectilelor artileriei antiaeriene germane, imensa flotă a survolat coasta olandeză în dreptul Insulei Schouwen, apoi s-a îndreptat spre est, către un punct de control de la sud de orașul Hertogenbosch. Acolo, coloana s-a împărțit în trei grupuri, fiecare precedat de escadrile de avioane de vînătoare. Cu o precizie cronometrică, executînd manevre dificile și periculoase, contingentele americane au luat-o spre sud și spre est în direcția zonelor diviziilor 101 și 82, în timp ce formațiile britanice s-au îndreptat spre nord, în direcția Arnhem-ului.

Dacă germanii nu au reușit să împiedice serios aterizarea celui de al doilea transport, ei au creat, în schimb, mari dificultăți bombardierelor cu misiuni de aprovizionare, care veneau în urma avioanelor cu trupe și a planoarelor. Focul și ceața de deasupra zonelor ascundeau vederii fumul de recunoaștere și marcajele de pe teren, astfel că pînă și cei mai experimentați comandanți ai echipelor de lansare a încărcăturilor de la bordul avioanelor nu au reușit să identifice sectoarele pentru parașutarea materialelor. Din compartimentele avioanelor B-24, transportînd fiecare aproximativ două tone de încărcături, baloturile cu materiale începură să cadă la întîmplare, împrăștiindu-se pe o suprafață foarte vastă. Alergînd într-un suflet, de-a lungul și de-a latul zonelor lor de aterizare, soldații Diviziei 82 izbutiră să recupereze 80 la sută din materiale, aproape sub ochii germanilor. Divizia 101 nu a fost atît de norocoasă. Multe din baloturile ei au căzut aproape pe pozițiile germanilor, în zona Best. S-au recuperat mai puțin de 50 la sută din materiale. Pentru oamenii generalului Taylor, care se aflau în partea de jos a coridorului, pierderea era mare, deoarece peste 100 de tone din încărcăturile destinate lor conțineau benzină, muniție și alimente. Tirul artileriei antiaeriene germane a fost atît de violent, încît vreo 130 de bombardiere au fost avariate, șapte au fost doborîte, iar alte patru au aterizat forțat. Ziua care începuse cu atîtea speranțe pentru americanii împresurați de-a lungul coridorului s-a transformat curînd într-o luptă aprigă pentru supraviețuire.

■

În ambele zone de aterizare de la vest de gara din Wolfheze — pe Cîmpia Ginkel și pe Cîmpia Reyers — parașutiștii și infanteriștii, transportați cu planoarele, coborau în vălmășagul a ceea ce părea să fie o luptă aprigă. **Din documentele referitoare la operațiunea „Market-Garden", care le căzuse în mînă, germanii știau unde sînt zonele de aterizare.** În plus, cu ajutorul instalațiilor radar din porturile de la Canalul Minecii, aflate încă sub ocupația lor, de exemplu Dunkerque, ei au putut, spre deosebire de englezii din Olanda, să calculeze cu exactitate ora de sosire a celui de-al doilea transport. Unități SS și antiaeriene au fost dezangajate în grabă din Arnhem și trimise urgent în zonele respective. Douăzeci de avioane de vînătoare ale Luftwaffei, dirijate prin radio, mitraliau necontenit sectoarele. Luptele la sol erau la fel de intense. Pentru a curăța de inamic o parte din cîmpie, englezii, așa cum făcuseră și în timpul nopții și în zorii zilei, trecuseră la atac cu baionetele.

Generalul Wilhelm Bittrich, comandantul Corpului 2 de tancuri SS, era uluit de proporțiile celui de-al doilea transport. Feldmareșalul Model îl bătea la cap să recucereacă imediat podul din Arnhem, iar colonelul Harzer și generalul Harmel îl bombardau cu cererile de întăriri, astfel că se găsea în fața unor probleme din ce în ce mai presante. Privind încruntat cerul la vest de Arnhem, împestrițat cu sute de parașute multicolore, apoi întunecat de o coloană aparent neîntreruptă de planoare, Bittrich se simți descurajat. De la rețeaua de transmisiuni a Luftwaffei, află că au mai avut loc alte două lansări masive. Încercînd să estimeze efectivele aliate, Bittrich a supraevaluat numărul englezilor și americanilor, aflați în Olanda. Era convins că a fost lansată o altă divizie, ceea ce ar fi fost suficient să încline balanța în favoarea atacanților. Pentru Bittrich, întrecerea între sporirea forței aliaților și sosirea întăririlor germane echivala cu o cursă pe viață și pe moarte.

Superiorii lui Bittrich aveau probleme de mai mare anvergură. De-a lungul vastului front al Grupului de armate „B", feldmareșalul Model își manevra cu febrilitate forțele în încercarea de a stăvili atacurile neîncetate ale Armatelor 1 și 3 americane. Deși reinstalarea ilustrului von Rundstedt în vechea lui funcție imprimase o oarecare ordine și coeziune, pentru a găsi întăriri Model era nevoit să scotocească prin toate ungherele. Procurarea benzinii, pentru deplasarea unităților dintr-o zonă în alta, devenea, de asemenea, o problemă din ce în ce mai dificilă, iar ajutorul din partea cartierului general al lui Hitler era virtual inexistent. Berlinul părea mai preocupat de amenințarea sovieticilor din est, decît de ofensiva aliaților din vest.

În ciuda multiplelor probleme, Model era încrezător ; spera să înlăture amenințarea din Olanda. Era convins că mlaștinile, digurile și stăvilarele vor acționa în favoarea lui, în sensul că îi vor oferi răgazul necesar pentru a opri și a respinge ofensiva lui Montgomery. Bittrich nu era atît de optimist. Insista mereu ca Model să ia măsuri decisive, înainte ca situația să se înrăutățească și mai mult. După părerea lui Bittrich, era necesar ca podurile de la Nijmegen și Arnhem să fie distruse imediat, dar propunerea aceasta îl înfuria pe Model ori de cîte ori Bittrich aducea vorba despre ea. Apoi Bittrich își exprimă teama că s-ar putea să aibă loc alte desantări de trupe aeropurtate. „Dacă aliații reușesc să înainteze dinspre sud și dacă lansează încă o divizie aeropurtată în zona Arnhem, s-a zis cu noi", adăugă el. „Drumul spre Ruhr și Germania va fi deschis". Model nu se lasă convins. „Ordinele mele rămîn în vigoare, spuse el. Podul de la Nijmegen nu trebuie distrus, iar în ceea ce privește podul din Arnhem, vreau să fie cucerit în douăzeci și patru de ore".

■

Acum, în timp ce curajoșii oameni ai Diviziei 1 aeropurtate britanice luptau pur și simplu ca să scape cu viață, doi dintre generalii Maiestății Sale au găsit cu cale să aibă o discuție aprinsă, pentru a stabili căruia dintre ei i se cuvine comanda diviziei. Disputa a fost declanșată de generalul Shan Hackett, care fierbea de mînie cînd a sosit. Seara tîrziu, simțindu-se încă jignit din pricina veștii pe care i-o comunicase Mackenzie, cu privire la comanda diviziei, susceptibilul Hackett se duse la hotelul Hartenstein din Oosterbeeck, pentru a avea o explicație cu Hicks.

În orice alte împrejurări, confruntarea dintre cei doi generali ar fi meritat o simplă notă de subsol într-un text istoric. Doi oameni curajoși, cu un înalt simț al datoriei, ambii supuși la o mare tensiune și avînd același scop, și-au ieșit din fire pentru o clipă. Într-un moment cînd planul „Market-Garden" era atît de grav periclitat, și cînd pentru a întreprinde un efort coordonat, cu scopul de a cuceri podul din Arnhem, era nevoie de fiecare soldat, colaborarea dintre comandanți și cooperarea strînsă atîrnau extrem de greu în balanța operațiunii. Cu atît mai mult cu cît destinul îi pregătea Armatei 1 aeropurtate aliate o altă surpriză neplăcută : în toată zona de desfășurare a operațiunii „Market-Garden", de pe întregul front de vest, soseau, fără întrerupere, aidoma unui torent, întăririle promise de feldmareșalul von Rundstedt.

(Va urma)

Rinascita

ROMA

S.U.A. ŞI AFRICA AUSTRALĂ

TONUL cu care presa italiană şi străină, inclusiv cea americană, a comentat vizita lui Kissinger în Africa australă nu a fost desigur optimist în ce priveşte posibilităţile unei concluzii „fericite" a planului politic urmărit de dinamicul secretar de stat al S.U.A. „Last chance" (ultima ocazie), acesta este titlul semnificativ al articolului de fond în care revista „Newsweek" sintetizează situaţia complexă şi dramatică din Africa meridională, subliniind obstacolele diferite (primul dintre toate fiind mioapa rigiditate reacţionară a lui Vorster, premierul Africii de Sud, şi îndeosebi a lui Smith, liderul minorităţii albe din Rhodesia), care ar face imposibilă, cel puţin în această etapă, o definire pozitivă a obiectivelor urmărite şi anunţate de Kissinger. Şi anume : accelerarea accesului la independenţa Namibiei faţă de Africa de Sud, corespunzător rezoluţiei Naţiunilor Unite, din ianuarie ; constrîngerea regimului rasist din Rhodesia să accepte aşa-zisa „regulă a majorităţii" şi, deci, trecerea puterii în mîinile populaţiei negre ; exercitarea de presiuni asupra guvernului de la Pretoria în vederea unei modificări, cel puţin treptate, a sinistrului apartheid, sistemul de segregaţie rasială împotriva căruia se extinde, cu o intensitate fără precedent, revolta de masă a negrilor şi a metişilor în principalele centre urbane ale ţării.

Aceasta fiind situaţia, care sînt, aşadar, motivele care l-au determinat pe Kissinger să facă această nouă vizită în Africa, definită de revista americană „Time", „ultima cruciadă a secretarului de stat" ? Este oare adevărat, cum a susţinut cineva, că ne aflăm în faţa unei cotituri a politicii externe americane faţă de continentul negru ?

A încerca un răspuns la aceste două întrebări mi se pare important nu numai pentru a înţelege mai bine complicatul caz al Africii australe, ci şi pentru o apreciere mai generală a liniei de politică externă urmată de Administraţia Ford faţă de continentul negru, acum, în ajunul alegerilor prezidenţiale de la 2 noiembrie.

Un răspuns la prima întrebare poate fi dat pe baza unor considerente de fond. Primul îl reprezintă intensificarea luptei armate şi de eliberare în Namibia şi, îndeosebi, în Rhodesia, în contextul înfrîngerii imperialiste din Angola şi al radicalizării şi extinderii protestului de masă împotriva sistemului de apartheid din Africa de Sud. Al doilea constă în concluziile Conferinţei de la Colombo a ţărilor nealiniate, care şi-au reafirmat deplinul lor sprijin pentru popoarele africane în lupta împotriva asupririi colonialiste şi rasiale.

Al treilea şi probabil cel mai important motiv care explică „riscanta" vizită a lui Kissinger îl constituie implicaţiile disputei electorale din Statele Unite, deosebit de aprinsă pe teme de politică externă şi, mai cu seamă, în jurul rolului jucat de însuşi Kissinger în aceşti ani. Un succes, chiar dacă parţial, al iniţiativei diplomatice a secretarului de stat ar putea — aceasta este teza multor observatori politici americani — să consolideze bazele electorale ale lui Ford (tocmai în momentul în care avantajul iniţial al lui Carter pare să scadă), garantînd republicanilor o parte considerabilă a votului negrilor, a căror ostilitate faţă de rasismul sud-african nu comportă nici un fel de îndoieli, şi — fapt extrem de important — sprijinul sectoarelor industriale şi financiare americane, hotărîte să apere, cu orice preţ, imensele interese care le leagă de continentul negru şi, îndeosebi, de Africa de Sud. Într-adevăr, ne aflăm în faţa unei ponderi crescînde a Africii în ce priveşte importurile americane de materii prime : 35 la sută pentru diamante ; 30 la sută pentru platină ; 47 la sută pentru cobalt ; 30 la sută pentru cafea ş.a.m.d. În acest cadru, Africa de Sud (împreună cu Namibia) reprezintă regiunea cea mai importantă, datorită bogăţiilor sale minerale utilizate (încă parţial). Aici sînt concentrate, într-un ritm care creşte cu 20 la sută pe an, jumătate din investiţiile americane pe continent. De aici, vizita lui Kissinger, care trebuie să demonstreze voinţa sa de a depune orice efort pentru a împiedica ca miopia rasistă a regimurilor albe sud-africane să facă, mai devreme sau mai tîrziu, să degenereze situaţia pînă la punctul de a face imposibilă orice soluţie care să apere prezenţa marilor societăţi multinaţionale şi relaţiile comerciale avantajoase dintre Statele Unite şi Africa meridională.

Acestea sînt, pe scurt, motivele principale care explică vizita lui Kissinger şi, pe plan mai general, seria, din ce în ce mai densă, de iniţiative diplomatice faţă de Africa australă, în ultimele luni (întîlnirea din iunie dintre Kissinger şi Vorster, în Bavaria, misiuni exploratorii ale subsecretarilor de stat americani Schaufele şi Rogers, la Pretoria şi în alte capitale africane, şi, în sfîrşit, întîlnirea lui Kissinger cu conducătorii de stat ai Angliei, Franţei şi R.F.G. — ţările vest-europene cele mai direct interesate în cazul Africii de Sud ; o întîlnire care — împreună cu cea de-a doua întrevedere cu Vorster, la Zürich — a precedat cu cîteva zile misiunea africană a secretarului de stat american).

Hotărîrea, atît de discutată, a călătoriei, ca şi înseşi obiectivele urmărite de Kissinger, nu reprezintă totuşi, la o analiză mai aprofundată, acea cotitură a politicii externe americane pe care mulţi au încercat să o pună în evidenţă. Ne aflăm mai curînd, din motivele arătate mai sus, în faţa unei accelerări a acelei acţiuni (sau, mai bine-zis, a acelei puneri la zi) care s-a conturat în relaţiile diplomatice dintre Statele Unite şi Africa australă, după lovitura de stat antifascistă din Portugalia, la 25 aprilie 1974.

Într-adevăr, consecinţele evenimentelor portugheze — înainte de toate înfrîngerea imperialistă din Angola — împreună cu profunda criză care afectează întreaga Africă (implicit, scăderea preţurilor materiilor prime şi creşterea preţului petrolului) constrîng Statele Unite la o revizuire profundă a politicii lor faţă de continentul negru. De altfel, Kissinger a recunoscut, în august 1975, că americanii nu au dus, faţă de Africa, o „politică clar definită".

A început astfel o nouă etapă, ale cărei evoluţii devin mai explicite odată cu cunoscutul discurs de la Lusaka, la 27 aprilie 1976 (într-un moment în care, în Statele Unite, exista deja atmosfera electorală), cînd secretarul de stat, reafirmînd declaraţiile făcute la O.N.U., în septembrie 1975, sublinia „cele trei principale poziţii ale Americii faţă de continentul negru", şi anume : deplina participare a statelor africane la ordinea economică internaţională ; autodeterminare şi dreptate rasială ; menţinerea continentului în afara influenţei marilor puteri.

În momentul în care scriem aceste rînduri, este încă prea devreme să anticipăm o apreciere de ansamblu în legătură cu rezultatele misiunii americane. Optimismul cu care secretarul de stat s-a grăbit să comenteze întîlnirea sa cu Vorster şi, îndeosebi, cu Smith, şi caracterul general al concesiilor pe care, pentru prima oară, guvernul rasist din Rhodesia ar fi dispus să le facă în direcţia aplicării „regulei majorităţii" (Smith s-ar fi angajat să predea puterea în decurs de doi ani), ne fac să ne gîndim la o exagerare, cu caracter electoral, a importanţei vizitei lui Kissinger. Şi, pe de altă parte, în ciuda acordului încheiat în ce priveşte Rhodesia, rămîn încă în suspensie toate marile semne de întrebare privind soarta Africii australe. Care va fi, concret, viitoarea orînduire de stat şi politică a Namibiei şi a Rhodesiei ? Ce se va întîmpla în Africa de Sud, unde micile reforme despre care se vorbeşte se arată a fi cu totul tardive şi insuficiente în faţa marii mişcări de protest a populaţiei de culoare ? Marile greve şi manifestaţii de stradă ale negrilor şi ale metişilor, pe de o parte, înspăimîntătoarea represiune poliţienească (sute de morţi şi mii de arestaţi), pe de altă parte, constituie imaginea cea mai evidentă a limitelor structurale ale strategiei imperialiste şi a profunzimii crizei sociale şi politice prin care trece întreaga Africă meridională.

Marco Calamai

Newsweek

NEW YORK

FRASER ŞI PROBLEMELE AUSTRALIEI

ANUL trecut, cînd Malcolm Fraser a devenit prim-ministru al Australiei, contururile politicii promovate de el păreau să aibă o înfăţişare mai aspră decît oricînd înainte. Conservatorii îl priveau pe Fraser ca pe unul de-al lor, un om de afaceri care va pune ordine în guvern şi va „da o lecţie" sindicatelor. Pentru suporterii partidului laburist, Fraser era, însă, un „uzurpator". Dar, primul ministru a surprins ambele tabere, acţionînd cu o uimitoare dibăcie, evitînd o revoltă politică şi, adeseori, o prezisă „guvernare prin confruntare".

Drumul lui Fraser nu a fost, totuşi, uşor. Hotărîrea, din noiembrie trecut, a guvernatorului general, sir John Kerr, de a-l „concedia" pe predecesorul său laburist, Gough Whitlam, încă mai obsedează guvernul lui Fraser şi naţiunea. Şi, cum lunile treceau fără o vizibilă ameliorare în economia tulbure a Australiei, problema economică se contura ca una ce ar putea, în cele din urmă, să-l depăşească şi pe Fraser. Pentru moment, însă, el a ştiut să profite mult de şansele sale şi — cu abia un murmur din partea opoziţiei laburiste, demoralizate şi dezorganizate — şi-a pus amprenta pe guvernul australian. A declarat război „celor ce nu lucrează şi primesc ajutoare" ; a redus cheltuielile guvernului, în special la proiectele favorite ale lui Whitlam de a acorda ajutor aborigenilor, zonelor urbane şi artelor. Fraser a oprit, de asemenea, alte proiecte anterioare şi a strîns, totodată, frînele guvernului, sprijinindu-se mult pe un cerc ai cărui membri mai importanţi sînt trezorierul federal, Phil Lynch, şi premierul adjunct Doug Anthony, liderul partidului agrarian.

În acelaşi timp, primul ministru s-a dovedit un inteligent tactician parlamentar. Cînd Whitlam şi partidul laburist au prezentat „moţiuni de urgenţă", care cereau un răspuns al guvernului, el a refuzat să le abordeze direct, punînd un membru al cabinetului să rezolve moţiunile. Ca urmare, primul ministru a evitat confruntările cu bunul orator Whitlam şi „moţiunile de urgenţă" erau astfel, invariabil, scoase de pe primele pagini ale ziarelor.

În relaţiile cu sindicatele, Fraser a făcut declaraţii aspre, dar, în acelaşi timp, a evitat cu grijă o confruntare cu ele. În mod ciudat, unul din principalii factori care l-au ajutat pe Fraser să menţină conflictele sociale în industrie la un nivel relativ scăzut a fost tocmai condiţia nemulţumitoare a economiei naţionale. În timp ce liderii sindicali par încă hotărîţi să pună la încercare guvernul în problemele sporirii salariilor, membrii de rînd au devenit mai precauţi, de teama şomajului.

Problema nr. 1 a guvernului este depresiunea economică. Reducerile cheltuielilor guvernamentale au redus rata inflaţiei numai în sectoare marginale, ea menţinîndu-se, în general, la un procent ridicat. Somajul a ajuns la circa 280 000 persoane.

În special, muncitorii tineri au fost cei mai afectaţi. Rata şomajului — de 5,2 la sută — nu este foarte mare faţă de alte ţări industrializate, dar, pentru o ţară care, tradiţional, a trebuit să facă faţă doar unui număr redus de şomeri, nivelul actual al celor rămaşi fără lucru creează un sentiment de îngrijorare.

Premierul Fraser a hotărît să îndrepte atenţia guvernului împotriva inflaţiei, cu riscul sporirii şomajului. Dar, dacă situaţia economică se înrăutăţeşte cu trecerea timpului, guvernul va avea şi mai multe probleme. Cîndva, Fraser şi liberalii vor trebui să se prezinte la alegeri cu propriile lor rezultate şi, atunci, economia va fi principala problemă în dispută.

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

R. F. G.: EXPLICAŢII PENTRU UN RECUL ELECTORAL

PRIMA explicaţie a reculului „social-democraţiei vest-germane, după alegerile de la 3 octombrie : persistenţa recesiunii economice sau, şi mai exact, sentimentul că P.S.D. nu este în măsură să repună Germania federală pe făgaşul «Wachtum»-ului, adică al creşterii de care ea nu se mai poate lipsi". „Şapte vest-germani din zece trăiesc în mari concentraţii industriale, iar

„S.F.M." sau texanii din Sinai

— *„Alamo cheamă Black Horse".*
— *„Aici Black Horse ! Te ascult".*
— *„Black Horse, aici Alamo. Gata pentru raport 07 ?"*
— *„O.K., recepţie".*

Cu accentul specific operatorilor de radio şi în decorul sălbatic, presărat de stînci roşietice, s-ar putea crede că asistăm la o comunicare de rutină a faimoaselor „Texas rangers", poliţia specială din Texas. Dar, aparenţele sînt înşelătoare... Micul adăpost, construit pe posturile de observaţie de la Alamo, este implantat în plin deşert, în Sinai. Mai exact, în partea orientală a strîmtorii Giddi, unul dintre cele două pasaje care traversează lanţul muntos ce separă astăzi armatele Israelului de cele ale Egiptului. Alamo este unul dintre cele trei posturi ale bazei ocupate de experţii americani în electronică, funcţionari ai companiei texane „E-Systems". Sarcina lor ? Să supravegheze „Careul", o zonă de o sută de kilometri pătraţi, care este, de 20 de ani, unul dintre principalele cîmpuri de luptă din Orientul Apropiat. Cu atenţia îndreptată spre strîmtoarea Giddi, personalul postului de la Alamo controlează toate mişcările din regiune. Numai forţele O.N.U., cu vehiculele lor, sînt autorizate să se deplaseze în această zonă-tampon. Cu o singură excepţie : maşinile israeliene care, însoţite de un ofiţer O.N.U., sînt însărcinate cu întreţinerea instalaţiilor din regiune. Orice altă trecere este considerată suspectă şi, prin urmare, imediat semnalată.

Materialul utilizat ? Un sistem de reperaj electronic, destul de sofisticat şi capabil să indice apropierea unui vehicul sau a unui om de la aproximativ 500 de metri şi, în acelaşi timp, să-l descrie. În jurul clădirii sînt instalaţi circa 12 senzori miniaturizaţi ultra-sensibili (de tipul „mini sid-3"). Nu mai mari decît o brichetă, ei captează sunetele, care sînt imediat repercutate în punctul terminus al postului de observaţie. Este dificil, deci, de a trece peste Alamo.

Aceste forţe speciale, create în cadrul acordului interimar israelo-egiptean, în septembrie 1975, cu ratificarea Congresului Statelor Unite, cunoscute sub numele de S.F.M. — Sinai Field Mission —, au un dublu rol. Cu ajutorul unei hărţi de stat major, agăţată pe peretele centrului de la S.F.M., Al. Christian, comandantul adjunct de la Sinai Field Mission, dă explicaţii în acest sens : „Misiunea noastră constă în a controla intrările strîmtorii Giddi şi Mitla, astfel încît nici una din cele două părţi (Egiptul şi Israelul) să nu pătrundă fără autorizaţie. De asemenea, trebuie să menţinem ofiţeri de legătură între cele două staţii electronice : egipteană — la strîmtoarea Giddi, şi israeliană — la Oum Khashiba. Şi veghem ca aceste staţii să se limiteze, în mod strict, la detectarea activităţilor «celeilalte tabere»".

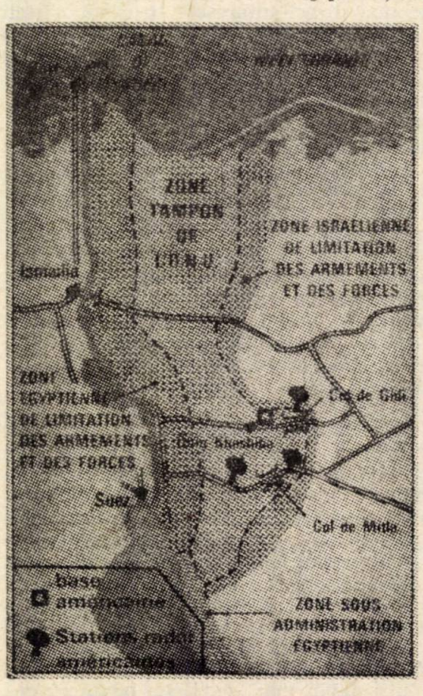

Aceste „santinele", de un gen cu totul aparte, sînt în număr de două sute, între care 30 tehnicieni. Şeful misiunii, M. Nick J. Thorne, este angajat al Departamentului de Stat, cu atribuţiile unui ministru consilier, iar adjunctul său, Al. Christian, cu rangul de ataşat. Deasupra postului nu flutură nici un drapel american. Contactele cu ofiţerii israelieni şi egipteni sînt frecvente.

Oricine recunoaşte, însă, că aceste posturi de observaţie, cu sistemul lor de detectare electronică, nu sînt, din punct de vedere tehnic, cele mai eficiente. De altfel, nu sînt nici singurele. Într-adevăr, munca reală de control şi alertă este stabilită la sol de staţia israeliană de la Oum Khashiba şi de detaşamentul egiptean de la punctul 751 din strîmtoarea Giddi. Cu mijloace mult mai perfecţionate, sateliţii americani fotografiază zilnic regiunea din două în două ore.

(După **L'Express**)

nivelul lor de trai depinde, în mod nemijlocit, de ritmul de creştere — explică, profesorul Rudolf Wildenmann, directorul Institutului de ştiinţe sociale al universităţii din Mannheim. Pentru cei care nu sînt militanţi ai vreunui partid, viziunea asupra situaţiei economice este, adesea, determinantă în momentul votului".

A doua explicaţie a reculului partidului lui Helmut Schmidt : clasica uzură a puterii care se face simţită, mai devreme sau mai tîrziu, la toate formaţiunile guvernamentale din ţările occidentale ; datorită acestei stări, social-democraţii suedezi, ei înşişi, au sucombat după 44 de ani.

P.S.D. — nu trebuie să uităm — conduce guvernul de la Bonn de zece ani, pentru că, în 1966, el făcea deja parte din „marea coaliţie", împreună cu U.C.D. La această uzură a puterii se mai adaugă aceea a timpului. Liderii social-democraţi nu mai sînt tineri. Willy Brandt va avea 63 de ani, în decembrie, şi Helmut Schmidt — 58. Şi după ei n-a mai apărut nimeni ! În ceea ce priveşte pe a treia personalitate a partidului, Herbert Wehner, preşedinte al grupului parlamentar, el era, încă în 1930, membru al dietei din Saxonia.

De ce P.S.D. nu îşi reînnoieşte conducătorii ? Se dau două explicaţii. Mai întîi, suspiciunea sistematică în care sînt menţinuţi membrii „Jusos" (aripa de stînga a partidului social-democrat) despre care există temerea că pot să-i îndepărteze pe centrişti, adică tocmai pe cei pe care partidul caută, în permanenţă, să şi-i apropie. Tinerii socialişti, cei mai dotaţi, care critică absenţa unei adevărate democraţii în sînul partidului, sfîrşesc prin a sucomba sub presiunea conformiştilor, mai în vîrstă, şi pierd adesea gustul de a urma o carieră politică.

De aceea, — şi este al doilea motiv al îmbătrînirii P.S.D. — carierele în sînul partidului nu sînt prea rapide. Este legea dură a partidului de a-şi selecta conducătorii. Aceştia trebuie să-şi facă ucenicia începînd cu mici responsabilităţi la nivelul colectivităţii locale. Astfel, un mare număr de tineri preferă să-şi aleagă o carieră sindicală, unde se poate pătrunde mai uşor.

Faţă de P.S.D. îmbătrînind, U.C.D. apare întinerită prin stagiul său în opoziţie, şi asta este o altă explicaţie a rezultatului electoral de la 3 octombrie. Helmut Kohl care, în ciuda aparenţelor, nu are decît 46 de ani şi a fost, în timpul campaniei, simbolul acestei reînnoiri. Din 1949 pînă în 1969, creştin-democraţii fuseseră la putere fără întrerupere la Bonn, identificîndu-se cu statul federal şi, în schimb, neglijînd să se organizeze ca partid. La ce bun, atunci, să recrutezi militanţi, cînd eşti „proprietarul" puterii şi cînd totul te face să crezi că o vei păstra pentru totdeauna ? Constrînşi, în 1969, să se replieze, în pripă, în vetustele lor localuri ale centrului de la Bonn, unde Konrad Adenauer nu pusese piciorul decît o singură dată în viaţă, creştin-democraţii au fost obligaţi să-şi reevalueze întreaga lor bază materială. Astăzi, U.C.D. îşi are propriul său imobil, a cărui firmă de la Bonn este aproape la fel de înaltă ca cea de la Mercedes Benz. Bugetul său este echilibrat şi gestiunea severă. Un exemplu : la 3 octombrie, se putea lua dineul în sediul U.C.D. aşteptînd rezultatele scrutinului şi primele declaraţii ale protagoniştilor. Dar dineul trebuia plătit. Şi celor care, în seara aceea, chemau un taxi prin telefon li se cereau 30 de pfenigi, deşi de la cabinele P.S.D. se putea chema New York-ul fără taxă. Din nefericire pentru ei, creştin-democraţii nu şi-au reînnoit decît baza materială, panoplia ideologică rămînînd aceeaşi.

La Bonn, a doua zi după scrutin, se spunea că toate partidele reprezentate în Bundestag au cîştigat şi, deopotrivă, au pierdut.

P.S.D. rămîne la putere, dar el a pierdut, căci va înceta să fie cel mai puternic partid în noul Bundestag : numai 213 locuri, faţă de cele 244 ale creştin-democraţilor. El a pierdut, pentru că n-a ştiut să-şi atragă tinerii alegători care votau pentru întîia oară şi nici să-şi menţină procentul ridicat al voturilor femeilor.

În ceea ce priveşte pe Helmut Kohl, el este învins, deşi se prezintă ca un învingător „moral" al acestui scrutin (învingător, pentru că U.C.D. deţine, cu ajutorul U.C.D. din Bavaria, cu 31 de locuri mai mult decît socialiştii). Kohl nu are nici o şansă, într-un viitor apropiat, de a fi desemnat cancelar, din moment ce i se opune o coaliţie gata să-şi asume puterea (în ciuda demersurilor adresate de el preşedintelui republicii, Walter Scheel), datorită sprijinului modest al P.L.D. care se angajase, încă înainte de campania electorală, să rămînă alături de socialişti şi care, acum, îşi dă seama ce ar însemna, pentru viitorii patru ani, o schimbare în acest moment.

Cele de mai sus ne-ar putea face să credem că Schmidt, rămînînd cancelar, nimic nu se va schimba în jocul politic vest-german ? Dar, s-ar putea oare uita că Germania federală nu trăieşte sub un regim prezidenţial, s-ar putea oare uita că politica vest-germană nu se face numai la Bonn ? Cancelaria nu este, în fapt, decît vîrful unei enorme piramide parlamentare, a cărei bază este ancorată solid în cele 11 landuri care formează republica federală, fiecare dintre ele fiind dotată cu un parlament şi un guvern. Ceea ce este important, însă, este echilibrul de ansamblu.

Schmidt va aborda a 8-a legislatură de pe o poziţie relativ slăbită. Numai cu opt voturi ale majorităţii, Anne Marie Renger va pierde preşedinţia Bundestagului, care va reveni de drept partidului celui mai numeros. Apoi, creştin-democraţilor li se va atribui preşedinţia multor comisii importante, prin care vor putea influenţa, în mod direct, activitatea legislativă. Nu trebuie să uităm că în articolele constituţiei vest-germane, Bundesratul poate bloca anumite legi şi că, în această cameră parlamentară, creştin-democraţii au devenit majoritari, odată cu ultimele alegeri regionale care s-au desfăşurat între 1974 şi 1976. Dar, la Bonn, nu se mai aşteaptă, în următorii doi ani, schimbări politice. Poate, însă, în 1978, cînd vor avea loc alegeri regionale. Însă, ele vor da doar tonul. Pentru moment, nici unul din cele 11 landuri nu este guvernat de o coaliţie a creştin-democraţilor şi liberalilor.

PROFIL

THORBJÖRN FÄLLDIN

primul ministru al Suediei

Guvernul format la începutul lunii octombrie, după alegerile de luna trecută, este condus de Thorbjörn Fälldin, prima personalitate politică suedeză aparţinînd altui partid decît cel social-democrat aflat la putere timp de 44 de ani.

Thorbjörn Fälldin s-a născut la 24 aprilie 1926, la Högsjö, într-o mică fermă din provincia Angermannland, din nordul Suediei. Studiile primare i-au permis urmarea unei şcoli agricole, după care, în 1956, se dedică, în micul sat Ramvik, cultivării pămîntului şi creşterii animalelor. În acelaşi an, el se căsătoreşte cu fiica unui fermier. Încă pe vremea cînd era elev, Fälldin milita în rîndurile tineretului înscris în partidul centrist (atunci numit partidul agrarian), ceea ce face ca, la doi ani după stabilirea la Ramvik, în 1958, să fie ales deputat pentru provincia sa. În 1964 pierde mandatul, dar îl reciştigă patru ani mai tîrziu.

Thorbjörn Fälldin devine, cu timpul, o personalitate marcantă în partidul centrist, datorită ideilor pe care le susţine constant : descentralizare regională, favorizarea agriculturii şi a micilor fermieri, apărarea mediului înconjurător, renunţarea la implantarea unor centrale nucleare care pot afecta acest mediu etc. Ca urmare, în 1971, este ales preşedinte al partidului centrist. Ulterior, Fälld'n şi-a intensificat criticile la adresa social-democraţilor şi a contribuit la o oarecare unire a forţei opoziţiei, împotriva guvernului Palme.

POSTA REDACTIEI

Reuniunea F. M. I. — B. I. R. D.

Adrian Ataman, Bucureşti. Reuniunea anuală a Fondului Monetar Internaţional (F.M.I.) şi a Băncii Mondiale (B.I.R.D.) s-a încheiat, zilele trecute, la Manila, sub semnul îngrijorării faţă de repercusiunile persistenţei inflaţiei din ţările occidentale industrializate asupra stabilităţii monetare internaţionale şi faţă de accentuarea dezechilibrelor din plăţile internaţionale, caracterizate prin agravarea situaţiei financiare a ţărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, care, în lipsa unor măsuri eficiente pe linia lichidării decalajelor şi instaurării unei noi ordini economice în lume, îşi văd termenii de schimb în comerţul lor exterior deteriorîndu-se, cuantumul datoriei externe sporind necontenit, iar posibilităţile de progres accelerat reducîndu-se în consecinţă. Menţinerea inflaţiei la cote înalte în principalele ţări capitaliste, perspectiva intensificării acesteia sub efectele măsurilor de relansare economică pentru combaterea recesiunii şi şomajului, precum şi, mai ales, diferenţierele de la ţară la ţară în ritmurile inflaţioniste, care determină o eroziune diferită a monedelor occidentale, afectează încercările de revenire la cursuri de schimb stabile între aceste valute, creează condiţii în care majoritatea autorităţilor monetare apusene consideră necesar să păstreze regimul cursurilor fluctuante. Astfel, faţă de propunerile făcute, la recenta reuniune F.M.I.-B.I.R.D., de a se introduce mecanisme de ajustare şi supraveghere a cursurilor valutare în funcţie de situaţia deficitară sau excedentară din plăţile externe, reprezentanţii mai multor ţări occidentale au arătat reticenţă, apreciind ca prematură trecerea la asemenea măsuri şi argumentînd continuarea practicii fluctuaţiei monetare, care, însă, aşa cum dovedesc realităţile, întreţine un climat de incertitudine şi instabilitate în schimburile internaţionale. Dar, de departe cele mai profunde îngrijorări manifestate în cadrul conferinţei F.M.I.-B.I.R.D. sînt legate de adîncirea dificultăţilor financiare ale ţărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, care formează marea majoritate a statelor lumii. Începînd din anul trecut, aceste ţări au fost nevoite să preia nota de plată majorată la petrol (o nouă majorare pare să intervină în decembrie) în contextul tendinţei de scădere a preţurilor la materiile prime pe care le exportă şi al creşterii puternice a preţurilor la produsele industriale pe care le importă din ţările capitaliste dezvoltate. Ca urmare, în timp ce în balanţele de plăţi ale ţărilor capitaliste industrializate a intervenit o relativă echilibrare (cu excepţia Marii Britanii, Italiei şi Franţei), deficitul ţărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol a crescut masiv, împingînd nivelul datoriei lor externe la aproape 150 miliarde dolari (adică la un nivel de peste 1,5 ori mai mare decît cuantumul încasărilor lor din exporturi). Şi, astfel, dacă pe termen scurt problema centrală care se pune este aceea de a fi furnizate urgent ţărilor respective mijloacele finanţării în continuare a importurilor lor, pe termen lung a devenit şi mai stringentă necesitatea restructurării adînci a relaţiilor economice, comerciale şi financiare internaţionale, care să permită înlesnirea accesului produselor acestor ţări pe pieţele ţărilor dezvoltate (preşedintele Băncii Mondiale, McNamara, aprecia, în acest sens, că reducerea barierelor comerciale de către ţările occidentale ar spori încasările din export ale ţărilor în curs de dezvoltare cu 30 miliarde dolari pînă în 1980), stabilirea unor raporturi echitabile între preţurile produselor primare şi produselor industriale, asigurarea accesului ţărilor rămase în urmă la tehnologiile moderne, lichidarea subdezvoltării, a decalajelor. În acest spirit au acţionat ţările în curs de dezvoltare la recenta reuniune F.M.I.-B.I.R.D., ele reclamînd, în mod legitim, o sporire a asistenţei financiare din partea ţărilor dezvoltate pentru a face faţă actualelor lor mari dificultăţi de plăţi (nivelul asistenţei financiare publice pentru dezvoltare a coborît în prezent sub nivelul 0,4 la sută din produsul brut pe ansamblul ţărilor capitaliste industrializate, faţă de 0,7 la sută cît se angajaseră ţările respective, iar o creştere corespunzătoare nu pare să se producă în condiţiile în care principalele ţări furnizoare de asistenţă — S.U.A., R.F.G., Japonia — nu au consimţit să-şi majoreze cotele), dar, mai ales, angajarea de urgenţă a acelor măsuri care, pe termen lung, să ducă la îmbunătăţirea situaţiei lor economice, la o nouă ordine economică în lume.

A. Radu, Arad. Ne pare rău, dar, pentru moment, nu dispunem de informaţii privind numărul lucrătorilor din industriile aerospaţiale ale ţărilor respective.

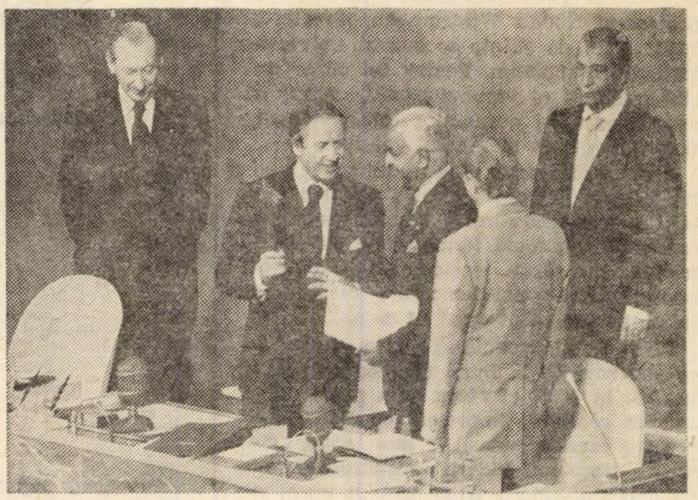

Daniel Oprişor, Oradea. Date biografice ale actualului preşedinte al Adunării Generale a O.N.U. am publicat în cadrul rubricii „Profil" din nr. 40. În **fotografia** pe care o prezentăm alăturat : un moment al preluării funcţiei : fostul preşedinte, Gaston Thorn (Luxemburg), îi înmînează lui H. Amerasinghe, ciocănelul de preşedinte.

Ştefan Negrei Popovici, com. Felnac, jud. Arad. 1. Am răspuns despre cazul pilotului V. Belenko în cadrul acestei rubrici din nr. 42.

2. Pentru celelalte întrebări, vă sugerăm consultarea volumului „Relaţiile consulare ale Republicii Socialiste România".

Ştefan Horghidan, com. Bereşti, jud. Galaţi. Fiji are o suprafaţă de 18 272 kmp. În nr. 41 a apărut o cifră eronată.

Vasile T. Neculiţă, Hunedoara. Ultime informaţii în legătură cu „Nessie" veţi găsi consultînd această rubrică din nr. 42. În ceea ce îl priveşte pe „Yeti, omul zăpezilor", nimic nou.

Liviu Statache, Tecuci. 1. Într-adevăr, orarul de vară a fost introdus în Franţa (ca, de altfel, în Italia şi în alte ţări) din motive economice. Directorul Agenţiei pentru economiile de energie din Franţa, Jean Syrota, declara, la sfîrşitul lunii septembrie, săptămînalului „Le Point" că „ora de vară a economisit în Franţa 1 la sută din consumul total de electricitate, echivalentul a 300 000 tone de petrol" (sau echivalentul încălzirii, timp de un an, a 50 000 de locuinţe). Un sondaj efectuat de asociaţia „Sofrès" arată că două treimi din francezi s-au declarat satisfăcuţi de orarul de vară. La 26 septembrie, Franţa a reintrat în orarul de iarnă, locuitorii sculîndu-se cu o oră mai tîrziu. Orarul de vară va fi reluat la 3 aprilie 1977 (pînă la 25 septembrie). Potrivit unor declaraţii recente, Belgia, Luxemburg, Olanda şi Elveţia vor adopta, în acea perioadă, ora franceză. Se aşteaptă o măsură similară şi din partea R.F. Germania.

2. Earl Butz, fostul ministru al agriculturii din Statele

Unite (în **fotografie**), a demisionat, ca urmare a unor declaraţii privind populaţia de culoare, declaraţii criticate atît de partidul democrat, cît şi de cel republican. Atacurile împotriva sa se repercutau negativ şi asupra campaniei pentru alegerile prezidenţiale a lui Gerald Ford. Earl Butz este în vîrstă de 67 de ani.

3. Potrivit constituţiei adoptate la 14 decembrie 1975, de al treilea Congres naţional al Frontului Unit Naţional al Cambodgiei — capitolul 1, articolul 1 — numele oficial al statului este „Kampuchia democrată" (franceză : Kampuchea Démocratique ; engleză : Democratic Kampuchea). Răspunsul acesta se adresează şi cititorului **Dragomir Neacşu Romanaţi, Piteşti.**

Conferințele laburiste

D. Ursuța, Arad. 1. Partidul laburist din Marea Britanie a apărut, oficial, în anul 1903, prin fuzionarea mai multor organizații muncitorești și grupări socialiste (între care așa-numita „Societate fabiană"). Sprijinit de sindicate, partidul sporește ca număr și importanță odată cu creșterea rolului și importanței acestora, mai ales după primul război mondial. În 1922 a obținut peste două milioane de voturi și 57 de mandate de deputat. Un an mai tîrziu, obține 180 mandate și formează primul guvern, condus de Ramsay Mac Donald. În 1931, face parte din guvernul de coaliție, iar, din 1935, devine principalul partid al opoziției. Cuprinde două feluri de membri : colectivi (sindicatele sau unele grupări politice) — numărul acestora se ridică la mai multe milioane ; și individuali — aproximativ 900 000. În fiecare an, partidul laburist, întocmai ca partidele conservator și liberal, ține o conferință la începutul toamnei, la care participă delegați aleși după un sistem complicat. În general, sînt discutate la aceste conferințe, care durează aproape o săptămînă, toate problemele interne sau externe care privesc Marea Britanie, atît în momentul respectiv, cît și în perspectivă. În nr. 41 al revistei, am publicat un articol despre principalele probleme discutate la conferința din acest an — cele economice. Dar, la Blackpool, au mai fost dezbătute, în afara problemelor economice : imigrarea în Marea Britanie (a fost adoptată o rezoluție cerînd abolirea tuturor restricțiilor privind imigrația populației de culoare din țările Commonwealthului), crearea unor Adunări locale în Scoția și Țara Galilor, criza din Ulster (în ambele, a fost sprijinită poziția guvernului), relațiile cu Piața comună și alegerea viitorului Parlament vest-european (a fost votată o rezoluție cerînd opoziția Marii Britanii față de aceste alegeri), problema rhodesiană (s-au cerut măsuri concrete și imediate pentru accesul populației de culoare la putere) etc. Ca și în anii trecuți, s-au remarcat, și acum, disensiuni între diferitele tendințe din cadrul partidului, dar trebuie precizat că acestea nu afectează politica guvernului decît în mică măsură. În ceea ce privește diferențele care au existat întotdeauna între rezoluțiile conferințelor și măsurile adoptate de guvern, vă sugerăm consultarea articolului amintit. Hotărîrile conferințelor laburiste nu sînt obligatorii pentru guvern.

2. În nr. 41, am scris și despre criza lirei sterline. În cadrul acestei rubrici din nr. 23, veți găsi un istoric al monedei britanice.

3. Noul guvern suedez (vezi și nr. 42 al revistei) cuprinde 8 miniștri aparținînd partidului de centru, șase conservatori, cinci liberali și un independent. În afara portofoliului externelor, patru femei mai dețin funcții ministeriale — ministrul adjunct al problemelor sociale (conservator), ministrul și ministrul adjunct al locuințelor (centrist și liberal), ministrul adjunct al educației (conservator).

Franța și Fiji

Teofil Vasilescu, Suceava. Timp de șapte luni, în relațiile dintre Franța și micul stat Fiji s-a ajuns la o situație puțin obișnuită. Diplomația franceză s-a opus acreditării ambasadorului desemnat de către Fiji pe lîngă Piața comună. Interesul autorităților din arhipelag (844 insule, din care doar o sută sînt locuite de o populație de 530 000 persoane) față de acreditarea unui reprezentant al său la C.E.E. provine din faptul că Fiji și-a asumat, momentan, președinția grupului celor 46 state din Africa, Caraibe și Pacific cu care Piața comună a încheiat, în februarie 1975, convenția de la Lomé. În Fiji, urmează, de altfel, să aibă loc întîlnirea dintre „cei 9" și „cei 46", la nivel ministerial. Acreditarea reprezentantului din Fiji a fost întîrziată de refuzul Parisului, aparent inexplicabil. Ce putea reproșa diplomația franceză micului stat insular ? În cele din urmă, motivul pare a se fi conturat. Franța ar reproșa ambasadorului Nandam un discurs rostit la tribuna O.N.U. împotriva experiențelor nucleare franceze din Pacific. „France Presse", referindu-se la „surse franceze autorizate", a informat, la 5 octombrie, că problema și-a găsit rezolvarea pozitivă. Parisul a precizat că n-a fost vorba de un refuz, ci de „proceduri normale" care sînt „inevitabil lungi". În acest sens, s-au transmis instrucțiuni la Bruxelles, făcîndu-se o comunicare verbală reprezentantului olandez, care prezidează actualmente comisia C.E.E., punîndu-se capăt unei situații paradoxale, prelungită peste șapte luni.

Concurență japoneză

Petru Matei, București. 1. La începutul acestui deceniu, balanțele comerciale net favorabile Japoniei în raporturile acestei țări cu Europa occidentală și Statele Unite au provocat reacții considerate chiar „dure" ale partenerilor, restricții la importuri ș.a. Criza petrolieră și criza economică occidentală au fost urmate de o scădere a producției în Japonia și, implicit, de o diminuare a surplusului în balanțele ei de plăți. Mai mult timp, economiștii occidentali au considerat că lucrurile au rămas neschimbate, în acest stadiu. „Acum — scria recent «Newsweek» — spre surprinderea multora, japonezii dispun din nou de masive surplusuri comerciale cu restul lumii. În timpul primei jumătăți a anului, Japonia a avut un surplus de peste 1,4 miliarde dolari în comerțul cu țările C.E.E. și de 3,4 miliarde dolari în cel cu S.U.A. Acestea sînt cele mai ridicate niveluri de la începutul anilor '70". Ca urmare — scrie aceeași revistă — „în Statele Unite, producătorii de produse electronice, urmărind cu teamă invazia de bunuri electronice japoneze de pe piața americană, au lansat un baraj de măsuri protecționiste. În Europa occidentală, răspunsul a fost la fel de drastic. Guvernul britanic a aprobat o legislație de modificare a exigențelor în inspectarea vehiculelor, în efortul de a coborî volumul importurilor de automobile japoneze. În R.F. Germania, cancelarul Helmut Schmidt a cerut, în timpul campaniei electorale, măsuri împotriva competiției japoneze în construcția de nave. În toate țările vest-europene, purtători de cuvînt ai industriilor oțelului, constructoare de nave și automobile, electronică, cer insistent măsuri de protejare împotriva produselor japoneze". Oficiali ai C.E.E. au încercat să încheie unele acorduri într-un „spirit de cooperare" și intenționează să le continue. Dar, aceiași oficiali declarau — afirmă tot săptămînalul „Newsweek" — că, de multe ori, produsele japoneze sînt atît de competitive, încît aproape orice barieră comercială devine inutilă.

2. Potrivit unor ultime cifre, importurile C.E.E. din țările arabe au sporit cu 191 la sută față de 1970, iar exporturile cu 314 la sută (în special către Libia, Arabia Saudită, Egipt, Algeria și Irak). Numai anul trecut, membrii C.E.E. au exportat mărfuri în valoare de 17,2 miliarde dolari în statele arabe — o cifră mult mai mare decît cea a exporturilor S.U.A. (14,9 miliarde dolari). Europa occidentală, în ansamblu, ocupă, prin urmare, primul loc în comerțul exterior al țărilor arabe și nu Statele Unite, cum se întîmpla pînă nu de mult.

P. Marian, București. Vă sugerăm să vă adresați unei reviste automobilistice.

Mihai Nueleanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. După cum ați putut constata, revista noastră a comentat cele două dezbateri televizate ale candidaților prezidențiali din S.U.A. în nr. 40 și 42.

Carmen Fechete, Oradea. Adresați-vă unei reviste de știință și tehnică.

Ioan Botez, Brașov. Vă rugăm să vă adresați revistei „Viața militară".

Vasile Dumitrescu, Buzău. Iată și amănuntele suplimentare solicitate în legătură cu Universitatea O.N.U., despre ale cărei obiective am publicat un răspuns în nr. 38 a.c. Universitatea este condusă de James M. Hester, fost președinte al Universității din New York ; acesta este asistat de cinci rectori. Centrul universității, care se află la Tokio, întrebuințează permanent aproximativ 40 de persoane. Aproximativ 200 de instituții din lumea întreagă și-au exprimat intenția de a colabora cu Universitatea O.N.U. Pînă la ridicarea noii clădiri a Universității, acest centru internațional de învățămînt și cercetare își desfășoară lucrările într-unul din etajele clădirii asigurărilor Toho, de la Shibuya, o suburbie a orașului Tokio (în **fotografie**).

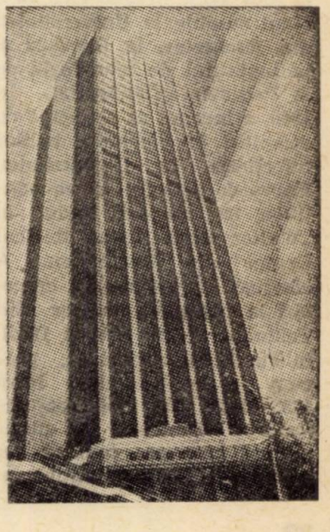

POSTA REDACȚIEI

Premiile Nobel 1976

Aftenie Bostan, Tulcea. ȘTIINȚE ECONOMICE : profesorului american **Milton Friedman**, „pentru contribuția adusă la analiza consumului, la istoria și teoria monetară și la clarificarea unor probleme privind politica de stabilizare". (Premiul pentru științe economice a fost decernat, pentru prima oară, în anul 1969). Milton Friedman s-a născut la 31 iulie 1912, la New York. În anul 1923, a absolvit Universitatea din Chicago. Colaborator al multor publicații științifice din S.U.A. și din străinătate, Milton Friedman a lucrat la

Comitetul resurselor naționale (1935—1937), la Biroul național de cercetări (1937—1940), la Serviciul pentru studii fiscale al Departamentului tezaurului național (1941—1943). Din 1946, devine profesor la Universitatea din Chicago, unde fondează o școală „neoliberală", bine cunoscută pe plan mondial. Friedman este președintele Asociației economice americane și membru al Academiei americane de științe (din anul 1973). Printre lucrările sale cele mai cunoscute putem cita : „Un program pentru stabilizare monetară" (1959), „Istoria monetară a S.U.A. între anii 1867—1960" (1963) și „Protestul unui economist" (1972).

MEDICINĂ : Daniel Carleton Gajdusek și **Baruch S. Blumberg :** pentru descoperiri privind noile mecanisme ale originii și diseminării bolilor infecțioase. Profesorul **Daniel Carleton Gajdusek** s-a născut la New York, în anul 1923. Și-a făcut studiile la Universitatea din Rochester, la Harvard și la Institutul de tehnologie de la Pasadena (California). În 1949, a început să se ocupe de cercetări în domeniul bolilor infecțioase la Universitatea Harvard, pe care le va continua, trei ani mai tîrziu, la „Walter Reed Army Medical Center" din Washington. A efectuat, de asemenea, cercetări la Institutul Pasteur din Teheran (între 1954 și 1955), în Turcia și Afganistan, precum și în Australia, între 1955—1957. Din 1958, este directorul Centrului de studii privind creșterea copiilor și bolile în culturile primitive, de la Institutul de Neurologie Bethesda (Maryland).

Profesorul **Baruch S. Blumberg** s-a născut la New York, în anul 1925. Și-a făcut studiile la Universitatea Columbia (New York) și la Colegiul Balliot al Universității Oxford din Marea Britanie. Asistent în spitalele din New York (1951—1957), a fost numit mai tîrziu (1962) profesor asistent la Universitatea George Washington și, apoi, profesor de antropologie la Universitatea din Pennsylvania (1970). Numele lui Daniel Carleton Gajdusek este legat de dispariția unei boli cerebrale frecventă printre locuitorii platourilor înalte din Noua Guinee. Profesorului Blumberg i se datorează descoperirea antigenei „HB-s" supranumită și „antigena australiană", descoperire considerată drept un element important în cercetările asupra hepatitei virale, o boală din ce în ce mai frecventă.

Despre celelalte premii Nobel acordate de Academia regală din Stockholm vom răspunde în numărul viitor.

I. Alexandru, Buzău. Consiliul de coroană al Spaniei este un organism colegial care are drept principală funcție să-l asiste pe șeful statului în toate problemele de importanță excepțională și care ține exclusiv de competența sa. Este compus din 17 membri (unul dintre aceștia, Juan Maná de Araluce y Vilar, a fost asasinat la 4 octombrie la San Sebastian) și este prezidat de președintele Cortes-urilor (parlamentul). Printre consilieri figurează prelatul cel mai vîrstnic, generalul-comandant al Înaltului Stat Major al armatei, președintele Tribunalului Suprem și președintele Consiliului de Stat. Consiliul de coroană se pronunță cu o majoritate de voturi, în caz de balotaj revenindu-i un vot preponderent președintelui. Numai șeful statului poate solicita avizul Consiliului și poate asista la deliberările acestuia. Totuși, conform articolului 7 al Legii organice, îi este interzisă participarea în momentul votului consilierilor.

O.N.U. și criza apei

Gheorghe Arnăutu, Brăila. Ideea organizării, sub egida O.N.U., a unei **Conferințe a apei** (14—25 martie 1977, Mar del Plata) a pornit de la necesitatea că, în momentul de față, ritmurile curente ale consumului de apă se răsfrîng negativ asupra rezervelor disponibile, și aceasta nu numai în țările foarte industrializate, ci și în regiuni ale lumii mai puțin dezvoltate. Gravitatea acestei situații se va mări pe măsură ce sporește populația, pe măsură ce crește cererea de a îmbunătăți rețelele de apă destinate uzului casnic, se intensifică nevoia de irigații pentru producția de hrană și se accelerează tendința mondială de industrializare. Totodată, problema deșeurilor, creșterea proliferării compușilor chimici și a altor poluanți produși de om contribuie la o mare deteriorare a calității apei. În anumite zone, se află în primejdie sănătatea mediului și cea umană, condițiile de trai, dezvoltarea și însăși viața. În plus, în multe țări în care reducerea rezervelor de apă nu a ajuns la un stadiu critic, creșterea cererii de apă și costul mare al instalațiilor de control al poluării provoacă o continuă creștere a costului apei. Principala preocupare a Conferinței o va constitui mai buna gospodărire a rezervelor existente și problemele politice care trebuie să fie rezolvate, în scopul de a evita o criză a apei. Ca material pregătitor pentru realizarea acestui scop, conferința va avea la dispoziție o evaluare la zi a resurselor și necesităților de apă pe plan mondial, la care se va adăuga o amplă trecere în revistă a tipurilor de tehnologii care pot fi aplicate pentru a asigura o mai bună calitate a apei și o mai bună utilizare și reutilare a acesteia. La Conferință vor fi invitate toate statele; delegații vor fi reprezentanți oficiali ai guvernelor lor. Organizațiile și reprezentanții unor mișcări de eliberare vor dispune de invitații permanente din partea Adunării Generale a O.N.U. pentru a trimite observatori acreditați. Vor fi, de asemenea, reprezentate de către observatori calificați organizațiile interguvernamentale și neguvernamentale regionale interesate, care au statut consultativ cu ECOSOC. Vor fi invitate, deopotrivă, și alte organizații interguvernamentale cu caracter internațional, preocupate în mod direct de probleme avînd legătură cu apa. În scopul de a stimula schimburile de vederi care premerg Conferința, a fost programată o serie de reuniuni interguvernamentale regionale sub egida ECOSOC, la Bangkok, Lima, Addis Abeba, Geneva.

Cuba și O.S.A.

Ilie Sfetcu, Pașcani. În completarea răspunsului dat anterior, precizăm că Republica Cuba nu face parte din O.S.A., fiind exclusă, în 1962, printr-un vot îndreptat împotriva regimului socialist al acestei țări. Excepție la această atitudine a făcut Mexicul, care a păstrat, neîntrerupt, relații diplomatice cu Cuba. Menționăm că guvernul cubanez a subliniat, în repetate rînduri, poziția sa de principiu de dezaprobare a orientării O.S.A. și, în consecință, nu intenționează să revină în această organizație.

Dorina Nemeș, Oradea. Articolul publicat în nr. 42 al revistei noastre în legătură cu problema bascilor sperăm a fi răspuns întrebărilor dv.

Domițian Gal, Oradea. Date biografice ale secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, veți găsi consultînd rubrica „Profil" din nr. 32/1973.

Mihail Balea, str. Republicii nr. 64—66, et. I, ap. 6, 3400 Cluj-Napoca, vinde colecția revistei „Lumea" de la apariție pînă astăzi ; **Voicu Silvestru, str. M. Eminescu nr. 40, 2200 Brașov,** vinde numere disparate ale revistei din anii 1974—1976 ; **Emanoil Popa, str. Alcea Brazilor nr. 8, bloc A 4, ap. 54, Alba Iulia, 2500, tel. 11 5 17,** vinde nr. 25, 29, 30, 31 a.c.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

Asigurarea complexă a elevilor

Un proverb străvechi spune că deprinderile bune se dobîndesc încă din copilărie. Iată de ce Administrația Asigurărilor de Stat, pentru educarea în spiritul prevederii a noii generații, a introdus o asigurare numai pentru copii și tineretul școlar : **„Asigurarea complexă a elevilor".**

Fiind o asigurare combinată, în același contract sînt cuprinse :

– cazurile de accidente ale elevului, pentru sume asigurate de pînă la 18 000 lei, diferențiate în funcție de urmările accidentelor ;

– cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice și gospodărești luate oriunde de elev în afara domiciliului, pentru suma asigurată de 2 000 de lei ;

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

– cazurile de răspundere civilă legală care decurg din deteriorarea sau distrugerea unor bunuri din vina elevului, pentru suma asigurată de 2 000 de lei.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri și sume asigurate ca urmare a evenimentelor asigurate produse în timpul valabilității contractului de asigurare, în orice loc și cu orice ocazie, inclusiv în timpul vacanțelor școlare.

În cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătește o parte din suma de 12 000 lei prevăzută pentru cazurile de invaliditate permanentă totală, corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%.

Durata asigurării este de 6 luni sau de 1 an (la alegere).

Costul asigurării este foarte convenabil : 1 leu pe lună pentru toți elevii, cu excepția celor din școlile profesionale, școlile de maiștri, liceele și școlile de specialitate cu profil tehnic, care plătesc 2 lei pe lună.

Pentru relații suplimentare și contractarea asigurărilor, adresați-vă agenților și inspectorilor de asigurare, responsabililor cu munca ADAS sau, direct, oricărei unități ADAS.

25-31 OCTOMBRIE

SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI

fiecare cetăţean un depunător la C.E.C.

Lei 2

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 44 28 octombrie 1976

COLABORAREA FRUCTUOASĂ DINTRE ROMÂNIA ȘI LUXEMBURG

ROMÂNIA la sesiunea a XXXI-a a Adunării Generale a O.N.U.

TURCIA

reportaj pe glob

ALGERIA

S. U. A.
În ajunul scrutinului prezidențial

LIBAN.
Speranțe și probleme

PORTUGALIA.
Momentul congreselor

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

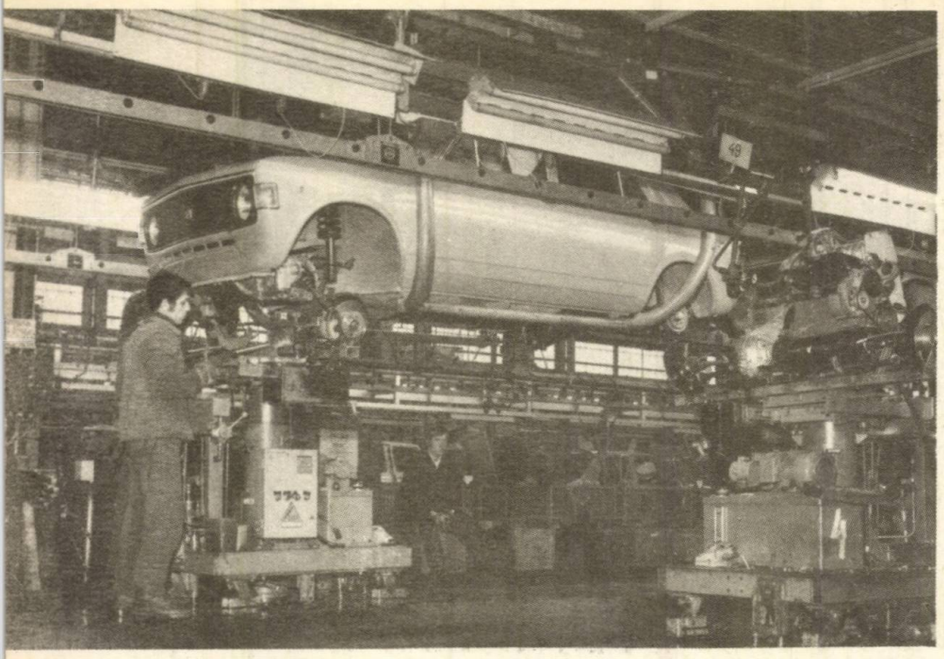

R. S. F. IUGOSLAVIA

Linie de montaj a automobilelor „Zastava", la uzina „Crvena Zastava" din Kragujevac — important centru industrial al Republicii Serbia

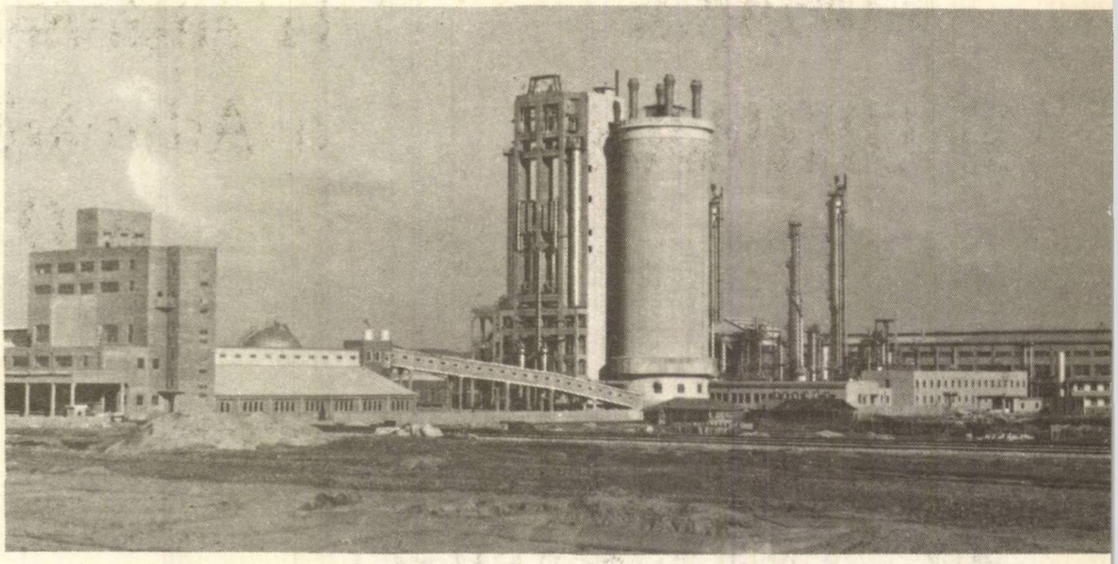

R. P. D. COREEANĂ

Vedere panoramică a instalațiilor marelui complex chimic „Tineretul", care joacă un rol de seamă în industria chimică coreeană

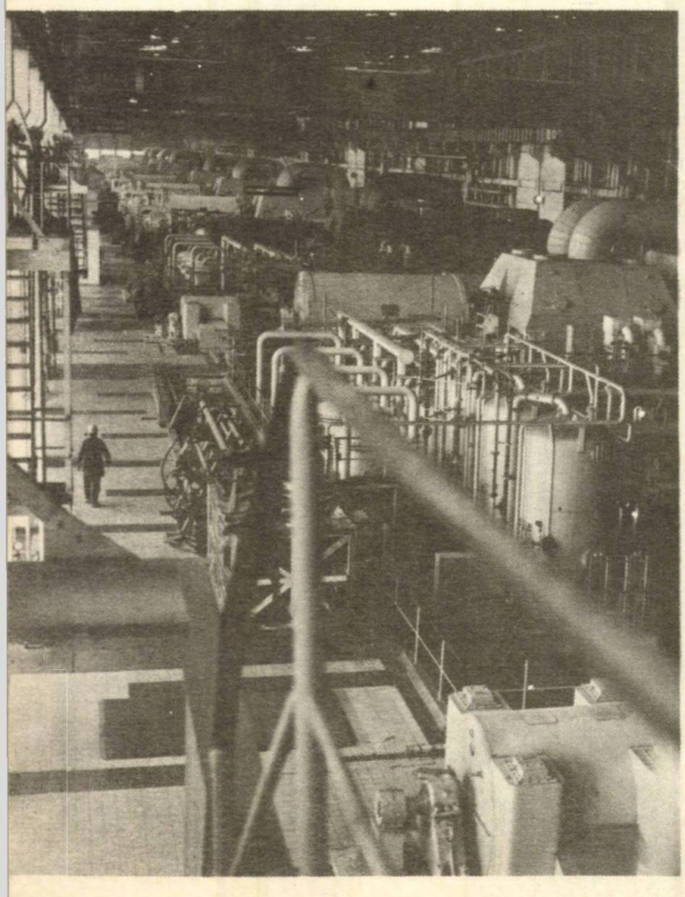

R. D. GERMANĂ

În apropierea localității Boxberg — cea mai mare termocentrală a țării, care utilizează lignitul extras de la minele deschise, situate în împrejurimi

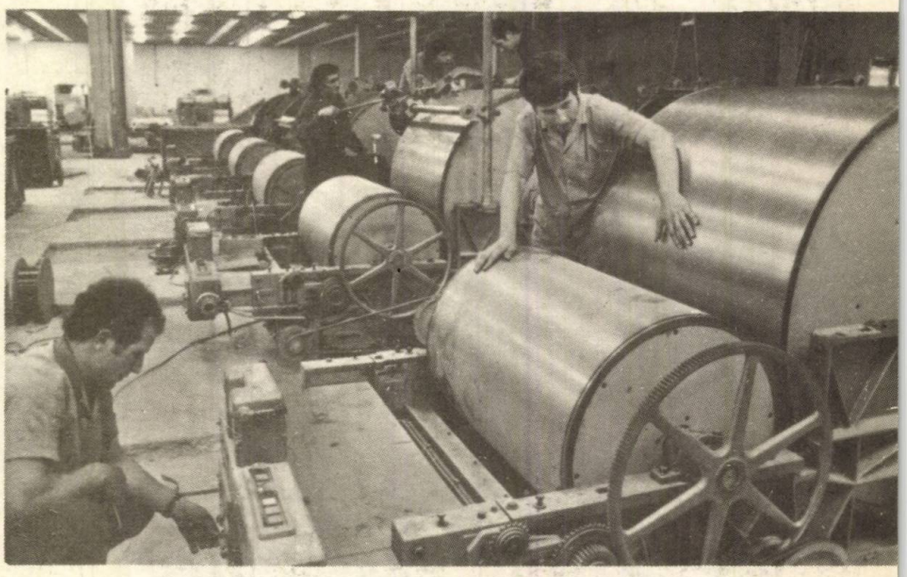

R. P. BULGARIA

La combinatul textil „Goțe Delcev" din orașul Blagoevgrad — o nouă filatură, cu o producție de 10 000 tone de fire anual

LUMEA
Săptămînal de politică externă

44 (679)
28 octombrie 1976

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

România – Luxemburg : un dialog fertil. Eugeniu Obrea 1
Sesiunea a XXXI-a a Adunării Generale. România la Organizația Națiunilor Unite. George Macovescu 3
New York. În dezbaterile O.N.U. – probleme sociale. N. Răzvan 5
Pekin. Marele miting din Piața Tien An Men 6
Cairo. Conferința arabă la nivel înalt. Ion Madoșa 7
Geneva. Poziții în problema rhodesiană. Dumitru Constantin 8
Lisabona. „Luna congreselor". Rodica Dumitrescu 9
Atena. Politica externă în dezbatere parlamentară. I. Badea 10
Washington. Gerald Ford sau Jimmy Carter ? Marcel Negreanu 11
Folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice. Dumitru Aninoiu 18
„Scandalul Dassault" : cele 16 pagini... 19
Bogota. Contextul remanierii guvernamentale. Anca Voican 21

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

R.S. Cehoslovacă. Alegerile generale – moment semnificativ în viața țării. Constantin Prisăcaru 13
U.R.S.S. Un nou transsiberian : magistrala feroviară Baikal-Amur. Nicolae Crețu 13
R.P. Ungară. Dinamismul industriei farmaceutice 14

REPORTAJ PE GLOB

Ankara. Crăciun Ionescu 15
Algeria. Petru Ispas 16

1 000 + 1 22–23

SERIAL

„Un pod prea îndepărtat" (VII). Cornelius Ryan 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ 27–29

PROFIL

Giulio Andreotti, primul ministru al Italiei 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

Președintele României, Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, întîmpinînd pe Alteța Sa Regală Marele Duce Jean al Luxemburgului și Marea Ducesă Josephine Charlotte la aeroportul internațional Otopeni

România – Luxemburg: un dialog fertil

România—Luxemburg : țări apropiate prin vocația muncii pașnice și prin afinități istorice în păstrarea identității naționale, țări care prospectînd aria conlucrării descifrează noi posibilități pentru a conferi legăturilor dintre ele dimensiuni lărgite. Relațiile româno-luxemburgheze evoluează pozitiv sub auspiciile realismului, vădind disponibilitatea ambelor părți pentru o cooperare în concordanță cu interesele reciproce. Sînt relații care poartă amprenta sentimentelor de amiciție dintre popoarele noastre, a stimei și respectului, progresul lor fiind impulsionat de un moment cu multiple valențe : vizita pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat-o, în octombrie 1972, în Luxemburg. Dialogul româno-luxemburghez la nivel înalt a fost continuat, în aceste zile, la București, cînd Alteța Sa Regală Marele Duce Jean, împreună cu Marea Ducesă Josephine Charlotte, vizitează România, eveniment salutat cu căldură de opinia publică din țara noastră. **„Vizita pe care o faceți** — sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu** la dineul oferit în onoarea înalților oaspeți **— este un rezultat al evoluției pozitive a relațiilor dintre România și Luxemburg, o expresie a voinței celor două țări de a întări și dezvolta în continuare colaborarea politică, economică, tehnico-științifică și culturală, de a intensifica contactele dintre ele în scopul mai bunei cunoașteri reciproce, al adîncirii înțelegerii și conlucrării dintre popoarele noastre".** Opinia exprimată de președintele României, în privința cursului ascendent al legăturilor bilaterale, a fost împărtășită și de **Marele Duce Jean,** care, evocînd vizita întreprinsă în Luxemburg de tovarășul Nicolae Ceaușescu, discuțiile interesante desfășurate cu acel prilej, sublinia : **„Atît vizita dumneavoastră, cît și întîlnirea noastră din aceste zile demonstrează bunele relații existente între țările noastre".**

Schimbul de păreri de la București a favorizat o analiză a relațiilor româno-luxemburgheze și o explorare a perspectivelor lor. Aceste relații au un cadru bine definit prin Declarația solemnă comună, document politic de referință, semnat în 1972, care plasează legăturile dintre cele două țări pe fundamentul trainic al principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, principii de amplă rezonanță internațională și cu valabilitate universală. Satisfacția pentru progresul înregistrat pe calea unei cooperări diversificate (amintim acordul pe termen lung de colaborare economică, industrială și tehnică, ca și un șir de alte înțelegeri) trebuie asociată voinței de a amplifica o conlucrare ce corespunde aspirațiilor celor două popoare care au știut, în succesiunea veacurilor, să construiască punți ale cunoașterii și înțelegerii. Relațiile dintre România și Luxemburg atestă faptul că țări cu sisteme sociale diferite pot întreține legături fertile, pot găsi, împreună, noi căi ale cooperării, pot cultiva un dialog deschis, sincer, generator de încredere reciprocă.

Convorbirile la nivel înalt au ilustrat preocupările celor două țări pentru instaurarea unui climat nou în viața internațională. Țări europene, care au cunoscut furtunile războiului și implicațiile nefaste ale actelor de forță, România și Luxem-

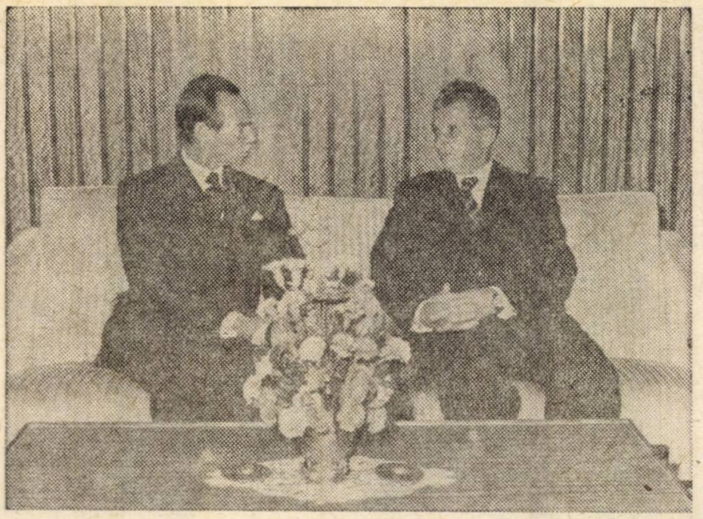

În timpul vizitei protocolare

burg sînt interesate în aprofundarea cursului destinderii, pentru ca procesul realizării securității și cooperării pe continent, afirmat prin semnarea Actului final de la Helsinki, să fie consolidat — reuniunea de la Belgrad din 1977 trebuind să reprezinte o etapă superioară în transpunerea în practică a celor stabilite, prin consens, la Helsinki —, pentru ca Europa să înceteze de a mai fi o aglomerare fără egal — ca proporții și periculozitate — de arsenale și forțe armate. România militează cu fermitate pentru dezvoltarea proceselor pozitive din viața internațională, considerînd că edificarea unei lumi a păcii, mai drepte și mai bune, trebuie să fie opera tuturor statelor, indiferent de dimensiunile lor, de nivel economic sau potențial militar. Realitatea contemporană pledează pentru înmulțirea eforturilor în direcția unor măsuri eficiente de dezarmare generală, și, în primul rînd, de dezarmare nucleară, a soluționării pe cale politică a problemelor litigioase care alimentează tensiunea din diferite zone ale planetei, a eliminării discrepanțelor provenite din subdezvoltare — moștenire a trecutului colonial. Viitorul pașnic al umanității reclamă instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, democratizarea relațiilor internaționale, participarea în condiții de deplină egalitate a tuturor statelor — mici, mijlocii și mari — la examinarea și reglementarea problemelor cardinale cu care omenirea este confruntată. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat faptul că, în cadrul O.N.U. și, în general, pe arena internațională, România și Luxemburg au conlucrat fructuos, exprimînd convingerea că această conlucrare se va întări și mai mult în viitor, slujind nobilele idealuri și năzuințe de pace și securitate ale popoarelor noastre, ale tuturor națiunilor lumii.

Ambianța de caldă cordialitate ce a dominat fiecare moment al vizitei înalților oaspeți luxemburghezi definește spiritul relațiilor dintre cele două țări și popoare. Actuala întîlnire la nivel înalt de la București adaugă elemente noi, semnificative, unei cooperări a cărei rodnicie s-a verificat în timp și care îngăduie să se privească cu încredere evoluția ei viitoare.

Eugeniu Obrea

În exclusivitate pentru „Lumea"

„Intrăm într-o etapă a dezvoltării legăturilor pe toate planurile"

Gaston Thorn

președintele guvernului, ministrul afacerilor externe al Luxemburgului

În aceste zile ale dialogului la nivel înalt româno-luxemburghez, președintele guvernului Luxemburgului, Gaston Thorn, care deține și portofoliul afacerilor externe, a binevoit să răspundă cu deosebită amabilitate întrebărilor redactorului nostru Eugeniu Obrea.

— Ce semnificație atribuiți vizitei pe care Alteța Sa Regală Marele Duce Jean o întreprinde în România ?

— Consider vizita unui șef de stat drept un barometru al raporturilor dintre două state și, totodată, un punct de pornire spre alte progrese. Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Luxemburg a deschis perspective lărgirii legăturilor dintre țările noastre, iar vizita de răspuns a Alteței Sale Regale Marele Duce Jean, însoțit de o misiune economică, dovedește că legăturile româno-luxemburgheze au avansat în domeniul concretului. Extinzînd aceste legături, stimulînd apropierea lor, cele două țări au conștiința noilor dimensiuni ale rolului pe care îl dețin în lume statele — nu numai cele mari, ci și cele mici sau mijlocii.

— Cum apreciați posibilitățile de aprofundare, în continuare, a relațiilor româno-luxemburgheze ?

— Am avut o lungă întrevedere cu președintele Nicolae Ceaușescu. S-au deschis porțile unor perspective noi, unei faze noi în relațiile dintre țările noastre. Intrăm într-o etapă a dezvoltării legăturilor pe toate planurile — atît politic, cît și economic, cultural, chiar și sportiv. Jaloanele sînt puse. Acum trebuie să dăm conținut acordurilor de principiu care vor strînge relațiile româno-luxemburgheze. Sugestiile făcute de președintele Nicolae Ceaușescu sînt foarte importante, concrete. Este a cincea oară cînd am plăcerea de a mă întîlni cu președintele Nicolae Ceaușescu, avînd un larg schimb de vederi pe probleme precum noua ordine internațională, aplicarea documentelor de la Helsinki, obiectivele viitoarei reuniuni de la Belgrad. Apreciez convorbirea drept un eveniment deosebit de important al acestei vizite...

— Am dori să cunoaștem opinia dumneavoastră privind evoluția europeană. Care considerați că sînt perspectivele procesului destinderii pe continent ?

— N-am considerat niciodată că ar exista o alternativă la destindere. Alternativa la destindere poate fi doar războiul și, cred, nimeni nu-l poate dori. Destinderea este, în fond, o evoluție permanentă în toate domeniile. În unele se avansează mai repede, în altele mai încet. În privința aceasta, constatăm o identitate de păreri între România și Luxemburg. Trebuie să se avanseze cît mai repede și cît mai eficace posibil păstrînd un echilibru, deoarece orice dezechilibrare poate provoca tensiune. Rezultatele n-au fost senzaționale după Helsinki. Dar nici nu era de așteptat. A fost amorsat un proces evolutiv, chiar dacă este lent, uneori prea lent. La Belgrad trebuie văzut cum pot fi avansate lucrurile, discutîndu-se un program practic. Sînt necesare măsuri concrete.

— În lume cîștigă teren ideea unei noi ordini economice internaționale. Ce părere aveți despre această cerință și, în context, cum apreciați dialogul dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare ?

— O ordine economică internațională mai echitabilă nu este numai o cerință, ci chiar o necesitate. O necesitate recunoscută și de țările industrializate. Există, însă, riscul de a se merge din conferință în conferință, accentuîndu-se sentimentul frustrării, exacerbîndu-se tensiunile. Cred că ar fi util să se treacă la abordări concrete, să se caute soluții practice. Țările industrializate trebuie să știe că este necesar un transfer de resurse către țările sărace. Iar acestea trebuie să știe că transferul nu trebuie făcut prin sărăcirea partenerilor lor industrializați, căci altfel ar înceta de a fi interlocutori valabili. În ceea ce privește dialogul Nord-Sud, acesta se află într-o fază dificilă. Nu știu dacă se va ajunge imediat la soluții. Este crucial, însă, să găsim asemenea soluții.

Sesiunea a XXXI-a a Adunării Generale

ROMÂNIA
la Organizația Națiunilor Unite

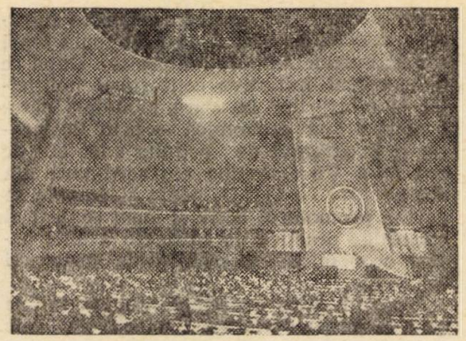

George Macovescu
ministrul afacerilor externe
al Republicii Socialiste România

Atenția opiniei publice internaționale este din nou îndreptată către Organizația Națiunilor Unite. Manifestare anuală de tradiție în viața politico-diplomatică internațională, sesiunea Adunării Generale a O.N.U. este un eveniment de seamă, atît datorită importanței și diversității problemelor pe care le examinează, cît și caracterului său reprezentativ pentru actuala înfățișare a lumii. Într-adevăr, cu 145 de state membre, Organizația Națiunilor Unite reunește aproape toate țările lumii, ajungînd tot mai aproape de idealul unui for universal. Justiția, interesele păcii și colaborării, ca și interesele înseși ale Organizației vor face ca, în scurtă vreme, două noi state să fie admise în cadrul său : Republica Socialistă Vietnam și Republica Populară Angola, care au drept legitim de a fi reprezentate la O.N.U., drept pe care România îl sprijină cu fermitatea ce i-o inspiră relațiile de solidaritate și prietenie pe care le întreține cu aceste state.

Astfel, pentru prima oară în istoria sa, omenirea dispune de un mecanism de cooperare universală, în care toate statele participă pe un plan de egalitate. Aceasta este o mare realizare a zilelor noastre, un rezultat al marilor transformări petrecute în lume în perioada postbelică. Astăzi, acest mecanism este mai necesar ca oricînd și, în anumite privințe, este de neînlocuit.

Factori obiectivi conferă diplomației multilaterale — O.N.U. fiind principalul ei instrument — un caracter tot mai necesar. Natura problemelor care confruntă astăzi omenirea — care afectează și, în consecință, interesează toate statele — și conștiința, care se afirmă tot mai larg, că problemele lumii contemporane, pentru a fi soluționate, în mod durabil și în interesul păcii și colaborării, reclamă participarea activă a tuturor națiunilor, constituie acești factori. În adevăr, nu mai există astăzi vreun guvern care să fie indiferent față de un conflict care apare în oricare parte a lumii, punînd în pericol pacea și securitatea internațională. Nu mai există vreo țară, în condițiile în care două treimi din omenire trăiește în stare de subdezvoltare, care să nu fie direct interesată în reglementările ce se propun, referitoare la comerțul internațional, la dreptul mărilor, la relațiile financiar-monetare internaționale. Nu mai există vreun popor care, într-un fel sau altul, să nu simtă povara și consecințele cursei înarmărilor. Pe de altă parte, viața ne obligă să operăm cu concepte noi, ca „noua ordine economică internațională", „patrimoniul comun al umanității", care, prin natura lor, afectează toate statele și popoarele.

Este, deci, firesc și legitim ca toate statele să se intereseze de aceste probleme, să dorească să-și spună cuvîntul în discutarea și reglementarea lor, să-și vadă interesele apărate sau satisfăcute. Aceasta înseamnă participare directă. În dezbaterile din Adunarea Generală, și nu numai acolo, s-a spus, uneori, că, „dacă O.N.U. nu ar fi existat, ea ar fi trebuit inventată". S-a spus aceasta tocmai pentru a se sublinia necesitatea unui cadru organizat, în care toate statele să poată participa la soluționarea problemelor internaționale de interes general. Dar O.N.U. există, creată desigur în anumite împrejurări istorice, și problema este de a o folosi astăzi în acest scop.

Actuala sesiune a Adunării Generale urmează unui șir de mari reuniuni internaționale care au avut loc în acest an : Conferința ministerială a „Grupului celor 77" (Manila, februarie) ; Conferința pentru dreptul mării (New York, februarie-mai, iulie-septembrie) ; cea de-a IV-a Conferință a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (Nairobi, mai) ; Conferința O.N.U. pentru așezările umane (Vancouver, iunie) ; Conferința mondială asupra utilizării forței de muncă (Geneva, iunie) ; Conferința la nivel înalt a țărilor nealiniate (Colombo, august) ; Conferința pentru problemele cooperării tehnice între țările în curs de dezvoltare (Mexic, septembrie). Aceste reuniuni internaționale continuă, de fapt, seria unor mari reuniuni internaționale, cu vocație universală, consacrate problemelor dezvoltării, mediului, populației, alimentației. În diverse feluri, problemele examinate în aceste mari reuniuni se reiau sau se continuă la Adunarea Generală a O.N.U. Toate acestea ilustrează că astăzi se înțelege tot mai clar că negocierea multilaterală este singura cale viabilă de reglementare a problemelor de interes general.

Este salutar, din toate punctele de vedere, procesul abordării sistematice a problemelor mondiale în cadrul sau sub egida O.N.U. și organizațiilor din sistemul său. Nu este o exagerare să se afirme că dezbaterea inițiată de sesiunile a VI-a și a VII-a extraordinare ale Adunării Generale a O.N.U., referitoare la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, reprezintă cea mai mare încercare întreprinsă vreodată de a reglementa, prin eforturile concertate ale tuturor, raporturile dintre state într-un domeniu de interes vital pentru toate popoarele.

Desigur, acest proces, care tinde să impună o metodă de abordare a problemelor de interes general, nu este lipsit de contradicții. Relațiile internaționale nu s-au eliberat încă de concepția că puterea militară sau economică trebuie să confere poziții speciale și chiar privilegii celor ce o dețin și că, în consecință, aceștia ar fi îndrituiți să stabilească soluții într-o problemă sau alta. De aici, tendința de a scoate probleme importante din sfera de preocupări firești ale O.N.U. și de a căuta soluții în afara ei, cu participare restrînsă, sau, pur și simplu, de a ocoli Organizația în rezolvarea lor. În această categorie se încadrează, spre exemplu, măsurile și acțiunile întreprinse de un grup limitat de state pentru a restrînge și îngrădi folosirea energiei atomice în scopuri pașnice de către covîrșitoarea majoritate a statelor lumii, sub pretextul prevenirii „proliferării pașnice" a armelor nucleare. Aceste măsuri și acțiuni vizează inclusiv țările care au devenit părți la Tratatul de neproliferare a armelor nucleare. Delegația română și-a spus părerea față de aceste măsuri și acțiuni, cu prilejul dezbaterilor generale ale sesiunii Adunării Generale, dar, dacă se consideră că există o problemă, — a „proliferării pașnice" a armelor nucleare — ea ar trebui pusă în mod democratic în discuția Adunării Generale sau cel puțin a semnatarilor Tratatului de neproliferare, pentru a-i găsi remediile ce se impun cu participarea tuturor.

Esențial este însă că, datorită schimbărilor mari, fundamentale, produse în lume, a creșterii rolului țărilor mici și mijlocii, politica de egalitate și colaborare și de rezolvare a problemelor cu participarea tuturor statelor se afirmă tot mai mult. Aceasta cere după sine o creștere a rolului organizațiilor internaționale și, în primul rînd, al Organizației Națiunilor Unite, care, — așa cum a precizat secretarul general al Partidului Comunist Român și președintele Republicii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — „cu toate imperfecțiunile, constituie singurul organism ce poate contribui la soluționarea democratică a problemelor care preocupă astăzi omenirea".**

Sesiunea din acest an a Adunării Generale a O.N.U. constituie o reflectare și, totodată, o confirmare a cursului nou și a mutațiilor ce se produc cu rapiditate crescîndă în viața internațională. Ea se caracterizează printr-o participare intensă, dinamică și de conținut a țărilor socialiste, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate atît la dezbateri, cît și la inițierea recomandărilor. Ca și în trecut, aceste țări sînt inițiatoarele marii majorități a rezoluțiilor care se pregătesc spre adoptare de Adunarea Generală. Este o consecință firească a procesului obiectiv de democratizare a relațiilor internaționale, care găsește la O.N.U. un teren prielnic de manifestare, dar, în același timp, și o demonstrație a capacității țărilor mici și mijlocii de a aduce contribuții efective, constructive, la rezolvarea problemelor de interes general.

Semnificative, în această privință, sînt dezbaterile generale ale sesiunii, care au cunoscut o participare amplă : 135 de șefi de delegații, exprimînd tot atîtea aprecieri și analize, din cele mai variate unghiuri de vedere, asupra situației internaționale, asupra problemelor complexe care preocupă omenirea, asupra sarcinilor care stau în fața Organizației. Cum este și firesc, punctele de vedere și concluziile diferă, adesea sînt contradictorii ; dar, pînă la urmă, tocmai aici își găsește menirea Organizația : din confruntarea ideilor și pozițiilor să se ajungă la identificarea a ceea ce este comun și, pe această bază, să se realizeze consensul pentru soluționarea problemelor internaționale.

Sub acest aspect, din multitudinea de puncte de vedere și poziții, se degajă cîteva preocupări de interes general pentru toate statele, în care O.N.U., și cu deosebire actuala sesiune, este chemată să joace un rol de prim rang.

Problemele noii ordini economice internaționale se profilează ca principala temă a dezbaterilor Adunării Generale. După ce a consacrat inițiativa concertării politicilor și eforturilor la scară mondială către o nouă ordine economică — prin Declarația și Programul de acțiune adoptate de cea de-a VI-a sesiune extraordinară din aprilie 1974 — O.N.U. poate și trebuie să devină promotorul activ și locul central al măsurilor practice de edificare a unei ordini economice internaționale juste și echitabile.

Procesul către o asemenea nouă ordine este de acum declanșat. Obiectivele sale sînt : lichidarea subdezvoltării, reducerea și eliminarea marilor decalaje economice dintre state — rezultatul a zeci și sute de ani de dominație și exploatare colonialistă a marii majorități a populației globului de către un număr restrîns de puteri. Pe plan conceptual, obiectivele și direcțiile de acțiune sînt suficient de precizate în hotărîrile Adunării Generale și ale altor organisme din sistemul său, în special Consiliul Economic și Social și U.N.C.T.A.D., datorită în special inițiativelor întreprinse de țările „Grupului celor 77" din care face parte și România. Esențială este acum trecerea consecventă la aplicarea în viață a măsurilor și acțiunilor convenite pînă în prezent.

O asemenea acțiune importantă este hotărîrea adoptată de U.N.C.T.A.D.-IV, la Nairobi, privind realizarea Programului integrat pentru produse de bază, inițiat de țările în curs de dezvoltare în temeiul Declarației și Programului de acțiune adoptate de Conferința ministerială de la Manila. Înfăptuirea Programului integrat — care prevede crearea de stocuri regulatorii pentru 18 produse de bază ce reprezintă 75 la sută din exporturile țărilor în curs de dezvoltare, precum și un sistem corespunzător de aranjamente financiare — reclamă complexe negocieri care vor dura pe parcursul a mai bine de doi ani, pînă către sfîrșitul anului 1978. Este însă o primă măsură concretă în cadrul edificării noii ordini economice, a cărei finalizare va reprezenta un pas important pe calea asigurării stabilității prețurilor materiilor prime, a creării unui raport just între prețurile acestora și prețurile produselor industriale. Noua ordine economică reclamă, desigur, acțiuni practice într-o serie de alte sectoare, cum sînt soluționarea problemelor alimentației și creșterii producției agricole, accesul larg al tuturor statelor la realizările științei și tehnologiei moderne. Toate acestea se află în atenția Adunării Generale, și ceea ce se impune acum este stabilirea unor programe concrete de acțiune și în aceste sectoare. De asemenea, se simte nevoia elaborării unui concept unitar — bineînțeles, cu participarea tuturor statelor — care să călăuzească negocierile care au loc în acest scop.

Rezultatele dezbaterilor vor depinde de măsura în care țările în curs de dezvoltare își vor menține unitatea de acțiune și solidaritatea în problemele fundamentale și, în același timp, de măsura în care țările dezvoltate din punct de vedere economic vor înțelege cerințele legitime ale țărilor în curs de dezvoltare și vor veni în întîmpinarea lor, acționînd concret pentru traducerea în viață a obiectivelor și măsurilor la care ele și-au dat de fapt asentimentul. Acest lucru este și o obligație pentru țările dezvoltate care au exercitat dominația colonială. În același timp, este o datorie de onoare a tuturor țărilor de a veni în sprijinul accelerării progresului economic și social al statelor rămase în urmă. Aceasta este în interesul general, al tuturor națiunilor lumii. Așa cum delegația română a subliniat în dezbaterile generale, „înfăptuirea noii ordini economice, menite să asigure stabilitatea și dezvoltarea armonioasă a întregii economii mondiale, este o cauză comună a tuturor țărilor și popoarelor și nimeni nu se poate sustrage acestei sarcini a istoriei".

În acest spirit, țara noastră a prezentat, atît la O.N.U., cît și în alte organizații internaționale, propuneri de măsuri menite să ducă la înlăturarea treptată a decalajelor, la amplificarea colaborării internaționale, la instaurarea unor raporturi noi, echitabile, între state. Ele au la bază documentul „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale", elaborat sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu și supus atenției Adunării Generale a O.N.U., în anul trecut. Ideile și propunerile concrete formulate în acest document sînt larg împărtășite. Unele au fost înscrise în rezoluțiile și programele de acțiune adoptate de organizațiile internaționale și sînt în curs de materializare. Altele se află în faza de dezbatere sau urmează a fi abordate mai tîrziu. Acest document și activitatea întreprinsă pe baza lui reprezintă contribuția concretă, originală, a partidului și statului nostru la eforturile ce se depun pe plan internațional în direcția instaurării noii ordini economice. El călăuzește activitatea delegației române și la sesiunea în curs a Adunării Generale.

Dezbaterile generale ale sesiunii au scos puternic în evidență îngrijorarea legitimă a marii majorități a statelor lumii față de **amploarea căpătată de cursa înarmărilor, îndeosebi a înarmărilor nucleare**, și față de **lipsa de rezultate palpabile a îndelungatelor discuții despre dezarmare**, atît în cadrul O.N.U., cît și în alte foruri. Sînt de-acum de notorietate imensele resurse materiale și umane, precum și vastul potențial de cercetare științifică și de producție pe care le absoarbe cursa înarmărilor. Presa și celelalte mijloace de informare din țara noastră au prezentat pe larg și elocvent opiniei publice românești proporțiile exorbitante ale acestor resurse — 300 miliarde de dolari în 1975, în vreme ce valoarea netă a asistenței publice pentru dezvoltare nu a atins decît aproximativ 5 la sută din această cifră — și consecințele acumulării neîncetate de arme tot mai perfecționate de distrugere în masă pentru viața economică și socială a națiunilor, pentru pacea și securitatea popoarelor.

Activitatea care se depune la O.N.U. în domeniul dezarmării, cu toate că pe ordinea de zi a actualei sesiuni a Adunării Generale sînt nu mai puțin de 17 puncte referitoare la măsuri de dezarmare, nu corespunde nici pe departe cerințelor determinate de gravitatea situației înarmărilor, de implicațiile sale profund dăunătoare asupra vieții popoarelor și asupra relațiilor internaționale. În ciuda eforturilor depuse de numeroase state, printre care și România, situația negocierilor de dezarmare rămîne critică, rezultatele lor practice fiind neînsemnate. Acordurile încheiate pînă în prezent nu reprezintă de fapt măsuri de dezarmare, ele atacînd probleme marginale și nicidecum pe cele prioritare, de care depinde oprirea efectivă a înarmărilor și, în special, a înarmărilor nucleare. Firește, a trece în mod concret la dezarmare nu este un lucru ușor. Dar ceea ce produce îngrijorarea nu sînt greutățile procesului în sine, ci faptul că voința politică de a se ajunge la o dezarmare reală nu s-a făcut simțită.

O cotitură hotărîtă în maniera de abordare a problemelor dezarmării este, în același timp, necesară și urgentă. Acesta este mesajul care se desprinde și din dezbaterile generale de la O.N.U. din acest an. Se degajă un sprijin larg în favoarea organizării unei sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U., care să fie special consacrată problemelor dezarmării. O asemenea idee a fost formulată și în documentul „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume", supus examinării Adunării Generale la sesiunea din 1975. Ideea este, de asemenea, prezentă între recomandările Conferinței la nivel înalt a țărilor nealiniate, de la Colombo, din acest an. Fără îndoială, nu este de așteptat ca o astfel de sesiune extraordinară să rezolve dintr-o dată problemele dezarmării sau să producă imediat măsuri practice de dezarmare. Ceea ce, însă, în mod rezonabil, se poate aștepta de la o asemenea sesiune este o examinare serioasă și aprofundată, cu spirit de răspundere pentru soarta păcii și progresului în lume, a situației pe planul înarmărilor, elaborarea unor principii care să cîrmuiască dezarmarea, adoptarea unor recomandări și programe de acțiune care să angajeze nemijlocit toate statele într-un proces viguros de dezarmare autentică.

Documentul evocat mai înainte a fost prezentat de țara noastră la O.N.U. tocmai din dorința de a contribui la scoaterea negocierilor de dezarmare din imobilism și inerție, imprimîndu-le un caracter concret, la obiect. Ansamblul de măsuri propuse în acest document ar fi de natură să conducă la realizarea unor pași efectivi pe calea către dezarmare. Ideea călăuzitoare a acestor propuneri este de a ataca problema dezarmării de la bază, procedîndu-se, în cadrul unor acorduri corespunzătoare, la măsuri practice, începînd cu dezarmarea nucleară. În acest spirit a acționat și va acționa delegația română la O.N.U., materializînd astfel hotărîrea și în același timp apelul către celelalte state, formulate de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** de la tribuna Marii Adunări Naționale : **„Pornind de la răspunderea ce-i revine față de propriul popor, față de interesele vitale ale națiunii noastre socialiste, față de cauza colaborării și păcii internaționale, România se angajează să-și intensifice eforturile, conlucrînd activ cu toate statele, pentru realizarea dezideratului primordial al zilelor noastre — făurirea unei lumi fără arme și fără războaie. Dorim să ne exprimăm speranța că guvernele tuturor țărilor animate de răspunderea ce le revine față de propriile popoare, față de pacea mondială, vor acționa cu toată energia și perseverența în vederea realizării dezarmării. Omenirea va judeca activitatea fiecărui guvern, a fiecărui stat, a fiecărui conducător politic nu după vorbe, ci după fapte, după energia cu care militează pentru eliberarea popoarelor de povara cheltuielilor militare, de coșmarul unui nou război mondial nimicitor, pentru realizarea unei lumi a păcii și securității, a bunăstării și fericirii tuturor popoarelor".**

Dezbaterile generale ale sesiunii Adunării Generale au reliefat, de asemenea, cu vigoare un alt imperativ al zilelor noastre : **lichidarea cu desăvîrșire a colonialismului, a discriminării rasiale și a politicii de apartheid.** În diverse feluri, imensa majoritate a delegațiilor au subliniat necesitatea întreprinderii unor acțiuni hotărîte pentru abolirea, într-un termen cît mai scurt, a acestor anacronisme, aflate în totală contradicție cu etica și principiile proclamate astăzi unanim de popoarele lumii.

În mod natural, atenția a fost concentrată asupra situației din Africa australă, unde problemele lichidării colonialismului și a rasismului se pun cel mai acut. Trebuie spus că eforturile și inițiativele diplomatice întreprinse în ultimul timp în vederea reglementării la masa tratativelor a problemelor din Namibia și Zimbabwe (Rhodesia de sud) au stîrnit interes și că rezultatele lor sînt așteptate înainte de a se formula recomandări și a se întreprinde noi acțiuni de către Adunarea Generală. De altfel, însăși întreprinderea acestor eforturi și inițiative nu poate fi privită în afara rolului jucat de O.N.U., de-a lungul anilor, în susținerea cauzelor juste ale popoarelor oprimate de dominația colo-

nialistă și, îndeosebi, de hotărîrea cu care aceste popoare s-au ridicat la luptă pentru a-și cuceri, cu arma în mînă, la nevoie dreptul la viață liberă și independentă. Acestea au făcut ca sfîrșitul colonialismului și rasismului în Africa australă să apară inevitabil.

Cerința care s-a formulat față de eforturile și inițiativele evocate a fost aceea ca ele să nu urmărească paliative sau tergiversări care să prelungească, fie și în forme disimulate, suferințele popoarelor namibian și zimbabwe, ci să reprezinte încercări autentice de a satisface aspirațiile legitime ale acestor popoare de a-și făuri o viață potrivit voinței lor. Desigur, recentul triplu veto din Consiliul de Securitate asupra proiectului de rezoluție, între coautorii căruia se numără și România, în legătură cu situația critică din Namibia nu este de bun augur în această privință. Dar situația va fi în cele din urmă decisă, așa cum s-a întîmplat practic în toate cazurile de lichidare a dependenței coloniale, de înseși popoarele oprimate, de lupta lor hotărîtă de a se debarasa de nechemate tutele străine. Iar, în virtutea principiilor care îi stau la bază și consecventă atitudinii pe care a adoptat-o pînă acum, Organizației Națiunilor Unite îi rămîn două mari direcții de acțiune : intensificarea măsurilor împotriva regimurilor rasiste de la Pretoria și Salisbury, recurgîndu-se la mijloacele pe care Carta O.N.U. le pune la dispoziție și sprijinirea pe toate căile a luptei legitime de eliberare a popoarelor din aceste teritorii.

Dacă problemele cele mai grave își găsesc locul în Africa australă, lichidarea dependenței de tip colonial se pune în aceiași termeni și pentru celelalte teritorii, inclusiv cele așa-zise teritorii mici, deoarece pînă la urmă, indiferent de mărime, toate popoarele au un drept egal și inalienabil de a-și hotărî singure soarta.

În acest spirit se înscrie propunerea țării noastre, formulată în cadrul dezbaterii generale, ca Adunarea Generală să procedeze la stabilirea unor termene precise, cît mai apropiate, de unu-doi ani, pînă la care puterile ce mai mențin posesiuni coloniale sau administrează teritorii ce nu le aparțin să asigure toate condițiile ca popoarele respective să-și poată exercita, în mod liber, dreptul de a-și hotărî singure soarta.

Fidelă atitudinii sale constante de solidaritate militantă cu lupta tuturor popoarelor pentru libertate și independență, România a acordat și va acorda, atît la O.N.U., cît și bilateral, sprijinul său ferm, multilateral, acestor popoare, mișcărilor lor de eliberare națională cu conștiința că, în acest fel, își îndeplinește o îndatorire de onoare, ca țară socialistă, profund atașată făuririi unei lumi noi, a păcii și colaborării între națiuni libere și egale în drepturi. Rămîne o sarcină dintre cele mai importante a Organizației Națiunilor Unite de a acționa cu toată vigoarea pentru lichidarea totală și pentru totdeauna a politicii colonialiste, a oricăror forme de colonialism și dominație, precum și de a respinge hotărît orice acțiuni ce ar viza reînvierea lor.

Acestea sînt cîteva din problemele majore care se pun actualei sesiuni a Adunării Generale. Pe agenda sesiunii figurează numeroase alte probleme importante, privind interzicerea folosirii forței în relațiile dintre state, stingerea conflictelor, dezvoltarea unei colaborări largi între state. Nu este încă momentul concluziilor. Lucrările sesiunii mai au în față încă două luni. Valoarea lor va putea fi judecată după măsura în care ele vor contribui în mod concret, prin fapte, la consolidarea principiilor noi, democratice, de echitate și justiție, ale relațiilor dintre state, la soluționarea în interesul popoarelor a problemelor care confruntă omenirea.

NEW YORK

În dezbaterile O.N.U. — problemele sociale

Corespondență de la N. Răzvan

La actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U., o atenție deosebită s-a acordat, în aceste zile, stării sociale care prevalează pe diferite continente, în scopul definirii căilor și măsurilor pentru înlăturarea inechităților în nivelul de viață, pentru ca toate popoarele, fără deosebire de situare geografică, rasă sau culoare, să se poată bucura pe deplin de binefacerile civilizației contemporane. Dezbaterile, în acest sens, au fost prilejuite de examinarea Raportului O.N.U. asupra situației sociale în lume, **care este întocmit și prezentat plenului statelor membre, o dată la patru ani, ca o completare a rapoartelor anuale asupra situației economice pe glob.**

Pornind de la cerințele lumii de azi, dezbaterile actualei sesiuni se caracterizează prin profunzimea analizei și concluziile care se desprind. Cu îngrijorare, s-a constatat că discrepanța existentă între situația socială în țările în curs de dezvoltare și cea care prevalează în țările dezvoltate urmează cursul de adîncire pe care îl cunosc diferențele nivelurilor de creștere economică în cele două grupuri de țări. Scăderea prețurilor la exporturile țărilor în curs de dezvoltare, inflația generalizată, perpetuarea sistemului monetar internațional defectuos, inechitatea în relațiile economice internaționale, afectînd profund eforturile de progres economic ale acestor țări, împiedică, în mod substanțial, și realizarea obiectivelor lor de ordin social, chiar la nivelul minimal stabilit de Deceniul dezvoltării. Există — așa cum arată și Raportul O.N.U. — o situație gravă în ce privește locurile de muncă și sărăcia, circa 30 la sută din populația lumii avînd un venit anual mai mic de 50 dolari pe locuitor.

În aceste condiții, discuțiile asupra căilor de remediere a discrepanței și de îmbunătățire a nivelului de viață în țările în curs de dezvoltare au constituit, în fapt, o continuare a dialogului de la sesiunile a VI-a și a VII-a speciale, privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale. S-a afirmat cu putere necesitatea unei diviziuni echitabile a muncii și veniturilor prin asigurarea unui ritm sporit al dezvoltării economice și sociale în țările aflate în urmă din punct de vedere economic.

În acest dialog s-au evidențiat, totodată, realizările obținute de România și alte țări socialiste în asigurarea unui ritm înalt de creștere economică, ca bază a unor progrese permanente pe calea asigurării unor drepturi sociale fără egal în lume, ce consacră fără echivoc superioritatea noii orînduiri sociale pe care aceste țări o construiesc. În acest sens, s-a remarcat faptul că, devenind o politică de stat, bunăstarea socială în aceste țări a cunoscut o creștere continuă.

Valoarea acestor realizări — amplu ilustrate în Raportul O.N.U. și în intervențiile delegaților — a apărut cu atît mai pregnant, cu cît, în această perioadă, țările capitaliste dezvoltate industrial s-au găsit într-o criză continuă care a afectat puternic în primul rînd nivelul de viață al maselor largi de oameni ai muncii, lovite puternic de șomaj și inflație. Acum — după cum subliniază raportul — în Europa occidentală, „după 1972, inflația și nivelul relativ înalt de șomaj au devenit chestiuni care îngrijorează. Lipsa de petrol, la sfîrșitul anului 1973 și începutul anului 1974, a adîncit problemele economice existente și a dus, în consecință, la și mai mari presiuni în ceea ce privește prețurile și balanța de plăți". La aceasta trebuie adăugate asemenea probleme sociale cum sînt, după cum releva raportul, „condițiile de muncă, situația muncitorilor străini și poziția economică și socială a femeilor, problemele de echitate socială și distribuire a veniturilor, bunurilor și serviciilor".

Perturbările profunde în situația economică și socială capitalistă au făcut ca greutățile întîmpinate de țările în curs de dezvoltare să fie și mai mari. În acest context, discuțiile au relevat necesitatea apărării acestor țări împotriva convulsiunilor economiei capitaliste, cu tot cortegiul lor de efecte negative asupra existenței sociale. În acest sens, s-a arătat că țările în curs de dezvoltare trebuie să găsească un sprijin mai larg, pe plan internațional, pentru o creștere economică mai rapidă, însoțită de distribuirea echitabilă a veniturilor între toți membrii societății ; folosirea completă a forței de muncă și lichidarea șomajului ; creșterea resurselor bugetare în vederea finanțării dezvoltării economice și sociale, inclusiv măsuri de prevenire a plecărilor de capital și de specialiști din țările în curs de dezvoltare; creșterea și diversificarea producției agricole, inclusiv prin înfăptuirea de reforme agrare democratice ; asistența medicală gratuită. S-a pus, în mod ferm, problema accesului echitabil al țărilor în curs de dezvoltare la realizările științei și tehnicii. De asemenea, s-a insistat asupra înfăptuirii unor măsuri efective de dezarmare și folosirii resurselor astfel eliberate pentru progresul și bunăstarea tuturor popoarelor din lume.

Necesitatea unor prefaceri profunde, atît în domeniul social, cît și în relațiile dintre state, conștiința soartei comune ce leagă națiunile de pe întreaga planetă și care reclamă un nou sistem de cooperare, bazat pe principiile noi ale dreptului internațional, sînt reflectate în rezoluția adoptată. În acest sens, pe prim plan este pusă necesitatea traducerii în viață a documentelor adoptate de O.N.U. : Declarația și Programul de acțiune pentru stabilirea unei noi ordini economice internaționale, Carta drepturilor și obligațiilor economice ale statelor. Se cere să se adopte măsuri efective pentru promovarea progresului social și a dezvoltării, indicîndu-se și direcțiile de bază, potrivit celor de mai sus.

De asemenea, se prevede întocmirea unui raport asupra situației sociale în lume, care să fie supus examinării la cea de-a 34-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., în 1979.

PEKIN

Marele miting din Piața Tien An Men

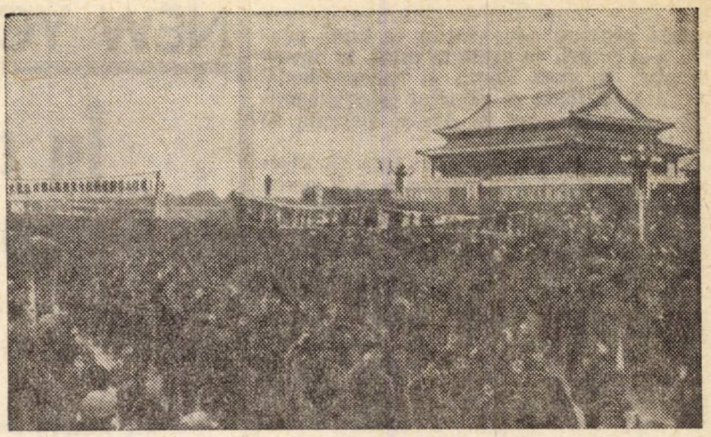

Aspect din timpul marii manifestații desfășurate în Piața Tien An Men, din Pekin, la 21 octombrie

La 21 octombrie a avut loc în Piața Tien An Men, din Pekin, o mare demonstrație, desfășurată pe parcursul întregii zile, la care au luat parte un milion și jumătate de persoane.

Reuniți pentru a sărbători pe tovarășul Hua Kuo-fen în calitate de președinte al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez și de președinte al Comisiei Militare a Comitetului Central, demonstranții — relevă agenția „China Nouă" — au salutat, totodată, victoria zdrobirii planului grupului antipartinic al lui Uan Hun-uen, Cian Ciun-ciao, Cian Cin și Iao Uen-iuan de a uzurpa puterea de stat și de partid.

Participanții la demonstrație — muncitori, țărani, comandanți și luptători ai Armatei Populare de Eliberare, militieni, cadre revoluționare, intelectuali revoluționari, gărzi roșii, reprezentanți ai comunelor din împrejurimile Pekinului și oameni de diferite profesii — purtînd portrete ale președintelui Mao, steaguri roșii și pancarte, și-au exprimat „deplina încredere în Comitetul Central al partidului condus de președintele Hua Kuo-fen".

La 24 octombrie, de asemenea, în Piața Tien An Men, un milion de persoane au participat la un mare miting festiv, radiodifuzat și televizat în direct pe tot cuprinsul țării.

La miting au participat tovarășul Hua Kuo-fen, alți conducători de partid și de stat chinezi.

Cu acest prilej a rostit o cuvîntare U De, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, prim-secretar al Comitetului municipal Pekin al Partidului Comunist Chinez și președinte al Comitetului Revoluționar municipal. În cuvîntul său, U De a arătat că reprezentanții organizațiilor de partid, de stat și ai armatei, ai muncitorilor, țăranilor, soldaților și oamenilor din alte domenii de activitate din capitală, poporul chinez salută cu căldură și susține cu fermitate rezoluția din 7 octombrie 1976 a C.C. al Partidului Comunist Chinez cu privire la numirea tovarășului Hua Kuo-fen ca președinte al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez și președinte al Comisiei Militare a C.C. al P.C. Chinez.

U De a relevat, de asemenea, satisfacția oamenilor muncii de toate naționalitățile pentru marea victorie obținută de partid prin zdrobirea grupului antipartinic Uan Hun-uen, Cian Ciun-ciao, Cian Cin și Iao Uen-iuan.

Vorbitorul a arătat că, în timp ce președintele Mao era grav bolnav și după ce a încetat din viață, grupul antipartinic al lui Uan Hun-uen, Cian Ciun-ciao, Cian Cin și Iao Uen-iuan a căutat să se folosească de situația creată și a încercat să uzurpe conducerea de frunte a partidului și statului. Ei au complotat și conspirat pentru a răsturna un mare număr de tovarăși conducători din partid, guvern și armată, la nivel central și local, au încercat să scindeze Partidul Comunist Chinez, s-au angajat în activități de capitulaționism și trădare națională.

Vorbitorul a arătat că tovarășul Hua Kuo-fen a fost ales de președintele Mao însuși ca succesor al său. Președintele Mao personal l-a propus pe Hua Kuo-fen pentru funcțiile de prim-vicepreședinte al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez și premier al Consiliului de Stat, în aprilie 1976.

În încheiere, vorbitorul a subliniat necesitatea unirii și mai strînse a poporului chinez în jurul Comitetului Central al partidului, în frunte cu președintele Hua Kuo-fen, pentru înfăptuirea operei președintelui Mao Tzedun.

Au luat, de asemenea, cuvîntul reprezentanți ai muncitorilor, țăranilor și gărzilor roșii din capitala R.P. Chineze.

Marele miting, arată agenția „China Nouă", a demonstrat voința de nezdruncinat și hotărîrea poporului chinez de a se uni în jurul Comitetului Central al P.C. Chinez, în frunte cu președintele Hua Kuo-fen.

CAIRO

Conferința arabă la nivel înalt

În marea sală de ședințe a clădirii Ligii Arabe din Cairo, de pe malul răsăritean al Nilului, s-au desfășurat, cu începere de luni, lucrările primei conferințe arabe extraordinare la nivel înalt, convocată, în principal, pentru a examina situația din Liban și problema întăririi solidarității între statele membre ale organizației. La conferință — care este a 8-a reuniune arabă lărgită la nivel înalt, de la debutul unor asemenea întîlniri, în 1964 — au participat 14 suverani, președinți și emiri, conducătorul Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, Yasser Arafat, precum și reprezentanții personali ai șefilor de stat ai Algeriei, Marocului, Tunisiei și Omanului. Libia nu a fost prezentă la ședința de deschidere a lucrărilor, dar a fost reprezentată, în cele din urmă, de maiorul Abdel Moneim Al-Houni, membru al Consiliului Comandamentului Revoluției.

Programată inițial pentru 18 octombrie, cea de-a 8-a reuniune arabă la nivel înalt a fost amînată ca urmare a reuniunii restrînse de la Riad, de acum zece zile, și reconvocată, apoi, pentru 25 octombrie. Obiectivul ei, prin urmare, l-a constituit consolidarea procesului de soluționare politică a crizei libaneze, amorsat în capitala saudită, în special prin adoptarea unor măsuri concrete de aplicare a hotărîrilor adoptate aici, ca și favorizarea unității statelor arabe. Se știe, astfel, că întîlnirea de la Riad a prilejuit reconcilierea dintre președintele Egiptului, Anwar Sadat, și președintele Siriei, Hafez Al Assad, ca și între șeful statului sirian și liderul O.E.P., Yasser Arafat. Reuniunea de la Cairo a înlesnit noi pași în această direcție: pentru prima dată de la fondarea R.D.P. a Yemenului, în 1967 — relevă comentatorii —, în capitala egipteană a avut loc o întîlnire separată între un suveran saudit (regele Khalid) și președintele Consiliului prezidențial al R.D.P. a Yemenului, Salem Robaya Ali ; totodată, emirii Bahreinului și Qatarului au decis, în cursul unei întîlniri similare, să uite o serie de neînțelegeri anterioare.

Conferința de la Cairo a fost pregătită miercuri (20 octombrie) și duminică (24 octombrie) prin două reuniuni ale miniștrilor de externe ai țărilor membre ale Ligii Arabe. La prima, șefii diplomațiilor arabe au aprobat, după cum releva agenția MEN, hotărîrile conferinței de la Riad, dar au amînat adoptarea unor decizii în ce privește componența forței arabe de securitate ce urmează să fie trimisă în Liban. Duminică, ei au continuat examinarea detaliată a acestei probleme (efective, naționalitatea diferitelor contingente, contribuția financiară a fiecărei țări) și au pregătit cu atenție ordinea de zi a întîlnirii la nivel înalt. După cum a declarat secretarul general al Ligii Arabe, Mahmoud Riad, aceasta a cuprins următoarele documente principale : raportul Secretariatului organizației panarabe asupra hotărîrilor de la Riad ; raportul asupra situației din Liban și întărirea solidarității arabe ; raportul Secretariatului militar al Ligii asupra modalităților de constituire a

Cronologie libaneză

Cu ocazia intrării în vigoare a acordului realizat la Riad, în vederea încetării luptelor din Liban, reamintim cititorilor principalele etape ale unui război civil devastator, vechi de peste 18 luni, care s-a soldat cu circa 50 000 de morți și cu pagube incalculabile pentru economia libaneză.

13 aprilie 1975 — **În cartierul Ain Remmaneh, din Beirut, au loc incidente sîngeroase. Într-un autoturism cu cinci persoane, sînt trase mai multe rafale de arme automate împotriva participanților la ceremonia inaugurării unei biserici greco-catolice. La ora 13, formațiuni paramilitare ale Kataeb (partidul condus de Pierre Gemayel) opresc, aici, un autobuz încărcat cu 29 de palestinieni, ucigînd 27 dintre ei cu focuri de armă automată.**

15 mai — **Demisia cabinetului Rashid Solh.**

20 mai — **Incidentele sînt reluate în diferite cartiere ale Beirutului. Se extind și în alte zone ale țării.**

23 mai — **Este format un guvern militar, în frunte cu generalul în retragere Noureddin Rifai, pentru restabilirea calmului. Măsură larg dezaprobată. Guvernul demisionează la 60 de ore de la instalare.**

28 mai — **Rashid Karamé, lider musulman din nordul țării, este însărcinat cu formarea noului cabinet.**

24 iunie — **Izbucnește a patra rundă de incidente sîngeroase, prelungită pînă la 4 iulie. Protagoniști: formațiunile paramilitare ale dreptei creștine, pe de o parte, și combatanți ai partidelor de stînga și ai unor organizații musulmane, pe de altă parte.**

30 iunie — **Rashid Karamé formează un „guvern de salvare publică", alcătuit din șase persoane.**

15 septembrie — **Începe o nouă rundă de confruntări sîngeroase, atît la Beirut, cît și în alte zone ale țării. Luptele continuă pînă la sfîrșitul lunii noiembrie și, apoi, sînt reluate în decembrie.**

6—7 ianuarie 1976 — **Începe a șasea rundă de lupte violente.**

8—11 martie — **Păstrînd neutralitatea pînă acum față de luptele interne, armata libaneză începe să se divizeze.**

11 martie — **Generalul Aziz Ahdab, comandantul garnizoanei Beirut, se proclamă „guvernator militar al Libanului" și cere demisia imediată a președintelui Suleiman Frangieh. Urmează noi confruntări sîngeroase în capitală.**

10 aprilie — **Parlamentul, întrunit în condiții dificile, votează modificarea articolului 73 din Constituție, pentru a se permite alegerea unui nou șef al statului înainte de expirarea mandatului de șase ani al lui Frangieh.**

8 mai — **Este ales noul președinte al țării, în persoana lui Elias Sarkis. Continuă lupte violente la Beirut și în alte zone ale țării.**

1—2 iunie — **Agenția siriană de presă (SANA) anunță că „Avangarda armatei arabe libaneze" a cerut sprijinul Siriei pentru a se pune capăt luptelor din țară.**

8—10 iunie — **Reuniune extraordinară a Consiliului ministerial al Ligii Arabe, la care se hotărăște, între altele, trimiterea unei „forțe arabe de securitate" în Liban. Efectiv: 2 300 de oameni.**

12 august — **Tabăra palestiniană de la Tall El Zaatar, situată la periferia estică a Beirutului, este ocupată de forțele de dreapta, după ce, anterior, fusese ocupată și tabăra Jisr El-Bacha. Prin aceasta, e consfințită împărțirea de facto a capitalei libaneze în două zone controlate, respectiv, de forțele conservatoare (zona estică) și de forțele de stînga libaneze, împreună cu rezistența palestiniană (zona vestică).**

17 și 19 septembrie — **Primele două întîlniri tripartite libano-palestiniano-siriene de la Chtaura, pentru încetarea ostilităților. Participă, între alții, Elias Sarkis și Yasser Arafat.**

23 septembrie — **În localitatea Chtaura, situată la circa 40 km est de Beirut, are loc ceremonia preluării funcției de președinte de către Elias Sarkis. Continuă luptele.**

28 septembrie — **Acțiune a trupelor siriene aflate în Liban împotriva „elementelor turbulente" din zona muntoasă care înconjoară capitala. Unitățile palestiniene se retrag la Aley (20 km est de Beirut).**

9 și 11 octombrie — **Noi convorbiri libano-palestiniano-siriene la Chtaura, desfășurate, ca și precedentele, sub egida Ligii Arabe. Se anunță realizarea unui acord.**

12 octombrie — **Ofensivă a trupelor siriene din sudul Libanului și, apoi, în zona muntoasă din nordul capitalei.**

15 octombrie — **Se deschide, la Cairo, reuniunea miniștrilor arabi de externe, pentru a pregăti cea de-a 8-a conferință arabă la nivel înalt, convocată pentru 18 octombrie.**

17 octombrie — **Începe, la Riad, o conferință arabă restrînsă la nivel înalt, la care se ajunge la un acord pentru încetarea definitivă a luptelor din Liban. Conferința arabă lărgită la nivel înalt este fixată pentru 25 octombrie.**

21 octombrie — **Intră în vigoare noul armistițiu.**

forței arabe de securitate. Luni, la deschiderea conferinței la nivel înalt, șefii de stat au hotărît înscrierea a două noi probleme pe agenda convorbirilor: situația din teritoriile arabe ocupate de Israel și situația din sudul Libanului, unde luptele dintre taberele rivale (coaliția de dreapta, creștină, și forțele musulmano-palestiniene) au continuat și după intrarea în vigoare, la 21 octombrie, a acordului de încetare a focului realizat în capitala Arabiei Saudite.

Problema războiului civil din Liban — căruia statele arabe încearcă să-i pună capăt, acum, printr-o dublă acțiune, pe planul opririi ostilităților propriu-zise și al îmbunătățirii relațiilor dintre ele — a constituit principalul punct de referință al discursurilor rostite în cadrul conferinței la nivel înalt. În cuvîntul său inaugural, președintele țării-gazdă, Anwar Sadat, care este și președintele conferinței, a subliniat, astfel, că întîlnirea restrînsă de la Riad, din 17—18 octombrie, a trasat, prin hotărîrile adoptate, „marile linii ale unei soluții libaneze". „Încetarea focului și nereluarea luptelor — a subliniat șeful statului egiptean — este o hotărîre fundamental politică, pe care nimeni nu are dreptul s-o repună în cauză". Arătînd că poporul libanez „este capabil să-și rezolve diferendele fără nici o tutelă sau ingerință din exterior", el a adresat tuturor părților în conflict invitația „de a se reuni în jurul unei mese rotunde, pentru a depăși disensiunile care le separă, salvgardînd, totodată, unitatea și integritatea teritorială a țării". În context, președintele Sadat a subliniat sarcina țărilor arabe de a sprijini rezistența palestiniană și, în special, O.E.P., ca exponent și ca reprezentant legal al drepturilor și intereselor propriului popor.

În cadrul ședinței inaugurale au mai luat cuvîntul președintele Siriei, Hafez Al Assad, președintele Libanului, Elias Sarkis, și reprezentantul șefului statului tunisian. În discursul său, șeful statului sirian a subliniat semnificația deosebită a reuniunii de la Cairo, arătînd că întreaga lume arabă „așteaptă rezultatele la care se va ajunge aici". Referindu-se, în context, la hotărîrile conferinței de la Riad și la normalizarea relațiilor egipteano-siriene, el a menționat: „Lucrurile au revenit, acum, la normal".

Președintele Libanului și-a axat cuvîntarea pe situația existentă în țara sa, chemîndu-i pe participanții la conferința de la Cairo să facă totul pentru a contribui la sfîrșitul unei drame „ce înseamnă, în fiecare zi, pentru poporul libanez, zeci sau sute de morți și răniți". Ascultat cu deosebită atenție de participanți, șeful statului libanez s-a referit pe larg la măsurile concrete necesare pentru aplicarea integrală a hotărîrilor adoptate la Riad, și în special la problema constituirii forței arabe de securitate. El a menționat, între altele, că intervenția acestei forțe, care ar urma să sosească în Liban în jurul datei de 4 noiembrie, „trebuie să contribuie la restabilirea păcii în țară, pînă la punctul la care Libanul va fi în măsură să-și constituie propria armată și propriile forțe de securitate internă".

Începută luni și continuată prin consultări cu ușile închise, conferința de la Cairo s-a încheiat la 26 octombrie. Aprobarea rezoluțiilor reuniunii la nivel înalt de la Riad, menținerea încetării focului în Liban, respectarea suveranității acestei țări și întărirea solidarității arabe sînt principalele teme ale rezoluțiilor adoptate de conferință. Comunicatul final subliniază că suveranii și șefii de stat arabi și-au reafirmat „angajamentul lor de a acționa pentru asigurarea garanțiilor necesare menținerii încetării focului în Liban, pentru a se pune capăt luptelor și pentru a întări forțele de «securitate» arabe, astfel încît acestea să devină forțe de «descurajare» acționînd sub autoritatea președintelui Sarkis". Conducătorii arabi, continuă comunicatul, au fost unanimi în a refuza împărțirea Libanului și și-au reafirmat angajamentul de a „refuza orice intervenție, sub orice formă, în problemele interne ale acestei țări".

Suveranii și șefii de stat arabi subliniază, de asemenea, „sprijinul lor față de aplicarea acordurilor de la Cairo din 1969 între rezistența palestiniană și autoritățile libaneze".

Pe de altă parte, comunicatul relevă „formarea Comitetului cvadripartit Egipt-Siria-Arabia Saudită-Kuweit care, în coordonare cu președintele Sarkis, va veghea la respectarea acordurilor de la Cairo. Mandatul acestui comitet a fost fixat la 90 de zile, începînd de la intrarea în vigoare a încetării focului în Liban".

În concluzie, conducătorii arabi și-au „reafirmat atașamentul față de rezoluțiile reuniunii la nivel înalt de la Rabat, care stipulează că O.E.P. este reprezentantul unic și legitim al poporului palestinian".

Toate delegațiile, cu excepția delegației Irakului, au aprobat hotărîrile Conferinței de la Riad asupra problemei libaneze.

Rezoluțiile precizează, pe de altă parte, că țările arabe vor contribui, potrivit posibilităților lor, la reconstrucția Libanului și anunță crearea unui fond special pentru finanțarea staționării în Liban a forțelor de „securitate" arabe. Acest fond va fi plasat sub controlul președintelui Sarkis. De asemenea, rezoluțiile invită țările arabe să acorde un ajutor urgent guvernului libanez și O.E.P.

Secretarul general al Ligii Arabe, Mahmoud Riad, al cărui mandat a fost prelungit pe o perioadă de cinci ani de către suveranii și șefii de stat arabi, a adăugat că forța arabă va fi considerată „forță de securitate în prima etapă și forță de descurajare în cea de-a doua etapă".

După cum relevă comentatorii, cea de-a 8-a conferință arabă la nivel înalt s-a întrunit într-un climat de înțelegere și solidaritate, favorizat de hotărîrile de la Riad privind soluționarea crizei libaneze. Acordul de încetare a focului, intrat în vigoare la 21 octombrie, a fost în general respectat la Beirut și în zona muntoasă, dar nu și în sudul țării, zonă despre care observatorii consideră că reprezintă acum punctul nevralgic al crizei. De aceea, întîlnirea din capitala egipteană a fost urmărită și prin prisma hotărîrilor ce vor fi adoptate pentru oprirea luptelor în această regiune, strîns legată de aplicarea acordului libano-palestinian din 1969.

Ion Madoșa

GENEVA

Poziții în problema rhodesiană

Dacă nu va interveni ceva neprevăzut, joi, 28 octombrie, la Palatul Națiunilor din Geneva se va deschide oficial conferința în problema rhodesiană, despre a cărei durată nu s-au făcut, deocamdată, precizări.

Delegațiile participante la conferință au sosit, iar conducătorii lor au pus la punct ultimele detalii ale pozițiilor. S-au consemnat cîteva runde de convorbiri preliminare și, de asemenea, o serie de importante declarații privind ordinea de zi a reuniunii, planul de reglementare a problemei rhodesiene și intervalul în care se preconizează trecerea puterii în mîinile populației zimbabwe. În aceste condiții, cu trei zile înaintea debutului conferinței, pozițiile celor trei părți (Marea Britanie, mișcarea de eliberare a poporului zimbabwe, guvernul minoritar de la Salisbury) ar putea fi sintetizate astfel :

Marea Britanie. După cum se știe, premierul britanic, James Callaghan, se află la originea planului care, ulterior, a fost reluat de secretarul de stat american, Henry Kissinger, și prezentat atît unor state africane „din prima linie" (între care Zambia și Tanzania), cît și șefului guvernului de la Salisbury. Potrivit unor surse din capitala rhodesiană, proiectul respectiv are în vedere crearea imediată a unui Consiliu de Stat și a unui Consiliu de Miniștri. Primul organism ar urma să aibă un număr egal de membri reprezentînd populația de culoare, majoritară, și, respectiv, cea albă, fiind prezidat de un reprezentant al populației albe, care nu va avea drept de vot. Sarcina lui esențială va consta în elaborarea noii Constituții a țării. Membrii Consiliului de Miniștri ar urma să fie, în majoritatea lor, de culoare, în frunte cu premierul. Șeful actualului guvern de la Salisbury va trebui să aibă o întîlnire și să negocieze cu liderii populației de culoare aspectele referitoare la formarea unui guvern interimar al cărui obiectiv primordial va fi elaborarea măsurilor vizînd constituirea unui cabinet rhodesian de largă reprezentare constituțională. Potrivit acelorași surse de la Salisbury (singurele care au dat detalii despre planul anglo-american), perioada de transfer al puterii către populația majoritară este de doi ani.

Tot Marea Britanie a fost cea care, în urma consultării părților implicate, a hotărît convocarea conferinței privind problema rhodesiană pentru 28 octombrie (inițial fusese vorba de 25), la Geneva. Între timp, ca urmare a respingerii planului de mai sus, atît de către liderii mișcărilor de eliberare a populației zimbabwe, cît și de către statele africane „din prima linie" (în Declarația de la Lusaka, vezi „Lumea" nr. 40 a.c.), Marea Britanie a subliniat că există doar „documente pentru discuții", iar obiectul conferinței de la Geneva „va fi exclusiv «formarea, cît mai curînd posibil, a unui guvern de tranziție, și nimic altceva»". Mai mult, un purtător de cuvînt autorizat al Marii Britanii, care l-a citat pe șeful diplomației engleze, Anthony Crosland, a adăugat că punctele extrase din documentul lui Henry Kissingen de către Ian Smith „nu pot constitui, în nici un sens, argumente ori promisiuni sau garanții din partea guvernului britanic, care nu are puterea, chiar dacă ar dori-o, să impună asemenea termeni reprezentanților populației africane sau statelor vecine — Zambia, Tanzania, Mozambic, Botswana și Angola".

De altfel, la Geneva, ambasadorul britanic Ivor Richard, desemnat să asigure președinția conferinței, a avut două întîlniri cu premierul guvernului de la Salisbury, Ian Smith, întrucît acesta declarase că delegația sa va da o interpretare proprie acordului privind viitorul constituțional rhodesian, pe baza termenilor cuprinși într-un document secret ce i-ar fi fost înmînat de Kissinger cu prilejul întîlnirii lor de la Pretoria (19 septembrie a.c.).

Ian Smith, șeful guvernului de la Salisbury, sosit la Geneva alături de cinci miniștri, membri ai delegației sale, a anunțat că va da publicității un document conținînd șase puncte și considerat ca „un pachet de măsuri", iar, în caz de neacceptare, a amenințat că va face să eșueze conferința. În optica sa, este vorba de un plan negociabil ce constituie un tot indivizibil. Totodată, Smith are în vedere ca minoritatea albă să păstreze în viitorul guvern interimar unele portofolii-cheie, precum apărarea și internele — idee neacceptată, de la început, de liderii mișcării de eliberare zimbabwe. Agenția „France Presse" remarca succint că rigiditatea poziției lui Smith ar amenința să provoace eșecul conferinței de la Geneva chiar înainte de deschiderea ei oficială.

Precizări importante asupra acestui aspect a făcut și secretarul de stat **Henry Kissinger,** care, într-un interviu televizat, a declarat că planul ce l-a prezentat reprezintă mai mult o bază de negociere decît o formulă definitivă (așa cum pretinde Ian Smith — n.n.). Tot Henry Kissinger a subliniat că nu a afirmat niciodată că acest plan constituie o formulă nenegociabilă de soluționare a problemei rhodesiene, cum afirmă șeful guvernului de la Salisbury. Secretarul de stat al S.U.A. a precizat că, din contră, obiectul ultimei sale vizite în Africa (septembrie a.c.) a fost de „a stabili cadrul negocierilor". O semnificativă declarație a făcut și **Garfield Todd** (fost premier alb al Rhodesiei, participant la Geneva ca membru al delegației lui Nkomo), care a afirmat că Ian Smith nu poate reprezenta la conferință pe toți albii din Rhodesia, întrucît mulți albi rhodesieni nu sînt de acord cu poziția adoptată de șeful guvernului de la Salisbury.

Liderii mișcării de eliberare zimbabwe sînt, în pofida unor deosebiri, cu toții, în mod fundamental, de acord asupra problemei principale — transferul puterii în mîinile populației majoritare din Rhodesia. Aceasta este, în esență, declarația făcută, cu prilejul unei escale la Londra, de către **Joshua Nkomo,** președinte al Z.A.P.U. și lider al grupării din interior a Consiliului Național African. După o întîlnire a sa cu liderul african Mugabe, cei doi s-au pronunțat pentru clarificarea rolului Marii Britanii și pentru includerea delegației lui Smith în cadrul celei engleze.

La rîndul său, **Robert Mugabe,** conducătorul forțelor armate de eliberare a populației zimbabwe (Z.I.P.A.) și lider al Z.A.N.U., într-o conferință de presă ținută înaintea plecării la Geneva, a declarat că mișcarea sa va prezenta, împreună cu Z.A.P.U., un ansamblu de propuneri comune și a adăugat că planul anglo-american (invocat de Smith) a fost deja respins de Frontul Patriotic care grupează cele două mișcări. El a insistat asupra faptului că nici Z.A.N.U., nici Z.A.P.U. nu vor accepta, după cum ar dori Ian Smith, ca planul anglo-american să servească drept bază de discuții. Dacă Ian Smith — a arătat în continuare Robert Mugabe — se va opune, la conferința de la Geneva, ca majo-

Sus (de la stînga la dreapta) : Abel Muzorewa, Ndabaningi Sithole, Ivor Richard ; jos : Joshua Nkomo, Robert Mugabe, Ian Smith

ritatea populației de culoare să preia controlul în țară, inclusiv asupra departamentelor apărării și internelor, reuniunea va eșua, iar mișcările de eliberare „își vor intensifica lupta armată".

Abel Muzorewa, liderul aripii exterioare a Consiliului Național African (A.N.C.), a declarat că delegația sa va cere transferarea puterii către majoritatea populației de culoare. În context, el a menționat că va continua convorbirile cu Frontul Patriotic, alcătuit din Z.A.N.U. și Z.A.P.U., în vederea unificării mișcării de eliberare din Rhodesia.

În sfîrșit, plecînd spre Geneva, un alt lider al mișcării de eliberare zimbabwe, **Ndabaningi Sithole**, lider al Z.A.N.U., s-a declarat „mai puțin optimist" în ceea ce privește șansele de succes ale conferinței, dată fiind poziția rigidă a premierului rhodesian privind transferul puterii.

După sosirea la Geneva, acești patru lideri ai mișcării de eliberare zimbabwe au făcut o declarație comună în care au precizat că vor prezenta un „front unit" în fața lui Ian Smith, lăsînd de o parte unele deosebiri de vederi.

Luni s-a anunțat că, la conferință, vor participa, în calitate de observatori, și reprezentanți ai : Organizației Unității Africane — Harold Walter, președinte în exercițiu al Consiliului ministerial al O.U.A. ; Commonwealth-ului : Eleazar Chukuumeka Anyaoku (Nigeria), secretar general-adjunct al Commonwealth-ului. Acestora li se adaugă și delegați ai Botswanei, Zambiei, Tanzaniei și Mozambicului.

Acesta ar fi, în esență, cadrul în care joi, 28 octombrie, conferința de la Geneva în problema rhodesiană ar urma să-și înceapă lucrările. Va marca ea debutul unei noi faze în complexa situație din Rhodesia ? Răspunsul la o asemenea întrebare se lasă încă așteptat.

Dumitru Constantin

LISABONA

„Luna congreselor"

O intensă activitate politică se desfășoară în Portugalia, în pregătirea a două importante evenimente politice : congresele a trei partide politice, prevăzute a avea loc la sfîrșitul lui octombrie și începutul lui noiembrie (Partidul Socialist Portughez — 30—31 octombrie ; Partidul Social Democrat — 30—31 octombrie ; Partidul Comunist Portughez — 11—14 noiembrie), și alegerile locale, fixate pentru 12 decembrie. Așadar, perioadă precongresuală și preelectorală, dominată de problemele interne ale țării — economice și sociale —, dar și de probleme interne de partid. O perioadă care, pentru partide, precum cel socialist sau social-democrat, coincide cu un moment de precizare a propriilor identități și opțiuni.

Perioada de două luni, cîte s-au scurs de la depunerea jurămîntului de către primul guvern constituțional portughez, condus de Mario Soares, este considerată de observatorii vieții politice portugheze drept o fază importantă pe calea procesului democratic pe care s-a angajat Portugalia în urmă cu doi ani și jumătate, la 25 aprilie 1974. O fază importantă, deoarece — cu un președinte militar și un Consiliu al Revoluției garant al cadrului politic — se caută realizarea unei anume maturizări, în sens de stabilitate, a evoluției politice civile.

Este vorba de o perioadă în care — în afară de Partidul Comunist Portughez, cu un profil distinct și o istorie proprie, clădită prin sacrificii și lupte dure în anii grei ai clandestinității — celelalte forțe politice se mai află încă în procesul definirii identității, a unei personalități proprii într-o țară în care, timp de jumătate de secol, existența partidelor a fost practic imposibilă.

Rezultatul apropiatelor alegeri locale va determina — consideră observatorii vieții politice lusitane — „soarta experimentului socialist al guvernului minoritar condus de Mario Soares" („The Financial Times"). Din simplul motiv că primele acțiuni dificile ale cabinetului socialist — acțiuni contra-cronometru în domenii în care a adoptat măsuri de austeritate pentru a se depăși gravele probleme economice ale țării, pe un fundal vest-european deloc încurajator — sînt cele care îl vor supune, la numai patru luni de la preluarea funcțiilor, testului electoral.

Într-adevăr, după Paris și simultan cu Madridul și Roma, guvernul de la Lisabona a inițiat o serie de acțiuni menite să scoată, cel puțin parțial, țara din „situația economică gravă și chiar foarte gravă" (Mario Soares). Trei decrete guvernamentale au fost date publicității, vizînd reducerea deficitului balanței de plăți (care, potrivit calculelor oficiale, va atinge în 1976 cifra record de 35 miliarde escudos — peste un miliard de dolari). Suprataxe au fost fixate la produsele de consum curente (de la 20 la 30 la sută), precum și la produsele de lux (60 la sută).Totodată, importatorii vor fi obligați să facă la bancă „depuneri de garanție", corespunzînd unui procent de 50 la sută din valoarea mărfurilor importate. Un buget pentru anul 1977 a fost elaborat, urmînd a fi supus aprobării parlamentului. El își propune să consacre — potrivit ziarelor de la Lisabona — formula, tot mai des folosită în ultima vreme de liderii și presa socialistă : „Reducerea consumului și creșterea producției".

Dezbaterile privitoare la modalitățile de realizare a reformei agrare (v. „Lumea" nr. 31 a.c.) sau de abordare a unității sindicale au lăsat loc la speculații ale forțelor de dreapta privind existența unei „crize socialiste" și chiar a unei eventuale remanieri ministeriale.

„Intersindicala", centrală unică a muncitorilor portughezi, a protestat, într-un comunicat dat publicității, împotriva hotărîrii guvernului socialist de a abroga legea privind „unicitatea sindicală" (din 30 aprilie 1975), care instituia o centrală unică și un singur sindicat pe sectoare de activitate. („Intersindicala" și-a sărbătorit, la 1 octombrie, a șasea aniversare de la crearea sa, în 1970, în clandestinitate. Ea n-a fost legalizată decît după 25 aprilie 1974). Mișcarea sindicală portugheză, divizată în două mari tendințe, una regrupînd comuniști în jurul „Intersindicalei", cealaltă — socialiști și independenți în jurul grupului numit „Scrisoarea deschisă", pregătea, de altfel, un congres al tuturor sindicatelor. Dar divergențele apărute ar putea duce, în cazul nerealizării unei concilieri, la crearea unei a doua centrale sindicale, deși atît comuniștii, cît și socialiștii se declară partizani ai unității sindicale.

În ce privește zvonurile alarmiste lansate de dreapta, referitoare la disensiuni în cadrul partidului socialist, Mario Soares, precum și Secretariatul național al P.S.P. le-au infirmat public, invitînd membrii partidului să nu aibă „un comportament excesiv" și să evite polemica, deoarece o asemenea atitudine ar putea fi „nefastă pentru stabilitatea democratică a țării și ar putea favoriza campania declanșată de anumite sectoare ale dreptei", în intenția de a tulbura desfășurarea congresului socialist. Perturbarea lucrărilor congresuale ar putea avea drept consecință — subliniază conducerea socialistă — un eșec al guvernului constituțional. De remarcat, în context, atitudinea ziarelor de orientare comunistă, precum „O Diario" sau „Diario de Lisboa", care afirmă că „o divizare a partidului socialist în conjunctura actuală ar reprezenta o eroare istorică", în profitul dreptei care, „pentru a domni, încearcă să divizeze".

Ideea care se degajă, în urma unei observări mai atente a cadrului politic actual, este aceea să socialiștii au probleme la dreapta și nu la stînga partidului. În timp ce partidul comunist își manifestă o atitudine de critică constructivă față de măsurile guvernului socialist, guvernul trebuie să facă față atitudinii de netă opoziție a Partidului Social Democrat și Centrului Democratic și Social, opoziție manifestă în special pe băncile parlamentului. Așa cum constata agenția „ANOP" — în parlament par a fi pe cale să se constituie „două blocuri : P.S.P.—P.C.P., pe de o parte, și P.S.D. — C.D.S., pe de altă parte". Se așteaptă ca aceste alinieri să se reproducă și în cazul votului privind legea de expropriere a marilor latifundii. Guvernul, acceptînd dezbaterea parlamentară propusă de C.D.S., se arată însă hotărît să meargă înainte (chiar dacă a introdus unele măsuri mai restrictive) în înfăptuirea reformei agrare, care implică menținerea și continuarea exproprierilor.

Un element nou îl constituie schimbarea de tactică a partidului condus de Francis-

De la stînga la dreapta : liderii principalelor partide politice portugheze : Mario Soares (P.S.P.) ; Alvaro Cunhal (P.C.P.) ; Francisco Sà Carneiro (P.S.D.) ; Freitas do Amaral (C.D.S.)

co Sà Carneiro, al cărui Consiliu Național, reunit la 4 octombrie la Cascais, în apropiere de Lisabona, a hotărît schimbarea denumirii partidului din P.P.D. (Partidul Popular Democratic) în P.S.D. (Partidul Social Democrat). În urma modificărilor statutare și în așteptarea congresului, insistențele asupra caracterului social-democrat al partidului lui Sà Carneiro vor să înlăture — evidențiază observatorii — echivocul ce a planat asupra P.P.D. încă de la crearea sa. Hotărîrea de a schimba numele partidului ar putea constitui preludiul unor noi tentative de apropiere de socialiști și al unor demersuri de admitere în Internaționala socialistă. Contrar speranțelor nutrite de centrul dreapta, al cărui exponent îl reprezintă Centrul Democratic și Social, P.S.D. n-a manifestat, cel puțin pînă acum, un entuziasm deosebit în ce privește formarea deschisă a unui bloc centrist care să contrabalanseze acțiunile socialiștilor. P.S.D., căruia C.D.S. i-a reproșat adesea că nu și-a găsit identitatea, pare acum hotărît s-o facă, în pregătirea — susțin observatorii — unei eventuale coaliții, pe care ar dori-o cu partidul socialist. Acțiuni concrete în sensul acesta au și avut loc, la 19 octombrie, social-democrații respingînd o propunere a C.D.S., ce viza prezentarea de liste comune la alegerile locale. Faptul a fost dezvăluit de însuși președintele C.D.S., Freitas do Amaral.

Pregătiri congresuale au început și în rîndurile partidului comunist. Tezele celui de al VIII-lea Congres al P.C.P., publicate în ziarul „Avante", sînt discutate acum în organizațiile de bază, propunerile membrilor de partid urmînd să se definitiveze pînă la sfîrșitul acestei luni. Ideea de bază care se degajă din aceste documente este aceea că partidului comunist, partid al clasei muncitoare, îi revin un rol de avangardă și o mare răspundere în evoluția și consolidarea procesului democratic portughez. „Actuala situație din țară — a declarat, în cuvîntarea rostită în Adunarea Republicii, Octavio Pato, membru al Comisiei Politice a C.C. al P.C. Portughez, — dovedește în mod clar că, prin politica concesiilor, nu este posibilă frînarea ofensivei forțelor de dreapta. Dimpotrivă, astfel de concesii îi încurajează pe reacționari la noi acțiuni subversive, la avansarea unor noi pretenții". „Recurgînd la intrigi și calomnii — a subliniat deputatul comunist — reacțiunea portugheză desfășoară o campanie anticomunistă largă, încearcă să compromită toate cercurile democratice din țară, să dezbine forțele armate, Consiliul Revoluției, să provoace disensiuni între militarii fideli programului revoluției de la 25 aprilie. P.C. Portughez avertizează, încă o dată, asupra pericolelor legate de o astfel de perspectivă a evoluției evenimentelor, reamintește responsabilitatea forțelor democratice ale țării în actuala situație serioasă. P.C.P. — a arătat Octavio Pato — militează pentru înțelegerea și colaborarea reciprocă dintre forțele care se pronunță pentru democrație și progres social, pentru ducerea de către ele a unei politici democratice consecvente, care să se bucure de sprijinul oamenilor muncii portughezi. Aceasta este singura cale democratică posibilă pentru ieșirea din actualele dificultăți și care răspunde intereselor democrației portugheze".

În acest răstimp, o serie de evenimente s-au înregistrat în cadrul forțelor armate, unele dintre ele fiind folosite de elementele de dreapta „în scopuri alarmiste". Agenția portugheză de știri ANOP constată că dreapta, „profitînd de o situație caldă, vorbește din nou despre «lovituri și contralovituri» de stat, termeni pe care Portugalia i-a uitat de la 25 noiembrie 1975". Întrunit în seara zilei de 20 octombrie, Consiliul Revoluției a examinat situația politico-militară privind „luările de poziții ale unor membri ai forțelor armate", care „au fost analizate în aspectele lor referitoare la disciplina și etica militară".

Potrivit unor indicații furnizate în prealabil presei de căpitanul Sousa e Castro, purtătorul de cuvînt al Consiliului Revoluției, acesta ar fi examinat problema ridicată de mișcarea revendicativă lansată recent de anumiți ofițeri activi ieșiți din cadrele de rezervă, care reclamă aceleași avantaje de carieră, ca și ofițerii veniți de pe băncile Academiei militare. Se pare că această sui-generis „mișcare a căpitanilor" — influențată, de astădată, de cercuri ale dreptei, spre deosebire de precedenta, care a organizat mișcarea insurecțională de la 25 aprilie 1974 — nu se limitează numai la revendicări strict militare. În cursul unei recente reuniuni, „gruparea căpitanilor" ar fi propus să aibă loc alegeri, în toate regiunile militare, pentru desemnarea membrilor Consiliului Revoluției, cu excepția acelora care fac parte automat din acesta, în virtutea funcțiilor lor, precum președintele Eanes și șefii de stat major ai celor trei arme.

În fața complexității situației, se așteaptă ca cel puțin „luna congreselor" să aducă clarificările necesare. În orice caz, problemele economice și sociale ale țării impun răspunsuri clare și concrete. Totodată, o mai strînsă colaborare între ansamblul forțelor democratice, inclusiv mișcarea forțelor armate, continuă să reprezinte o necesitate istorică în evoluția Portugaliei pe calea democrației, progresului și prosperității.

Rodica Dumitrescu

ATENA

Politica externă în dezbatere parlamentară

Corespondență de la Ion Badea

„Probleme de cea mai strictă actualitate ale politicii externe grecești" — după expresia premierului Constantin Karamanlis — au constituit, miercuri 20 octombrie, obiectul unei ședințe speciale a Parlamentului din Atena. Temele abordate au fost : noul acord militar greco-american și regimul bazelor S.U.A. din Grecia, diferendele greco-turcești asupra Mării Egee și criza cipriotă, relațiile Greciei cu N.A.T.O. și efortul încadrării depline în Piața comună. Dezbaterile — organizate la insistențele opoziției — s-au desfășurat la nivelul liderilor formațiunilor politice care s-au confruntat în alegerile de acum doi ani, vorbitorii fiind : premierul Constantin Karamanlis, președinte al partidului guvernamental Noua Democrație, Ghiorghios Mavros, liderul Uniunii Centrului Democratic, Andreas Papandreu, președintele Mișcării Socialiste Panelene — P.A.S.O.K., și Ilias Iliou, președintele Uniunii Democratice de Stînga — E.D.A.

Intervenite în condiții pe care presa din Atena le califică drept „critice", dezbaterile parlamentare de la 20 octombrie apar ca importante observatorilor din capitala greacă, cel puțin sub aspectul clarificărilor pe care le furnizează într-un dublu sens : pe de o parte, aduc la zi și conturează mai clar orientările de politică externă pe care le-a enunțat șeful guvernului în primele luni după prăbușirea „juntei coloneilor" ; pe de altă parte, pun în evidență tendința partidelor de opoziție de a se delimita de politica externă guvernamentală.

Expunerea de motive a premierului Constantin Karamanlis a fost încadrată în concepția — deseori afirmată — că „Grecia aparține Occidentului". Și, din acest unghi, el a adresat critici severe opoziției, pentru ceea ce el a numit „cultivarea unui spirit antioccidental".

„Grecia a acceptat bazele americane" — a declarat primul ministru, precizînd că revizuirea statutului acestora, cerută de guvernul actual, nu reflectă ostilitate față de S.U.A., „țară prietenă și aliată", ci „necesitatea ca regimul bazelor să fie adaptat condițiilor actuale și nevoilor externe ale Greciei". Într-un asemenea scop, noul acord-cadru între Grecia și S.U.A., care va fi semnat după alegerile prezidențiale americane, prevede, potrivit declarației guvernamentale : închiderea bazelor de la Tatoi și Elefsis ; instalarea unor ofițeri greci la comanda restului de patru baze, care vor oferi „facilități" forțelor armate ale S.U.A. ; aceste baze „nu au arme nucleare și nu pot fi folosite pentru operațiuni militare fără consimțămîntul guvernului grec" ; autoritățile grecești au dreptul „să inspecteze și să controleze facilitățile S.U.A.", în orice moment, și să oprească activitatea acestora în caz de încălcare a acordului ; valabilitatea acordului este de patru ani, pe parcursul cărora S.U.A. vor acorda Greciei „ajutor defensiv" în valoare de 700 milioane dolari.

Negocierile în curs cu N.A.T.O. — a continuat primul ministru grec — urmăresc „condiții speciale de colaborare, care

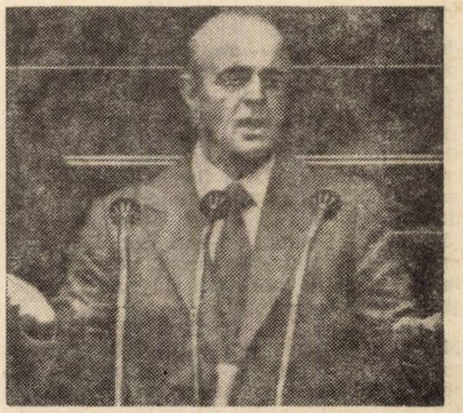

Premierul grec Constantin Karamanlis vorbind în cadrul dezbaterilor de politică externă

să asigure controlul deplin al Greciei asupra forțelor sale armate, în timp de pace, și participarea la orice efort al N.A.T.O., în caz de război". Acest obiectiv va fi urmărit paralel cu negocierile pentru deplina încadrare a Greciei în Piața comună.

În legătură cu relațiile dintre Grecia și Turcia, Constantin Karamanlis a reiterat poziția că Grecia va persista în utilizarea tuturor mijloacelor pașnice în vederea soluționării litigiilor cu partea turcă. „Grecia, a spus el, va veni, cu bună-credință, la dialogul cu Turcia, căutînd o soluționare onestă și justă a litigiului". Relevînd, în context, că diferendele greco-turcești asupra Mării Egee nu sînt un fenomen unic și că alte 43 de state ale lumii au avut probleme similare, pe care le-au soluționat pașnic, primul ministru a insistat asupra convingerii sale că „cea mai adecvată cale de soluționare a unor asemenea litigii o constituie negocierea și, într-un al doilea stadiu, procedura arbitrajului Curții Internaționale de Justiție".

Cît privește evoluțiile în problema cipriotă, vorbitorul a remarcat dificultățile „care fac aproape imposibilă reluarea convorbirilor intercomunitare", dar a apreciat, în același timp, că „există unele indicii de optimism" în legătură cu apropiata discutare a acestei probleme în Adunarea Generală a O.N.U.

„Grecia nu aparține nimănui, ci ei înșiși" — a replicat Ghiorghios Mavros, liderul principalului partid de opoziție, pentru a evidenția, de la început, dezacordul său cu primul ministru. El s-a ridicat împotriva încheierii noului acord asupra bazelor S.U.A., „pentru că politica americană nu apără interesele naționale ale Greciei". „N.A.T.O. — a adăugat el — continuă să rămînă nedemn de încredere pentru Grecia". Ghiorghios Mavros a cerut demisia actualului cabinet, pentru a se da posibilitatea reconsiderării politicii externe și creării unui nou guvern al majorității parlamentare, condus de Constantin Karamanlis.

În mod similar au abordat problemele în dezbatere Andreas Papandreu, liderul P.A.S.O.K., și Ilias Iliou, președintele E.D.A. Ambii se pronunță pentru organizarea unui referendum asupra bazelor americane, pentru ieșirea din N.A.T.O. și împotriva aderării la Piața comună.

În ce privește propunerile de politică externă ale Partidului Comunist din Grecia, acestea prevăd promovarea unei politici autonome, de independență națională și suveranitate, urmărirea unei soluționări pașnice a diferendelor cu Turcia asupra Mării Egee, pe baza respectării integrității teritoriale și independenței naționale. Totodată, P.C. din Grecia se pronunță pentru o „retragere efectivă" a țării din aparatul militar al N.A.T.O., pentru lichidarea bazelor americane și ale N.A.T.O. din Grecia, transformarea Mării Egee într-o mare a păcii.

Toate formațiunile politice grecești s-au declarat ferm în sprijinul liniei guvernului Karamanlis de dezvoltare a contactelor și schimburilor cu țările din Balcani, cu statele socialiste și cele din regiunea Mediteranei, cu toate țările iubitoare de pace din lumea întreagă.

P.C.G. (interior) a prezentat Prezidiului forului legislativ o declarație, în care propune „crearea unui consiliu al liderilor tuturor partidelor și grupurilor reprezentate în Parlament, sub conducerea președintelui Republicii, a cărui misiune să fie menținerea unui dialog permanent între guvern și opoziție". P.C.G. (interior) propune, de asemenea, ca guvernul să adopte inițiativa convocării unei conferințe internaționale, sub egida O.N.U., la care să participe toate țările direct interesate, Grecia și Turcia, țările balcanice și cele din bazinul est-mediteranean, cum sînt Egiptul și Siria, precum și U.R.S.S., S.U.A., Marea Britanie, Franța și Italia — cu tema : „Ciprul și Marea Egee, amenințări la adresa păcii". Declarația cheamă guvernul Greciei „să acționeze pentru desființarea concomitentă a blocurilor militare și pentru transformarea Balcanilor și Mediteranei în zone fără arme nucleare, ale păcii și colaborării".

WASHINGTON

Gerald Ford . sau Jimmy Carter?

În fața Capitoliului din Washington se lucrează la înălțarea unei structuri metalice — locul unde, la 20 ianuarie 1977, viitorul președinte al Statelor Unite ale Americii va depune jurămîntul. Care dintre cei doi candidați — Gerald Ford (partidul republican) sau Jimmy Carter (partidul democrat) — va fi protagonistul acestei ceremonii ? Alegătorii americani vor decide peste cîteva zile, la 2 noiembrie, în așa-numita Election Day.

Mai rămîn, deci, doar patru zile din ceea ce săptămînalul „Time" numea „cea mai strînsă cursă prezidențială din istoria Statelor Unite". Zile în care campaniile celor doi candidați cunosc cele mai intense momente, cînd ei încearcă să cîștige favoarea alegătorilor încă nedecișI (potrivit specialiștilor, numărul acestora ar putea să fie record), cîmpul principal de confruntare plasîndu-se în statele mari ale S.U.A. Zone, de aceea, străbătute de coloanele motorizate ale celor doi candidați : cea a lui Gerald Ford alcătuită din 27 de automobile și cinci autocare, iar a lui Jimmy Carter, din trei autocare și zece automobile, plus un ordinator, de care este nedespărțit. Acesta este conectat la cartierul său general din Atlanta (Georgia) și răspunde la întrebările ce-i sînt puse cu miile, pentru a alimenta conferințele de presă și discursurile candidatului democrat. Și pentru institutele de sondaj — Gallup, Harris, Yankelovich și celelalte — sînt zilele de cea mai febrilă activitate. Alte anchete — cum este aceea pe care „U.S. News and World Report" a intitulat-o „Ce gîndesc oamenii" — încearcă să descrie starea de spirit a electoratului în aceste momente. Iar comentatorii de presă fac ultimele comparații între cei doi candidați, le cîntăresc șansele și redactează bilanțuri de ansamblu ale campaniei electorale din acest an.

Dincolo de faptul că Statele Unie se află la capătul celei mai lungi curse prezidențiale, observatorii notează modul diferit în care aceasta s-a desfășurat în cadrul celor două principale partide americane. Candidatul democrat a obținut învestitura într-una din cele mai „pașnice" convenții — cum au caracterizat-o ziariștii — deși numărul mare al aspiranților care s-au înscris în preliminarii sugera o cu totul altă evoluție. În schimb, la republicani evenimentele au produs o surpriză inversă, convenția lor de la Kansas City oferind, pînă în ultimul moment, o dispută extrem de strînsă. Fapt care a mărit considerabil speranțele democraților de a reveni, după mai mulți ani, la Casa Albă. Candidatul lor, Jimmy Carter — aproape un necunoscut cu un an în urmă —, a reușit una din rarele performanțe în istoria alegerilor americane, izbutind, rînd pe rînd, să înfrîngă o serie de personalități de prim plan ale partidului democrat, căruia, se spune, i-ar fi redat unitatea pierdută. Totodată, el a reimpus în centrul atenției sudul țării, neglijat de-a lungul anilor în tabloul politic american.

Au ajuns, astfel, în finalul competiției doi candidați cu personalități sensibil diferite, biografiile lor politice oferind numeroase elemente deosebite. Experiența politică a lui Jimmy Carter se limitează, esențial, la cei patru ani în care a fost guvernator al Georgiei, argument pe care strategia republicanilor l-a folosit cu insistență. În schimb, Gerald Ford este un veteran al vieții politice americane. El s-a aflat timp de un sfert de secol în Congres și a fost liderul minorității republicane în Camera Reprezentanților. Pe de altă parte, cei doi candidați au, fiecare, o experiență electorală proprie, opusă față de a celuilalt. Gerald Ford, de pildă, din

Gerald Ford și Jimmy Carter: o strîngere de mînă înaintea confruntării finale

1948 — cînd a candidat întîia oară pentru Congres — n-a fost niciodată angajat într-o competiție împotriva republicanilor. Fapt prin care unii observatori explică dificultățile ce le-a avut în fața șalangerului său în preliminarii, Ronald Reagan. Ford are, însă, o îndelungată experiență în confruntarea cu democrații. Jimmy Carter a trecut prin preliminariile partidului său de mai multe ori, cînd a candidat pentru posturile de senator și, apoi, de guvernator în statul Georgia. Ceea ce i-a facilitat, în mod evident, obținerea învestiturii democrate. În istoria alegerilor prezidențiale din S.U.A., candidații cu mai multă experiență par a fi fost, în general, preferați. Așa au fost James Buchanan, care, cu 20 de ani în Congres, a cîștigat în fața „nou-venitului" John Frémont ; sau Andrew Johnson, William McKinley, Howard Taft, Calvin Coolidge, Herbert Hoover ș.a. Cazurile contrarii nu sînt, nici ele, puține la număr, furnizînd chiar nume devenite apoi celebre (Theodore Roosevelt, Eisenhower, Woodrow Wilson).

Dificultatea pe care, anul acesta, o va resimți alegătorul american în decizia sa este marcată, după părerea celor mai mulți observatori, de faptul că, dincolo de deosebirile de personalitate și de stil, diferențierile de fond între cei doi candidați lipsesc. „Ceea ce-i diferențiază în mod esențial este stilul", scrie Pierre Salinger în „L'Express". „De fapt — notează David S. Broder, în «International Herald Tribune» — asemănările dintre ei sînt mult mai semnificative decît factorii ce-i deosebesc". „Regulile jocului" cer, însă, celor doi adversari să „exagereze" diferențele dintre ei în detrimentul celuilalt. „Scoase din contextul campaniei electorale — a precizat săptămînalul «The Economist» — concepțiile politice ale lui Carter și Ford sînt atît de apropiate încît nu pot fi deosebite". Cunoscutul editorialist James Reston scrie : „Ford și Carter sînt de acord asupra unui mare număr de probleme fundamentale, chiar mai mult decît ei înșiși recunosc. Au fost, într-adevăr, diferențe evidente între Jimmy Carter și Ronald Reagan în ce privește, de pildă, politica externă. Dar nu același lucru se poate spune despre Carter și președintele Ford". „Amîndoi candidații — scrie corespondentul cotidianului «Times» — promit o reducere a impozitelor și o echilibrare a bugetului. Carter dorește, însă, să mărească cheltuielile pentru programe sociale, iar Ford, pe cele pentru apărare". Este adevărat că primul se pronunță pentru un guvern mai eficient, iar cel de-al doilea, pentru o reducere a cheltuielilor acestuia.

De altfel, campania din acest an — ceea ce este o altă caracteristică a sa — a avut loc într-un moment în care poziția opiniei publice față de guvern a reprezentat o problemă principală. Daniel Yankelovich, conducătorul unuia din cele mai importante institute de sondaj, afirmă că „încrederea în guvern a scăzut simțitor de la 76 la sută în 1964, la 33 la sută în 1976". Să mai notăm că, alături de această problemă, aceea a raportului dintre Administrația republicană și Congresul majoritar democrat a fost una din țintele frecvente ale celor doi candidați. Iată de ce, între prioritățile de care viitorul președinte va trebui să țină seama, James Reston enumeră și „o mai bună înțelegere între Casa Albă și Congres".

Care este audiența fiecăruia dintre candidați în rîndul electoratului, în momentul de față ? Nenumăratele sondaje care se fac în aceste zile la nivel local și național indică, în ansamblu, o poziție echilibrată a celor doi. În general, Gerald Ford este preferat în regiunile de vest ale țării și, îndeosebi, în așezările suburbane; în rîndul familiilor cu venituri mai ridicate și al alegătorilor ce ocupă posturi administrative, de conducere și cei angajați în comerț ; de către cei preocupați de inflație, politica externă și probleme de apărare, precum și de cei care consideră că guvernul de la Washington trebuie să aibă puteri mai reduse. Jimmy Carter se bucură de influență, cum este firesc, în Sud și în zonele urbane și rurale ; populația de culoare și familiile cu venituri anuale mai mici îi sînt favorabile ; două treimi din lucrătorii angajați în servicii și din funcționarii chestionați au declarat că îl sprijină ; la fel, cei preocupați cu deosebire de șomaj, impozite și ajutoarele sociale, precum și aceia care sînt de părere că guvernul federal trebuie să exercite o influență mai mare în viața de fiecare zi a americanului. Săptămînalul „U.S. News and World Report" — după ancheta căruia am reprodus aceste date — opinează că, în realitate, „candidatul republican este sprijinit îndeosebi de cei care sînt satisfăcuți de starea lor prezentă, iar cei nesatisfăcuți tind să-l favorizeze pe contracandidatul său democrat, Jimmy Carter". Potrivit unui sondaj „Time", Ford este, în general, preferat pentru că este cunoscut de electorat și are mai multă experiență. Iar Carter se bucură de audiență, în special printre cei care doresc o schimbare.

Tabloul forțelor pe care Gerald Ford și Jimmy Carter pot conta pînă în acest moment a fost completat de anunțarea, zilele trecute, de către o serie din cele mai mari publicații americane a candidaților lor preferați. „New York Times" și cîteva cotidiene din Florida („Miami News" și „St. Petersburg Times") s-au pronunțat în favoarea candidatului democrat. La rîndul său, Gerald Ford va fi sprijinit de influente cotidiene ca „New York News", „Chicago Tribune", „Philadelphia Inquirer", „Boston Herald American" și — ceea ce a produs o surpriză — de mai multe ziare din sud, chiar și din Georgia (precum „Chronicle Herald"), statul natal al lui Jimmy Carter.

Preocupările de ordin economic și social par să precumpănească, însă, în sondajele de opinie efectuate printre alegători. Aceștia — scrie agenția „France Presse" — „se vor decide, în mare parte, conform aprecierii pe care o vor da situației economice a țării și potrivit stării propriilor lor finanțe". James Reston observă că ei vor vota nu numai pentru un candidat, ci și împotriva inflației și șomajului. Ultima dezbatere televizată care a avut loc în seara zilei de 22 octombrie — caracterizată de observatori prin „prudență" și „curtoazie calculată" — a oferit prilejul candidaților să folosească în mod diferit ultimele statistici. Gerald Ford a subliniat că rata inflației este în scădere, că numărul locurilor de muncă a crescut și că redresarea va continua într-un ritm mai rapid. Jimmy Carter a replicat că cei 7,8 milioane de șomeri constituie o „punere în acuzare" a actualei politici economice a guvernului.

Care este opinia alegătorilor, o va spune votul de la 2 noiembrie. De fapt, în această zi nu este ales, strict vorbind, președintele, ci un grup de 538 electori („Electoral College"), care, la 6 ianuarie 1977, se vor reuni pentru a-l alege — cu o majoritate necesară de 270 voturi — pe președinte. În realitate, datorită sistemului în care acești electori sînt desemnați, numele noului șef al Executivului american va fi cunoscut în aceeași zi în care ei sînt aleși. Numele fiecărui elector este legat de acela al unuia dintre partide. Cele mai multe state chiar trec pe buletinul de vot numai numele candidaților prezidențiali și viceprezidențiali. Acest sistem a creat în istoria alegerilor americane situații paradoxale. S-a întîmplat ca un candidat să cîștige „votul popular", dar să piardă pe cel „electoral", adică alegerile. În 1876, democratul Samuel J. Tilden a pierdut în acest fel în fața republicanului Rutheford B. Hayes, iar în 1888, Grover Cleveland a fost învins de Benjamin Harrison. Exemple de președinți „minoritari" în ce privește „votul popular" au fost Abraham Lincoln (1860), James A. Garfield (1880), Grover Cleveland (1884 și 1892), Woodrow Wilson (1912 și 1916), Harry Truman (1948), John F Kennedy (1960) și Richard M. Nixon (1968). Revista „U.S. News and World Report" vede posibilă o asemenea situație și pentru acest an. Jimmy Carter — scrie săptămînalul american — poate cîștiga „votul popular" cu un avantaj de un milion de sufragii, dar să obțină „cu aproximativ cinci voturi electorale" mai puțin de 270. În fine, Constituția americană prevede că, în cazul în care nici un candidat nu întrunește majoritatea în Colegiul electoral, atunci decizia revine Camerei Reprezentanților. Thomas Jefferson a fost ales, în acest fel, în 1800, după 36 de scrutine. Situație repetată în 1824, în urma căreia a devenit președinte John Quincy Adams.

Dacă, pînă acum, orice pronostic categoric este hazardat, toți observatorii sînt de acord asupra faptului că diferența care-l va desemna pe învingător va fi foarte mică. Lucru obișnuit în alegerile americane din ultimii ani, cînd, de pildă, John Kennedy a cîștigat în fața lui Richard Nixon (1960), iar acesta în fața lui Hubert Humphrey (1968) la distanțe de zecimi de procent.

Marcel Negreanu

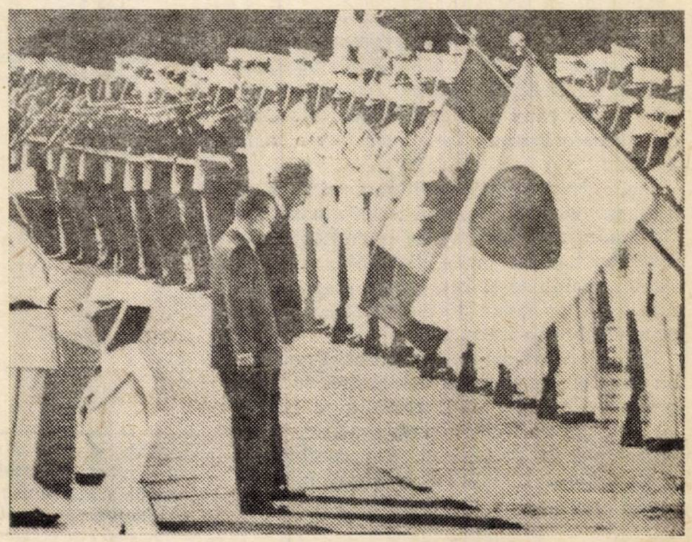

Aflat într-o vizită de șase zile în Japonia, premierul canadian Pierre Elliott Trudeau s-a întîlnit cu omologul său japonez, Takeo Miki (în fotografie), și a fost primit de împăratul Hirohito. Au fost discutate mai ales relațiile economice bilaterale

R. S. CEHOSLOVACĂ

Alegerile generale — moment semnificativ în viața țării

În zilele de 22—23 octombrie, cronica vieții politice cehoslovace a consemnat un eveniment deosebit : alegerile generale. Populația cu drept de vot din cele două republici-surori — R.S. Cehă și R. S. Slovacă — s-a prezentat în fața urnelor pentru a desemna, prin vot secret, 200 de deputați ai Camerei Poporului și 150 deputați ai Camerei Națiunilor ale Adunării Federale, Consiliului național ceh și Consiliului național slovac, precum și pe cei aproape 200 000 deputați în organele locale ale puterii de stat — comitetele naționale regionale, raionale, orășenești și comunale.

Comisia electorală centrală a dat publicității, duminică, la Praga, un comunicat cu privire la rezultatele alegerilor care informează că, din numărul total al celor înscriși pe listele de vot, s-au prezentat în fața urnelor 99,70 la sută din alegători, iar candidații Frontului Național au întrunit 99,96 la sută din numărul voturilor exprimate.

Ca și în alegerile generale anterioare — ținute în toamna anului 1971 —, și de data aceasta, partidele politice ale țării, organizațiile de masă, profesionale și obștești, celelalte organizații ale oamenilor muncii cehoslovaci au prezentat în comun candidații sub egida Frontului Național. Fiind cea mai cuprinzătoare și reprezentativă organizație a populației țării, Frontul Național al R.S. Cehoslovace a luat sub patronajul său și a condus întregul complex de pregătiri impuse de un asemenea moment politic important.

Campania electorală a fost, practic, declanșată la sfîrșitul lunii mai, crescînd în intensitate și amploare pe măsură ce se apropiau zilele fixate pentru introducerea buletinelor în urne. În cinstea acestui marcant eveniment politic din viața țării, au fost declanșate largi acțiuni de masă care urmăresc accelerarea transpunerii în viață a hotărîrilor celui de-al XV-lea Congres al P.C. din Cehoslovacia, ținut în primăvara acestui an. Dintre acestea, se detașează cea declanșată de colectivul combinatului petrochimic „Slovnaft" din Bratislava, care cheamă la folosirea rațională a materiilor prime și materialelor, a combustibililor și energiei electrice, îndemnul constructorilor de autoturisme de la uzinele „Skoda", din orașul Mlada Boleslav, de a se întreprinde măsuri concrete, la fiecare loc de muncă, pentru accelerarea progresului tehnic, acțiunea lansată de oamenii de știință și cercetătorii din Praga în scopul scurtării la maximum a drumului dintre laborator și unitatea productivă.

Un bilanț al succeselor obținute în urma extinderii în economia națională a tuturor inițiativelor pornite în întîmpinarea alegerilor, al înfăptuirilor dobîndite de poporul cehoslovac pe parcursul legislaturii trecute s-a făcut cu prilejul adunărilor electorale desfășurate în ultimele săptămîni în localitățile rurale și urbane ale Cehoslovaciei. S-a reamintit, și cu acest prilej, că, pe parcursul ultimilor cinci ani, venitul național a sporit cu aproape o treime, în comparație cu anul 1970, producția industrială cu 38 la sută, cea agricolă — cu 14 la sută.

Cu fonduri de la bugetul federal sau cu ajutorul financiar al statului, în Cehoslovacia s-au înălțat locuințe noi și moderne în care s-au mutat 2 milioane de persoane. Au fost construite mai mult de 6 000 săli de clasă, peste 100 000 locuri în creșele și căminele de copii, 7 000 case de cultură și puncte de agitație. Noile construcții comerciale, ridicate, în special, în noile cartiere orășenești și în mediul sătesc, au mărit cu 850 000 mp. suprafața de desfacere a mărfurilor industriale și alimentare. Mai mult de 14 miliarde coroane au fost afectate lucrărilor de construire de noi șosele și pentru întreținerea și modernizarea rețelei rutiere existente. Ca urmare a extinderii rețelei de aducțiune a apei potabile și a celei de canalizare, aproape 70 la sută din numărul gospodăriilor beneficiază acum de sistemul modern de aprovizionare cu apă potabilă.

Aceste înfăptuiri, reprezentînd doar o parte a paletei largi a succeselor cu care poporul cehoslovac s-a prezentat în fața urnelor, întăresc convingerea unanimă că stă în puterile lui să rezolve, în perioada ce urmează, obiective și mai exigente. Întîlnirile dintre deputați și alegători, rezultatele anunțate după numărătoarea voturilor au reconfirmat deplina adeziune la hotărîrile celui de al XV-lea Congres al P.C. din Cehoslovacia, hotărîrea oamenilor muncii cehoslovaci de a le transpune în viață. În fabrici și uzine, pe șantiere și ogoare, în institutele de învățămînt și de cercetare — practic în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale — activitatea poartă amprenta importantului eveniment politic ce s-a consumat vineri și sîmbătă.

Constantin Prisăcaru

Linia de montaj a calculatoarelor universale BM 520, de la uzinele Tesla-Brno

U. R. S. S.

Un nou transsiberian: magistrala feroviară Baikal-Amur

Cu fața către un soare cînd cald, cînd rece, întinsă de pe culmile înseninate ale Munților Altai pînă la nemărginirea de gheață a Oceanului Arctic, cu pădurile taigalei de nepătruns, cu zgomotul asurzitor al cascadelor, cu fluvii pe care sînt ridicate mari hidrocentrale — Siberia, cu o suprafață de aproximativ zece milioane de kilometri pătrați, este cea mai bogată „cămară" a planetei, unde lemnul, turba, cărbunele, țițeiul, gazele naturale s-au acumulat în cantități nemaiîntîlnite. Aici se află jumătate din rezervele de minereu de fier ale Uniunii Sovietice, 80 la sută din bogățiile forestiere, „o insulă pe un ocean subteran de țiței", un depozit natural de aur, diamante, polimetale, oxizi de aluminiu și de titan.

Înzestrînd-o atît de darnic cu uriașe bogății, natura n-a răsfățat, totuși, acest ținut. La apus, la răsărit și la miazăzi, Siberia e izolată de mările și curenții calzi prin lanțuri de munți, fiind deschisă vînturilor Oceanului Înghețat de Nord, care-i trimit pieptiș valurile încărcate de aer rece ale Arcticii. Acest „pămînt adormit" era cunoscut, în trecut, numai prin atributele lui climatice de pol al frigului.

Dezvăluirea bogățiilor Siberiei s-a putut realiza doar în anii puterii sovietice. Încă din primele planuri cincinale s-au pus bazele industriei siberiene. La temelia planurilor de valorificare a uriașelor întinderi, bogate în resurse de tot felul, au fost așezate cercetarea rațională, consecventă, economia planificată, concentrarea mijloacelor tehnice pe principalele direcții de dezvoltare. Aici s-au construit cele mai mari hidrocentrale din lume : Bratsk — cu o putere de 4,1 milioane kilowați, Krasnoiarsk — cu 6 milioane kilowați. Un alt gigant energetic este în construcție — hidrocentrala de pe Enisei, Saiano-Șușenskaia, cu o capacitate de 6,4 milioane kilowați.

Marile șantiere sovietice înaintează spre răsărit, demonstrînd, în practică, faptul că valorificarea bogățiilor naturale ale Siberiei, Extremului Nord și Extremului Orient sovietice, ocupă unul din primele locuri în cel de-al zecelea cincinal al U.R.S.S. Întiietatea o are, acum, o mare arteră de circulație : Magistrala feroviară Baikal-Amur. Și pentru că este un obiectiv al viitorului, iar viitorul aparține tineretului, dintre cele 128 de obiective economice, patronate în acest cincinal de tineret, Magistrala Baikal-Amur poartă nu-

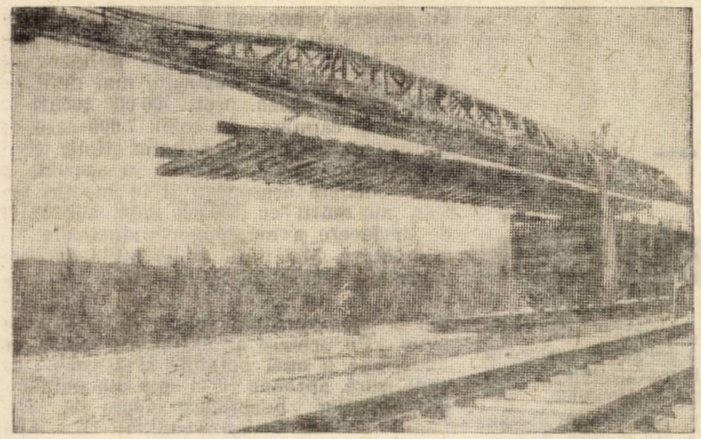

În stația Taiur. Dinspre Lena spre Baikal, se instalează a doua linie de cale ferată

mărul 1. La cel de-al XVII-lea Congres al Komsomolului, din 1974, detașamente de tineri din toate republicile sovietice au declarat această magistrală șantierul de șoc al tineretului. Peste 80 000 de tineri sînt angajați în luptă cu taigaua, cu mlaștinile și smîrcurile, cu munții și gerurile năpraznice, pentru a realiza un nou „transsiberian", cu o lungime de 3 200 kilometri, dînd țării o nouă ieșire la Oceanul Pacific și favorizînd, astfel, conectarea în circuitul economic continuu a zonei industriale a Baikalului de cea a Amurului.

Între centurile climatice maritimă și excesiv continentală, magistrala feroviară înaintează, tronson cu tronson, în condiții geologice și de climă dintre cele mai diverse — îngheț veșnic, seismicitate care ajunge pînă la zece grade pe scara Richter, un mare număr de bariere muntoase și acvatice, ce pot fi învinse numai cu ajutorul podurilor și tunelurilor.

În urmă cu doi ani se vorbea la timpul viitor : vor fi construite peste 3 000 de poduri, dintre care 142 cu o lungime de 300 metri și aproape 27 kilometri de tunel ; vor fi clădite 200 de gări și stații de triaj și 4 depouri principale de locomotive. Obstacole ? Au fost atacate obiective cu un grad de dificultate sporit, între care și tunelul situat la mijlocul traseului Nord-Muisk, la kilometrul 631. Lungimea acestei porțiuni a rețelei feroviare depășește 15 kilometri, fiind unul dintre cele mai mari tunele cunoscute în prezent. Anul acesta, sînt în curs de realizare 330 de kilometri de cale ferată, ce se vor adăuga celor 270 kilometri de șine instalate anul trecut.

Pe măsură ce înaintează, Magistrala Baikal-Amur schimbă înfățișarea unui ținut îndepărtat și aspru, imprimîndu-i un ritm nou, energic. Așezarea „Zviozdnîi" are doar cîteva luni, dar dispune de cămine de locuit, școală, fabrică de pîine, policlinică. Așezarea „Stroitel" este considerată complexul sportiv al marelui șantier. Apoi Urgal-1, Urgal-2...

Și pentru că Magistrala Baikal-Amur este cheia de rezolvare a unui mare număr de probleme de interes unional, la edificarea ei participă întreaga țară.

Oamenii de știință din Leningrad au încredințat complexului de calculatoare electronice „Astra" sarcina de a furniza cele mai optime hotărîri, din punct de vedere tehnic, în proiectarea celor mai complexe porțiuni ale noului transsiberian. Mașinile cibernetice — analizînd rezultatele studiilor geodezice, indicii de construcții, parametri economici — trasează conturul viitoarei magistrale, calculează costul construcției și viitoarele cheltuieli de întreținere.

La Novocerkask au fost proiectate locomotive electrice de 10 000 cai putere, destinate tronsoanelor electrificate ale noii căi ferate. Pentru circulația pe restul traseului au fost proiectate locomotive Diesel de 8—10 mii cai putere, aclimatizate, putînd remorca pînă la 6 000 de tone. Cabina conductorilor va avea microclimat, iar toate dispozitivele vor fi automatizate.

Birourile de construcții din Moscova au elaborat proiectul orașului Tînda — cea mai mare așezare urbană ce urmează a fi construită pe traseul Baikal-Amur. Orașul va fi ridicat pe vatra unei mici așezări, aflată la jumătatea distanței dintre Lacul Baikal și orașul Komsomolsk pe Amur. Acum, în satul Tînda trăiesc tăietori de lemne, vînători. Orașul din următorii ani va găzdui peste 15 000 de lucrători, ce vor asigura buna funcționare a noii magistrale feroviare. S-au elaborat și variantele orașului pînă în anul 2000. Clădirile sînt prevăzute cu sisteme termoizolatoare suplimentare pentru a contracara gerurile iernilor siberiene. Se prevede realizarea unei linii automate pentru cultivarea industrială a legumelor, prin sistemul de asigurare a căldurii doar la rădăcina plantelor.

Siberia dă, astăzi, 30 la sută din producția U.R.S.S. de țiței și cărbuni, 14 la sută din producția de gaze, 30 la sută cherestea, a șasea parte din energia electrică, peste 25 la sută din producția de combine cerealiere, deținînd, de asemenea, o pondere importantă în fibre sintetice, ciment, fontă, radioreceptoare, cuptoare siderurgice electrice, mașini-unelte de așchiere a metalelor și în alte ramuri ale producției industriale.

Prin realizarea Magistralei feroviare Baikal-Amur se va putea pune în valoare o suprafață de peste un milion de metri pătrați, în jurul traseului dezvoltîndu-se o nouă regiune industrială, noi orașe și așezări muncitorești.

„Pe malurile Eniseiului, viața a început cu un geamăt și va lua sfîrșit cu un triumf, care nici prin vis nu ne trece", scria, străbătînd Siberia, Anton Cehov.

Drumul de fier dintre Baikal și Amur va transforma o previziune în realitate. Întrunind cuceririle cele mai noi ale revoluției tehnico-științifice, Magistrala Baikal-Amur s-a transformat într-un grandios experiment economic, tehnic și social. Acest nou transsiberian exprimă calitățile unei întregi generații de tineri, avînd aceeași cotă ca și în anii cînd s-au construit primii giganți ai economiei U.R.S.S. — Magnitka, Dneproghesul, Metroul Moscovei...

În stînca hidrocentralei de la Krasnoiarsk, cei ce-au înălțat-o au înscris un mesaj către nepoții lor : „...să vă aduceți aminte de eroismul primilor constructori ai Siberiei..." Și magistrala feroviară înaintează, metru cu metru, spre Oceanul Pacific.

Nicolae Crețu

R.P.UNGARĂ. Dinamismul industriei farmaceutice

Corespondență de la Aurel Pop

Nici o ramură industrială din Ungaria vecină n-a cunoscut, în ultimul sfert de veac, o dezvoltare atît de mare cum este cea farmaceutică. În această perioadă, producția de medicamente a crescut de 100 de ori, ceea ce situează Ungaria între cei mai mari producători de medicamente din lume. Peste 70 la sută din producție se exportă în 80 de țări, renumele de care se bucură medicamentele ungurești făcînd ca printre importatori să se numere țări cu tradiție în materie, cum ar fi Elveția, R.F.G., Japonia și altele. Dar Ungaria nu exportă numai produse farmaceutice, ci și fabrici de medicamente. În prezent, de pildă, în numeroase țări — printre care India, Bulgaria, Iugoslavia, Ghana și altele — există asemenea unități. În ultimii ani, ca rod al cooperării internaționale, în mai multe state (R.F.G., India, Nigeria și altele) au luat ființă fabrici mixte de medicamente.

Creșterea remarcabilă a producției de medicamente a fost posibilă datorită modernizării fabricilor existente — „Richter-Gedeon", „Chinoin", „Egyt", „Alkaloida" ș.a. — sau construirii de unități noi, cum ar fi fabrica de antibiotice din Debrecen. Cea mai mare dezvoltare a cunoscut-o însă fosta fabrică „Richter-Gedeon", din cartierul budapestan Kibanya. Cei care n-au mai trecut demult pe aici rămîn impresionați de noua înfățișare a acestei fabrici, în care un loc de cinste revine femeilor, care formează cea mai mare parte a salariaților. I se spune impropriu „fabrică", pentru că acest gigant, în care lucrează 5 000 de salariați, este un adevărat combinat care realizează, anual, produse farmaceutice în valoare de peste 3 miliarde forinți. „Fabrica noastră a înregistrat o uriașă dezvoltare, un adevărat salt — îmi spune cu mîndrie directoarea Edit Varga ; în prezent, producem de 25 de ori mai multe medicamente, iar exportul este de 50 de ori mai mare decît în 1960. Realizăm, acum, peste 300 de medicamente și materii de bază". Aflu, apoi, că cea mai mare parte a producției este destinată exportului. Fabrica dispune și de o bază proprie de cercetare, care, în ultimul deceniu, a realizat și asimilat jumătate din actuala ei producție.

Vedere panoramică a zonei centrale din Ankara

REPORTAJ PE GLOB

ANKARA

Crăciun Ionescu

De la 10 000 de metri altitudine, privindu-l prin ferestruica avionului, peisajul Asiei Mici mi s-a părut cenușiu, stîncos, arid, neprimitor. Dar, coborînd spre aterizare, la aeroportul Esenboga al capitalei turce, culorile se diferențiază, devin tot mai vii, podișul Anatoliei etalînd cîmpii întinse, acoperite de diverse culturi cerealiere, coline împodobite cu livezi și podgorii, pășuni mănoase pe văi șerpuitoare de munte. Ankara se află în inima podișului, la 850 metri altitudine. Vara, zilele sînt călduroase și nopțile reci ; iarna șuieră vînturi aspre, zăpada acoperă orașul și mercurul termometrului coboară uneori — desigur, cazuri de excepție — pînă la 40 de grade sub zero.

De la prima vedere, Ankara te impresionează plăcut prin bulevardele sale largi și drepte, cartierele cochete de locuințe, vegetația bogată a parcurilor și a altor spații verzi, risipite cu dărnicie, de edili, pe tot cuprinsul orașului. Desigur, pitorescul și strălucirea Istanbulului, beneficiind de excepționala sa așezare pe Bosfor, Marea Marmara și Cornul de Aur, precum și de inestimabilele monumente ale unei bogate istorii, sînt greu de egalat, dar Ankara are farmecul ei și semnificațiile sale deosebit de importante pentru viața poporului turc. Ankara este simbolul Turciei moderne ale cărei temelii le-a pus Kemal Atatürk, prestigios om politic, reformator deschizător de drumuri, luptător dirz pentru apărarea independenței și suveranității țării, primul președinte al Republicii proclamate la 29 octombrie 1923. În timpul vieții sale au fost laicizate și modernizate instituțiile ; s-au creat noi coduri juridice ; s-au adoptat alfabetul latin, calendarul modern și sistemul metric ; s-au pus bazele procesului de emancipare a femeii ; s-au dezvoltat industria, agricultura, căile de comunicație. Memoria lui Atatürk este păstrată cu recunoștință de Turcia modernă care i-a ridicat spre cinstire un grandios mausoleu pe colina Maltepe din mijlocul Ankarei, unde se află și muzeul dedicat vieții și activității acestuia.

Vechimea Ankarei, ca centru urban, o depășește cu un veac pe aceea a Istanbulului. Izvoarele arheologice atestă că orașul a fost fondat de frigieni în secolul VIII înaintea erei noastre sub numele de „Ankyra" (ancoră). Au urmat, ca stăpînitori, lydienii și perșii, apoi triburile galice venite din Europa să întemeieze tocmai aici, în podișul Anatoliei, un regat căruia i-au dat drept capitală tot vechea Ankyra. Romanii și-au lăsat și ei amprenta pe aceste meleaguri, ce se mai distinge și azi în vestigiile bine conservate ale templului lui August, ale termelor lui Caracalla și în columna lui Iulian — toate rămase în mijlocul orașului, nou construit în secolul nostru.

Vizitînd celebra citadelă a Ankarei — cu ziduri duble și 15 donjoane, ridicată de bizantini pe vîrful unei coline care domină orașul și restaurată la începutul acestui mileniu de turcii seldjucizi și apoi de otomani — poți distinge încrustate pe blocurile de piatră ale fortificațiilor numeroase inscripții latine datînd de aproape două mii de ani. Citadela Ankarei constituie, în momentul de față, un mic oraș — cu ulițe strîmte și căsuțe avînd patina vremii încrustată pe pereți —, oraș închis între ziduri înalte, în care poți pătrunde prin porți monumentale de cetate. La poalele colinei se întinde vechiul oraș ce purta — înainte de a deveni capitala Turciei moderne — numele de Angora, cunoscut din istorie prin una dintre cele mai mari bătălii ale Evului Mediu, desfășurată în 1402, pe cîmpia din zona actualului aeroport, între sultanul Baiazid Fulgerul și împăratul Tamerlan.

În octombrie 1923, cînd Angora își schimba denumirea în Ankara, devenind capitala Republicii Turcia, orașul nu avea decît 30 000 de locuitori. Astăzi, la numai o jumătate de secol, Ankara numără 1 800 000 de locuitori și tendința de dezvoltare demografică accentuată este previzibilă și în continuare, ridicînd multe probleme edililor capitalei. Ca înfățișare, Ankara este formată de fapt din două orașe : unul modern, cu bulevarde largi, elegante și cartiere rezidențiale, altul mai

Mausoleul lui Kemal Atatürk

Agricultura este înzestrată cu noi tipuri de tractoare

modest, cu case mici, răspîndite de-a lungul străzilor înguste din periferii. După cum ni se spunea, procesul de mecanizare a agriculturii eliberînd continuu o masă mare de oameni, aceştia s-au deplasat spre oraşe ocupînd terenuri din marginea lor şi construindu-şi în pripă un acoperămînt cu mijloace reduse. Aceste cartiere periferice, dezvoltate în ultimii ani, cuprind, în prezent, cam jumătate din populaţia Ankarei şi municipalitatea depune eforturi pentru a construi drumuri de acces şi a asigura mijloace de transport, aprovizionarea cu apă şi electricitate, fiind obţinute realizări remarcabile în această direcţie.

Cartierele moderne, cu clădiri pe trei-patru niveluri, în culori pastel şi acoperişuri din ţiglă roşie, din mijlocul cărora ţîşnesc blocuri înalte cu 10–20 etaje, se dezvoltă şi ele, şantierele de construcţii întîlnindu-se la tot pasul. Circulaţia motorizată din zona centrală este intensă. Transportul în comun se asigură de autobuzele societăţii municipale şi de pitoreştile „dolmus" – taxiuri colective, particulare, cu 6–8 locuri şi firmă mare pe acoperiş indicînd direcţia deplasării – care fac legătura între diverse cartiere şi periferii, pe trasee fixe şi cu preţuri stabilite de primărie. Dată fiind răsfirarea oraşului şi arterele largi de circulaţie, problema poluării nu este pusă aici în primul rînd de emanaţiile automobilistice, ci de folosirea cărbunelui drept combustibil pentru încălzire, aproape în exclusivitate. Ankara fiind aşezată într-o depresiune, iarna, cînd condiţiile atmosferice sînt mai grele, se formează deasupra oraşului un smog dens, extrem de supărător, şi, pentru lichidarea acestei situaţii, autorităţile preconizează măsuri de eliminare ce necesită, însă, o perioadă mai lungă de timp.

Ankara este nu numai centrul administrativ al Turciei, ci şi unul dintre centrele sale de cultură, ştiinţă, învăţămînt şi industrie. De pildă, o bună parte a celor 155 000 de studenţi, cît numără Turcia anului 1976, frecventează institutele de învăţămînt superior din Ankara. La periferia Ankarei sînt amplasate numeroase întreprinderi industriale cu profil divers. Am avut prilejul recent să vizitez una dintre aceste întreprinderi, foarte importantă pentru dezvoltarea economiei ţării prietene – „Türk Traktör Fabrikasi", care, în cursul anului trecut, a produs 12 090 de tractoare tip „Fiat", de 480 şi 640 CP., urmînd ca, în 1976, producţia să atingă 15 000 de bucăţi. În Turcia mai există încă patru întreprinderi asemănătoare, dar cea mai veche şi mai importantă este aceasta. În prezent, 72 la sută din părţile componente ale tractoarelor sînt produse în Turcia, însă, aşa cum îmi spunea directorul întreprinderii, urmează ca, în viitor, toate piesele să fie fabricate în uzină.

Înzestrarea, în aceşti ani, a agriculturii turce – în care lucrează aproape 70 la sută din populaţia ţării – cu un număr sporit de maşini adecvate a condus la rezultate remarcabile, Turcia ajungînd să exporte însemnate cantităţi de cereale, alături de mărfuri tradiţionale, cum ar fi : citrice, măsline, ulei, peşte. Economia turcă se bazează, de asemenea, şi pe un important sector minier (fier, cupru, crom, cărbune etc.) şi petrolier, în plină dezvoltare, în paralel cu sectorul industrial, realizările generale obţinute pînă acum ridicînd venitul naţional mediu pe locuitor la peste 800 dolari, în 1975.

■

Vizitînd capitala Turciei, am avut prilejul să discut cu persoane oficiale sau simpli cetăţeni despre politica acestei ţări şi relaţiile ei internaţionale şi, de fiecare dată, mi s-au relevat sincerele sentimente de simpatie ale interlocutorilor faţă de România, pentru realizările şi activitatea sa constructivă pe plan extern. Peste tot ni s-a subliniat, cu titlu de exemplu al relaţiilor dintre două ţări vecine, prietenia caldă şi colaborarea fructuoasă româno-turcă, amplificate în ultimii ani, îndeosebi prin vizitele şi întîlnirile la nivel înalt ce au avut loc, deschizătoare de noi perspective în vederea unei tot mai largi cooperări între România şi Turcia.

Vedere panoramică a Algerului

REPORTAJ PE GLOB

ALGERIA

Petru Ispas

...O lume aparte, frumoasă şi surprinzătoare, pentru europeanul sosit prima dată pe aceste pămînturi scăldate de mare în lumina generoasă a Mediteranei, cu o vegetaţie luxuriantă pe coasta apărată de suflarea de foc a Saharei de către lanţul munţilor Atlas – barieră naturală în calea întinderilor de nisip. Pînă aproape de creste, munţii sînt acoperiţi de ulmi, stejari de plută, goruni şi ienuperi, înveşmîntaţi în păduri de sandarac şi în acea minune vegetală, care este a lor şi numai a lor, numită cedri de Atlas. La adăpostul acestei bariere, se desfăşoară imense plantaţii de măslini, de portocali şi lămîi, de curmali şi smochini, se întind, îndrăzneţe, mari plantaţii de viţă de vie, se cultivă cereale. O grădină de o frumuseţe stranie, bogată şi darnică, rîvnită de mulţi de-a lungul istoriei, dar păstrată, cu străşnicie, de oamenii locului, prin lupta, dragostea şi hărnicia lor. Prin aşezare şi istorie, ţara aceasta este, în acelaşi timp, şi orientală, şi mediteraneană, şi africană. Poate de aici şi acea notă uşor enigmatică care te înconjoară, rezultată din casele cu obloanele trase, din faţa acoperită a femeilor cu voalul alb, imaculat, din privirea îndepărtată a bărbatului care înainte de a-ţi răspunde te cîntăreşte parcă, cercetîndu-ţi sinceritatea şi buna-credinţă. Şi este dreptul lui, al bărbatului, să fie aşa, pentru că poartă în el o istorie zbuciumată, adunată de-a lungul a mai bine de două milenii de împilări, de îngenunchieri şi revolte, de izbînzi şi înfrîngeri, istorie care a culminat cu acea flacără aprinsă la 1 noiembrie 1954, în munţii Aurès, şi care a cuprins întreaga ţară, aducînd independenţa pentru care şi-au jertfit viaţa mai bine de 1 milion şi jumătate de patrioţi. E dreptul şi datoria bărbatului acestor locuri să fie circumspect pînă cînd se convinge că cel din faţa lui nu are gînduri ascunse, că mîna întinsă este mîna unui prieten.

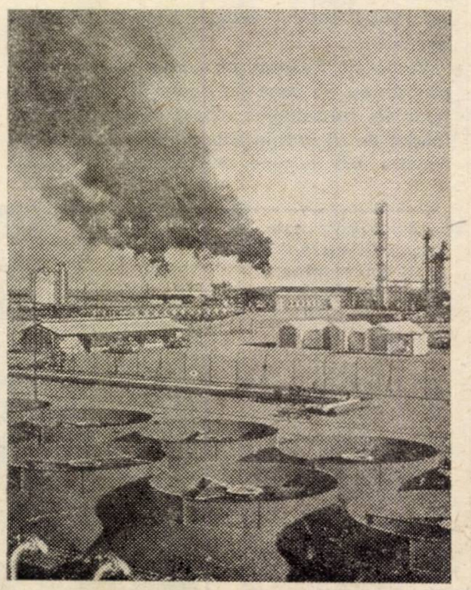

Instalaţiile de la Hassi Messaoud

Pentru noi, românii, a fost mai uşor, pentru că şi în limba arabă, pentru bărbatul algerian, român înseamnă prieten sincer, dezinteresat. Depărtarea se stinge, privirea devine caldă, faţa se luminează de zîmbet. Prietenia arătată se traduce în faptele de muncă a nenumăraţi muncitori, ingineri, tehnicieni români, a sutelor de cadre universitare care sprijină direct efortul algerian pentru devenire.

Timpul care s-a scurs din 1962 pînă în prezent şi-a pus generos însemnele înnoitoare asupra Algeriei. Se văd, de pe acum, roadele politicii de recuperare a bogăţiilor naturale şi valorificare a lor în interesul poporului, de intensă industrializare a ţării, de ridicare economică a tuturor regiunilor ei.

Punctul de plecare al industrializării a fost marcat la 8 mai 1966, cînd, prin naţionalizarea minelor, a sunat sfîrşitul perioadei de împilare colonială şi exploatare a resurselor subsolului algerian de către societăţile străine.